

**TARİHSEL YILDA
BÖLGE**

ALTINCI YIL SAYI 58 EKİM 1992 12.500 T.L (KDV'LI)

TOPLUMSAL KURTULUŞ

AYLIK TEORİK-PRATİK SOSYALİST DERGİ

TÜRKİYE BÖLÜNDÜ

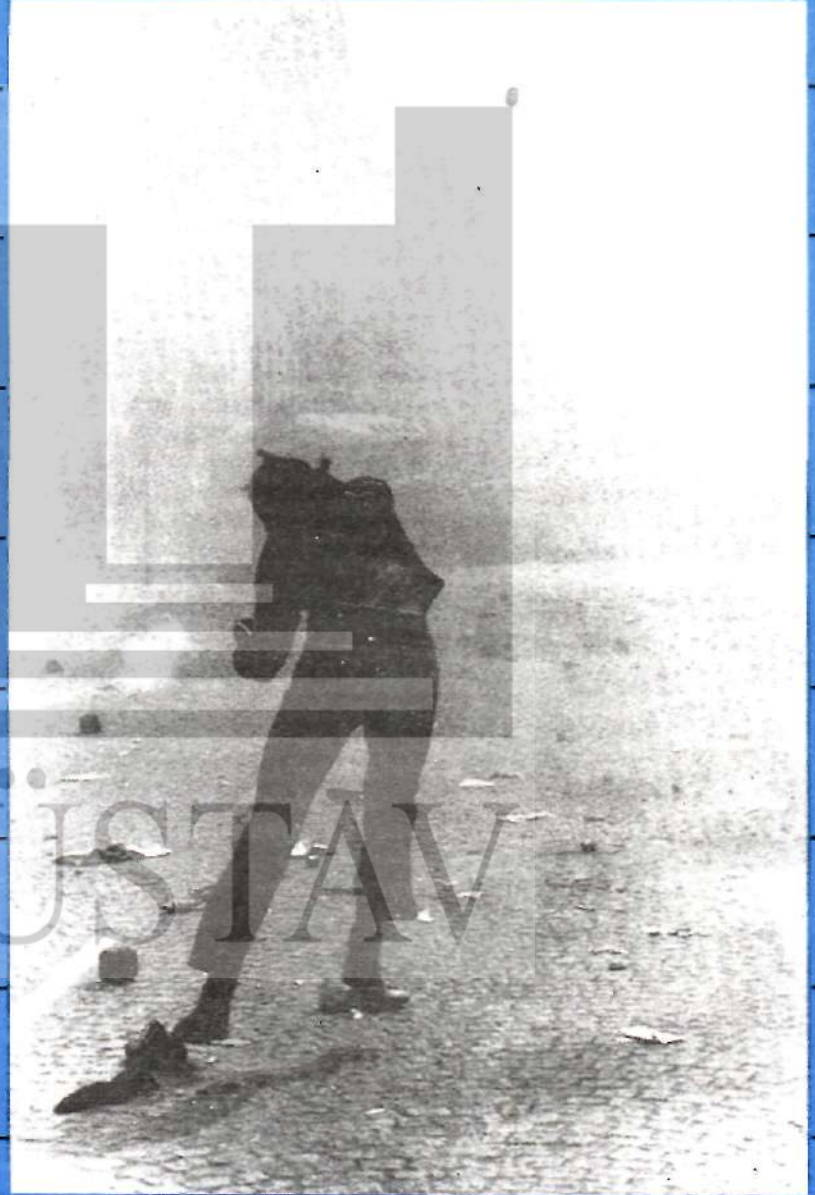
1992 PKK YILI OLDU

**TÜRKİYE
DEVİRİMİNE DOĞRU**

TÜRKİYE NEREYE
Yalçın Küçük

FESTİVAL NOTLARI
İ. Kılıç

**ALMAN FAŞİZMİ
İKTİDAR YOLUNDA**
Nurettin Kurtuluş

BU SAYIMIZ

Üç aylık bir ara, yayın kuruluşumuzdaki son değişiklikler sonucu oldu. Tempomuz daha artacak. Yeni yayınların programımıza girişi yeni düzenlemeleri gerektirdi. Artık sorumluluk tamamıyla genç kadrolardadır. Eleştiriler ve yeni açılımlarla birlikte niteliğin eskisinden daha özenli olacağı kesindir. Kaynaklarımızın az oluşu teknik sorunlar yaratsada giderek yerine oturmuş bir kurumla bunları aşacağız.

M.G.K.'nın son bildirisi, iktidarın sürekli yalpalamalar içinde olduğunu açık göstergesidir. Bu çözümsüzlüktür. Bir kaç ay önce kaldırılması için hazırlıklar yapılan S.S. kararnamelerinin tekrar hayata geçirilmek istenmesi politika üretememenin sistemin bitişinin sonuçları. Biz görevlerimizi biliyoruz. Bir alanın yerine getireceği görevlerin engellenmesi başka bir kanaldan mutlaka yerine getirilecektir. Bu nedenle bizim için bir sorun yok.

Düzenin iğrençliği, damarlarımızdaki kanın akışını daha da hızlandırıyor. Gazeteci öldürmek 74 yaşındaki bir aydını katletmek ancak bu düzene yakışır. Öfkemizi körük-lüyorlar. Ne güzel! Bu düzeni biz yıkmalıyız. Yeniyi biz kurmalıyız.

Egemen sınıf tartışmaları, gelişmemiş, yarı gelişmiş tanımlamaları artık bitmiştir, yollar bellidir. Ufukları açıp dönemleri kapamak artık bizim işimiz. Çizilmiş resimleri raflara kaldırıyoruz, tarih sayfalarına kendi yaptığımız resimleri asacağız. Umut budur, jenaratör budur. Elini alına siper edip en yüksek tepeden ufuk çizgisi arayanlara kolaylıklar diliyoruz.

Devraldığımız sürecin üretkenliğini yakalayabilmek bizim için başarıdır. Ancak ölçü değildir; bunu da aştığımızda kendimizi rahat hissedeceğiz. Bunu görev olarak görüyoruz.

Onur Erk tekrar sayfalarımıza imza atmaya başladı. Yazıldı, birleşmek de ayrılmak da mücadele edenler için. Mücadele buradadır.

Dostçakalın

Kadir Güven

DAVALARIMIZ

Dergimizin Agustos-Eylül 1991 tarihli 46-47. sayısında yayınlanan Abdullah Öcalan imzalı "Kürt'ler ve Ekim Devrimi" yazısından dolayı 3713 sayılı yasanın 8/2 maddesi gereğince sahipliğinden dolayı Ahmet Zengin 83.333.333 TL. Yazı işleri müdürlüğünden dolayı Nejdett Kanbir beş ay hapis ve 41.666.666 TL. para cezasına çarptırıldı. Ekim 1991 tarihli 49. sayısında "Savaş Hükümetine Yürüyoruz" yazısından dolayı yayınevi sahibi Şevki Ömeroğlu aynı sayılı yasa ve maddeden 83.333.333. TL. para cezasına yazı işleri müdürü Nejdett Kanbir beş ay hapis 41.666.666. TL. para cezasına çarptırıldı.

AKIŞ&DÖNEM

YAYINCILIK

İstanbul Temsilci: Levent Arslan

Ankara Temsilci: Bülent Şirin

İzmir Temsilci: Reha Orhan

Dizgi-Teknik: S. Cemal Yazıcıoğlu

TOPLUMSAL KURTULUŞ

aylık teorik-pratik sosyalist dergi

Altıncı Yıl, Sayı: 58

EKİM 1992

Sahibi: Şevki Ömeroğlu

Genel Yayın Yönetmeni: Oğuz Nuruçgil

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Kadir Güven

Merkez: Büyük Reşit Paşa Cad. 40/4

Beyazıt / İstanbul

Telefon: 528 43 72

Ankara Bürosu: Konur Sokak 73/9 Ankara

Telefon: 425 93 78

Avrupa Temsilci: İ. Kılıç

Poste Restante Paris Bonne Nouvelle

75010 Paris, France

Almanya Temsilci: Nurettin Kurtuluş

Solling Str. 15 3000 Hanover 21 (W) Almanya

İsviçre Temsilci: H. Yılmaz

Albert Str. 7 8005 2 H Schweiz

Fransa Temsilci: Zeynel Aslan

4, Rue du L'ecluse 68092 Mulhouse France

Viyana Temsilci: Nurettin Civanadağ

Ob. Donau str. 4/5A 1020 Wien-Avusturya

Yurtiçi Abone ve Bayii Hesap No: 378 760

Ş. Ömeroğlu

İş Bankası Çağaloğlu - İstanbul

Abone Koşulları: Yurtiçi Yıllık: 100 bin TL

Yurtdışı: Yıllık 80 DM

Yurtdışı aylık: Almanya: 7 DM

İsviçre: 7 SF

Fransa: 20 FF

Yurtdışı Abone Hesap No (DEM): 3112141

Ş. Ömeroğlu

İş Bankası Çağaloğlu - İstanbul

Basıldığı Yer: Yayılcak Matbaası

İÇİNDEKİLER

4- Yorumlarıyla Olaylar:

Tarihsel Yılda Bölge

***Gündem Oturdu**

***Türkiye Bölündü**

***CHP, Amerika'nındır**

***Darbeci Politikacılar: Özal ve Ecevit**

***Nomenklatura**

***1992 PKK Yılı Oldu**

***Türkiye Devrimine Doğru**

HEP Kurultayı

Bize Benzeyenler

Türkiye Tarih Vakfı Kuruldu

Değer Mi? Değecek

Şınak Dosyası

22- Bir Portre: Musa Anter

23- Festival Notları

İ. Kılıç

25- Alman Faşizmi İktidar Yolunda

Nurettin Kurtuluş

28- Türkiye Nereye? Tartışma İçin Çerçeve

Yalçın Küçük

32- Aykırı Eylül Bildirisi

Onur Erk

34- Partizan'ca Küfürler

S. Dönmez

36- Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi

ve Türkiye

Matematikçi

38- Avrupa ve Türkiye Siyasi Ölüler Mezarlığı-I

Kenan Karakaş

43- Dikili'de I. Cumhuriyete Son Görevi

N. Kurtuluş

44- Pekdemir'le 'Yol'culuk

Reha Orhan

47- Yeni Bir Cumhuriyet

Yılmaz Aydın

49- 1848'e Kadar Marx

I-Marksist Düşüncenin Oluşumu

Vehbi Eran

53- II. Cumhuriyet Tartışmaları

Nejdet Kanbir

55- Emperyalist Türkiye

Bülent Şirin

BİR DÖNEM VE BİR DEVİR

Bu notun altında imzası olanlar ve imzası olmamakla birlikte aynı duygu içinde olanlar için büyük bir sevinçtir. Beş yılı geride bıraktık ve yönetim ile mali sorumluluğu devrediyoruz.

1- Bu dönem içinde hiç bir banka soyamadık.

2- Bu dönem içinde pek çok kez soyulduk.

3- "Resmi" dağıtımclar, "ticarete alışmış" solcular tarafından soyulduk.

4- Pek çok kez polis baskınına uğradık. Pek çok kez sistemimizi yeniden kurduk.

5- Bütün bunlara karşın Türkiye gibi bir ülke ve son derece kıraç bir zamanda yaşayabildik.

Sevinçliyiz. Hırslı olduk. İddialı olmadık. Sevecen olduk. Korkak olmadık. Kavgacı olduk. Birlikte olacaklarımızdan kopmamaya çalıştık.

Bugünlere geldik.

Bir ekol olma yoluna çıktık. Temel ilkemiz şudur: İnsanlığın sürdürülmesi sürekli mücadeleye bağlıdır. İnsanlık, mücadelenin durduğu yerde kıraçlaşıyor.

Dünyaya böyle bakıyoruz. Sovyet sisteminin mücadeleyi, ilerlemeyi durdurarak kendisini var edebileceğine inandığı bir zamanda içinden paslanmaya başladığına inanıyoruz. Biz hep yeni mücadele alanları bulmaya çalıştık.

Bizimle beraber olanlar oldu. Ayrılanlar oldu. Aramızda olup da Türk ya da Kürt, ayrılanların çoğu, bizim Kürt çizgimizden dolayı bizden ayrıldılar. Biz yolumuza devam ettik. Kompleksimiz yoktu. Kürt devrimciliğini, kendimiz için değil, Türkiye devrimi açısından benimsedik. Fiziksel baktık. Yazgıların ortaklığını gördük. Örgütsel ayrılığı o zamanlar fazla önemsemedik.

Ayrılmak da tekrar birlikte olmak da mücadele edenler içindir.

Türkiye'de bizim Kürt devrimci çizgisine tutumumuza bakıp, bizi, sosyalizmi bırakıp "Kürtçü" olmakla suçladılar. Aynı kimseler hapisteyse ya da Avrupa'da yaşıyorlarsa bizden daha çok "Kürtçü" göründüler. Aynı insanlar hem suçladılar ve hem göründüler.

Şimdi bunların hepsi geride kaldı. Geldiğimiz yerden çok memnunuz. Bu nedenle kimseye kırgınlığımız yok. Daha önemlisi bizden ayrılanların hiç birisine ihtiyacımız yok. Ancak kapılarımız açıktır. Yolumuz bellidir. Bizim sorunumuz yok. Sorunu olmayanlarla, kompleksli yaşamayanlarla her zaman beraber olabiliriz.

Bir yol olmaya başladığımızı düşünüyoruz. Bu yolda yürümek isteyenler bizimle olmak zorundadırlar. Bir yolda yalnızca beraber yürümek mümkündür.

İsteyen bizimle yürür ve isteyen, yapabiliyorsa, kendisine yol açar. Biz artık bu sorunların dışındayız: Bizim için tek sorun, yolu daha hızlı yürüyebilmektir.

Yeni açılımlar üzerindemiz.

Yeni yayınlar planlıyoruz.

Borcumuz yok. Yeni imkanlar açıyoruz.

Böyle bir durumda büyük bir moralle dergi, kitap, çeviri türünden bütün yayınlarımızın yönetsel ve mali sorumluluğunu arkadaşlarımıza bırakıyoruz.

Biz, çok büyük başarı olarak gördüğümüz bu beş yıllık dönemin onuruna, bu sorumluluğu şimdi alan ve bizden, içlerinde kötü bir biçimde olanlar da dahil, ayrılanlarla birlikte, ortak olduğumuzu ilan ediyoruz.

Bir iş yapılması gerekiyordu: Yapılmıştır.

Yalçın Küçük

Bilgesu Erenus

Candan Baysan

Alper Yalman

Haydar Yılmaz

Nejdet Kanbir

I GÜNDEM OTURDU

* 1992 yılında en önemli gelişmelerden birisi şoven ve parazit Türk basınının ablukasının kırılmasında önemli adımlar atılmış olmasıdır.

* Şoven ve parazit İstanbul basınının ablukasının kırılmasının önemini, İstanbul basınının artık Kürdistan'da okunabilmek için sıkı yönetim çığırkanlığı yapması göstermektedir.

* Kürt halkının mali ve diğer imkanlarıyla çıkan Özgür Gündem, aynı zamanda Türkiye solunun da aynası oldu.

Eksiği yok mudur? Çoğtur.

Fazlası var mıdır? Vardır.

"Kürt" Gazetesi midir? İlk zamanlar, günlük toplantılara katılan ve gazeteye yön veren onaltı kişiden ondördü Türk'tü. Yönetim işleriyle ilgili Abdullah Amaç bir tarafa bırakılacak olursa sadece Faysal Dağlı bir Kürt gazeteciydi. Gazetede ilan edilen yayın kurulunda da Hasan Bildirici ve Abdullah Amaç'tan geriye kalan Aslan Başer Kafaoğlu, Veli Özdemir ve Yavuz Şimşek Kürt değiller.

İyiyse de, kötü yanları varsa da Özgür Gündem, Kürt devrimciliğinden daha çok Türkiye solunun aynası oldu. Türkiye soluyla, Kürt devrimciliğinin ve Kürt halkının gazetesidir.

BİLGESU'DAN ŞIRNAK İZLENİMİ

Bilgesu Erenus, Bochum'daki Kürdistan Festivali'nden sonra bir aydınlar grubuyla birlikte gittiği Şırnak izlenimlerini naklederken, "halk biberon gibi bu gazeteye yapışmıştır" diyordu. Kürdistan halkı sadece Ülke ve Özgür Gündem okuyordu.

Yalçın Doğan da, Kürdistan

izlenimlerini, sadece "Kürt yanlısı" yayınların okunduğunu söyleyerek dile getiriyordu.

Bu noktaya kolay gelinmedi.

Çeşitli duraksamalardan komplolardan geçilerek bu noktaya ulaşıldı. Önce beğenilmedi. Eleştiriler haklıydı; gazetede bir ekip hem işin içinde olmak, hemde "PKK'lı" suçlamasına karşı tedbir almak eğilimindeydi. Tedbirler, gazeteye yazar, çizer ve yönetici biçiminde TİP-TKP-TSİP artığı doldurmak olarak görünüyordu.

Bunun dışında ve aynı zamanda HEP üzerinde de baskılı oyunlar sürüyordu. HEP'i, Sosyalist Birlik Partisi'nin Kürdistan kolu haline getirmek, Özgür Gündem'i de bu vücut ve kol Sosyalist Birlik Partisi'ne esir etmek planları vardı. Bertaraf edildi.

ÖNEMLİ OLAN SAVAŞTIR

Muharebe kaybedilir.
Önemli olan savaştır.

Mücadelede önemli olan ısrardır.

İlk güçlükler moral bozmadı. Gazete yavaş yavaş çizgisini bulmaya başladı.

Okuyucu da ısrarlı davran-

dı. Hem eksiklikleri gördü ve hem de kendi gazetesi sayarak aldı.

BÜYÜK HİZMET

Özgür Gündem'in en önemli katkısı, bütün sola sayfalarını açmasıdır. Bütün sol kendisini göstermiştir. Bu Kürt imkanlarıyla çıkan bu gazetenin büyük hizmetidir. Bu hizmet iki taraftır. Bir tarafında ortak bir hedefe doğru içten bir eğilim görülmektedir. Diğer yanda ise Türkiye solunun yetişkinlik derecesi belli olmuştur.

Çok açık olan şudur: Kendi yayınlarında çok iddialı Türkiye solu, 1970 ve 1980 yılı kuşakları, önemli bir yazar çıkaramamıştır. Yazarlığın gerektirdiği devrimci ruhu, güzel yazı yeteneklerini, kültür ve bilgi birikimini birleştiren yazarlardan yoksun olduğu ortaya çıkmıştır.

Gazetecilerde ise burjuva basınına özentisi, derinden bir damar olarak kendisini belli etmektedir. Solun gazetecileri, "en iyi" bildiklerinin aslında "en kötü" olduğunu anlayamamaktadır.

GAZETECİLİK ATÖLYESİ

Ülke, Gündem'i doğurmuştur.

Ülke, henüz gazetecilikte olmasa bile devrimci ruhu ve burjuva basınına benzememekteki inatı, bu inatın arkasında yatan güvenle, bir model olma imkanını taşımaktadır.

Özgür Gündem çıkarken, "PKK'lı" görünme korkusu ve bu korkuyla Ülke ile PKK'yı özdeşleştirme ve bu özdeşleştirme sonucunda Ülke'ye karşı basıncı besleme dönemi geride bırakılmıştır. Şimdi Ülke, Gündem'i doğurmanın ve daha mücadeleci olmanın rahatlığı

içindedir. Gündem, mali açıdan kendisini kurtaran bir gazete haline gelmiştir ve hergün çıkmaktadır.

Her ikisi yepyeni gazetecilik atölyesidir.

HAZIRLIKLI OLMAK

Ancak rahatlatmamak gerekmektedir.

Gündem çıktıktan sonra, Ülke'den Gündem'e geçen genç gazeteci ve yazarların kurşunlanması, bu düzenin, bu şoven ve parazit basın ablukasının kırılmasından ne kadar korktuğunu göstermektedir.

Kurşunlamalar bu ablukayı

koruyamayınca, sıkıyönetim tezgahları yapılmaya başlanmıştır.

Eninde-sonunda, Kürdistan'dan başlayan bir sıkıyönetim gündemdedir.

Bir yandan yeni gazeteci ordusu, yeni yazar ordusu geliştirilir ve hazırlanırken diğer yandan da muhtemel bir sıkıyönetime göre hazırlık yapmak gerekiyor. Basın-generaller-polis şefleri iş birliği gerçekleştiğinde, Ülke ve Gündem'in Kürdistan'a girişi engellenebilecektir. Hazırlıklarda bu ihtimal gözönünde bulundurulmalıdır.

II

TÜRKİYE BÖLÜNDÜ

* "Bölücü" örgüt derken Türkiye yönetimi pek çok planda bölündü.

* Devlet başkanı ile hükümet, Yargıtay ile Anayasa Mahkemesi, Özal ile ANAP, CHP ile SHP, basın ile basın, basın ile devrimci basın birbirinden ayrıldılar.

Egemen sınıfların arasındaki çatlaklar marksist-leninist öğretilerde önemli bir yer tutuyor. Emperyalist devletler arasındaki ayrılıklar üzerine büyük bir edebiyat var. Ancak yönetenlerin arasındaki çatlaklar karşısındaki tutum ve çatlakları büyütmek için yapılması gerekenlerde görüş ayrılıkları görülüyor. Sovyet marksizmi, uzlaşmacı bir konuma girdikten sonra, çatlakların ortaya çıkması için hücumdan vazgeçmeyi ve ortaya çıkınca da mülayım davranmayı salık veriyordu. TİP-TKP ve TSİP bu görüşlerin Türkiye temsilcileri oldular.

KÜRT ŞİDDETİ VE TÜRKİYE'NİN BÖLÜNMESİ

Ancak Türkiye'de şu anda ortaya çıkan iktidar parçalanmasında PKK liderliğinde Kürt şiddeti önemli bir rol oynuyor. Politik ve yönetim platformundaki bölünmelerin pek büyük bir çoğunluğunda PKK'yı durdurabilmek için yapılacaklardaki ayrılık ön plandadır.

Mevcut siyasal partiler yapılacaklar ve daha doğrusu yapılamayacaklarda beraberdirler. Fakat Devlet Başkanı Turgut Özal ile Başbakan Demirel arasındaki bütün sürtüşmeler Kürt politikası konusunda birbirinden ayrılmış durumdadır. Şöyle

de söylenebilir: Oligarşinin bu iki mühendis politikacısı aralarındaki ayrılıkların hepsini Kürt politikasında düğümlediler.

YARGI BÖLÜNDÜ

Kürt şiddetinin durdurulmaması, bu alanda Demirel hükümeti'ne bağlanan ve yüksek bir propaganda dozajıyla körüklenen umutlar, bu yılın yaz ortalarında söndü. Bu ise, Türkiye'de herkesi bir yol ayrımına getirdi. Türkiye'de sivil yargının en üst kurumu olan Yargıtay, her türlü hukuk kaygısını bir kenara atarak en şoven bir polis şefinden daha hukuk tanımaz bir doktrini açıkladı. Yeni Adalet Yılı'nın açılışında Yargıtay Başkanı, teröristlere terörist yöntemlerle cevap verilmesinin hukuka uygunluğunu bir fetva ile dile getirdi ve ceza yargılaması usulündeki bazı olumlu ve yumuşatıcı adımların yasalaşmasını Türkiye Devletini bölmek ve ortadan kaldırma yolunda ciddi tehlikeler olarak gördüğünü açıkladı. Yargıtay Başkanı, Yargıtay'ın bütün önemli daire başkanlarının katılımıyla hazırladığı ileri sürülen konuşmasında, Osmanlı döneminde fetret döneminde ürkümüş bir kadından daha şaşkın bir görünümle ortaya çıktı ve belediyelere tescil edilmeden birlikte yaşayan çiftleri vatanın bütünlüğüne göz dikmiş uçkurunu düşükler olarak resmetti.

DEVLET BAŞKANLIĞI BİTTİ

Başbakan olduğu zaman buna şaşıracak her tarafa saldıran Turgut Özal, şimdi elindeki bütün iktidarı yitirmiş insanların paniğini yaşayan bir kimse olarak görülüyor. Saldırmadığı yer kalmadı: Hükümeti her fırsatta boşa çıkarma gayretlerinin dışında kurucusu ve doğal

Hangisi Cumhurbaşkanı?

başkanı olduğu ANAP'ı da yerle bir etmek için savaş ilan etti. Bir bitmiş fıkra yazarı türünden "akımdakileri söylesem yer yerinden oynar" gibi acemi politikacı laflarının yanında bir ara başbakan yaptığı Mesut Yılmaz'ı da korkak ilan etti. "Ben olsam Saddam'a savaş ilan ederdim" veya "ben olsam İran'a girerdim" gibi sözleri bir-biri arkasından sıralamaya başladı.

Bunun dışında zaman zaman "hücum" taktiğiyle top koşturmayı, atak oynamayı ve "şok" yaratan adımlar atmayı da ihmal etmedi. Bu nitelermeler, Sabah Gazetesinde toplanan, eski maocu, eski cumhuriyet gazetecisi, eski solcu köşe bekçileri ve gazetecilerindir. Özal, Kürtlere Kürtçe televizyon hediye eden konuşmasından sonra Şırnak'taki gelişmelerden ürktü ve birden bire deniz kenarından Semra'sını alarak Ankara'ya bıraktı ve Diyarbakır'a uçup orada Milli Güvenlik Kurulu Üyeleriyle hükümete bir toplantı ultimatomu verdi.

APO'YU VUR EMRİ

Diyarbakır'da atak oynayan Özal'ın girişimlerinden, Hürri-

yet Gazetesi, son bir kez daha "Apo'yu vur emri" çıkardı. Diğer gazeteler daha sonra bunun yalanlanmasıyla yayınladılar. Aslında ne Hürriyet ne de yalanlanması doğrudur: Apo'yu vurma kararı çoktan alınmıştı ama bu kararın nasıl uygulanacağı bilinmiyordu.

Diyarbakır toplantısı Demirel'in başarısıyla sona erdi. Generaller yayınladıkları bildiride hükümetin çizgisini doğru bulduklarını belli ettiler. Hükümeti dikkatli bir biçimde övdüler ve sadece yargının bundan sonra daha sert kararlar alması gerektiğini anlattılar. Diyarbakır

toplantısından sonra Sabah Gazetesi'nin birden başka konulara geçmesi ve Milliyet Gazetesi'nin "bağımsız yargı" organlarının nasıl daha şiddetli kararlar vereceğini anlatan "haberler" yazmaya başlaması dikkatleri çekti.

Diyarbakır'da planladığı atak, Özal'ın sinirlerinin daha da bozulmasına yol açtı. Etkisini yitirdi. İşte bu nedenle aynı Özal çizgisinde ve şiddet yanlısı bir politikayı desteklemek için Yargıtay ve başkanı ön plana çıktı.

BASIN BÖLÜNDÜ

İcra, devlet başkanı ve hükümet olarak ikiye bölündü.

Yargı, Yargıtay ve Anayasa Mahkemesi olarak ikiye bölündü.

ANAP, Özalcılar ve ANAP olarak ikiye bölündü.

Basın da Milliyet ve Sabah olarak iki kutba ayrıldı. Sabah, Cumhuriyet Gazetesi'nin eski ve yeni yıldızları, Cengiz Çandar, Hasan Cemal, Osman Ulagay ve diğerleriyle takviye olunca tam bir Washington-CIA gazetesi görünümüne girdi. Bu nedenle tam bir Özal destekçisi oldu. Bunun karşısında ise hem MIT ile Yalçın

Doğan aracılığıyla yeni ilişkiler kuran ve Almancı ve Avrupalı bir çizgi izleyen Milliyet çıktı. Hürriyet ve Cumhuriyet şu anda Sabah'ın arkasında bir yer alıyorlar. Ancak zaman zaman çizgi dışı işler de yapıyorlar.

CHP-SHP BÖLÜNDÜ

Milliyet'in desteklediği Erol Tuncer'e karşılık Sabah ve Hürriyet'in desteklediği Deniz Bay-

kal'ın CHP Genel Başkanlığı'na seçilmesi, SHP'nin bir kez daha bölünmesinin tescili anlamına geliyordu. Baykal, CHP ile kendisine bir Genel Başkanlık buldu. Şimdi SHP'den gelecek milletvekilleri ile bir grup olmak üzere. Böyle bir durumda Demirel-İnönü Hükümeti'nin bölünmesi de ihtimal içine giriyor.

III CHP, AMERİKA'NINDIR

* Toplumsal Kurtuluş okuyucuları bilirler. Eylül dönemin Amerikan büyükelçisi ihtiyar Straus Hupe'nin Türkiye formülü, SHP'nin başına Baykal'ın ve ANAP'ın başına da Dalan'ın geçmesine dayanıyordu. Senaryonun bir ayağı gerçekleşti.

Artık netlik kesindir.

Ertuğrul Özkök, başında bundan önce Amerika'nın Ankara Büyükelçisi Abramowitz'in bulunduğu bir önemli araştırma kuruluşu tarafından yapılan ve "Foreign Policy" dergisinin Ağustos 1992 sayısında yayınlanan bir araştırmayı duyurdu. Amerikan dış politikasını etkileyen bu kuruluşun araştırmasına göre, bu bölgede Amerika'nın dostları, Suudi Arabistan, Mısır, İsrail ve Türkiye olarak belirleniyor. Karşıları ise, daha az Suriye olmak üzere İran ve Irak olarak tanımlanıyor. İşte tam bu sırada, Turgut Özal, Saddam'ı devirecek Barzani ile Talabani'yi Çankaya Köşkü'nde ağırlıyor ve İran'a kuvvet göndermekten söz ediyor.

Turgut Özal, Adnan Menderes'ten bu yana Türkiye'nin en Amerikancı politikacısıdır.

Ve Turgut Özal, şimdi yeri ni, Alman çizgisinin savunucusu Mesut Yılmaz'a kaptırmış ol-

masının acısını çekiyor.

"HATANI DÜZELT" DEDİLER Mİ?

Özal'ın Mesut Yılmaz'a bir haçlı seferi ilan etmesine bakarak Washington'un Özal'ı azarlamış olmasını düşünmek gerekiyor. Gerçekte de Mesut Yılmaz'a genel başkanlık ve başbakanlık kapılarını Özal açmıştır.

Gerçi burada Bedrettin Dalan'ın aceleci davranması, iyice zengin olduktan sonra kendisini çok büyük Turgut Özal'dan bile büyük görmeye başlamasının rolü var. Halbuki İstanbul'un bu, belediye başkanı olduktan sonra harunlar kadar zenginleşen başkanı, daha önceki Amerika'nın Ankara büyükelçisi Straus Hupe'nin seçtiği veliaht-başbakandı. Ankara'daki Amerika'lı, ANAP'ın başına Dalan'ı ve SHP'nin başına da Deniz Baykal'ı uygun görüyordu.

BAYKAL: AMERİKAN SEÇİMİ

SHP içinde üç kez kaybetmesine, Türkiye'de söylenmiş hiç bir sözü olmamasına karşın Deniz Baykal, şu anda Amerika'nın en güvendiği politikacıların başındadır.

Washington, Erdal İnönü'ye fazla güvenmiyor: Solcu olduğu için değil hem bilinçli olarak satılmayı kabul etmediği ve hem de kafasının pek çok işi anlamasının imkansızlığının ortaya çıkması nedeniyle Amerika Erdal İnönü'ye güvenmiyor. Ayrıca parti liderliğini götürebileceğine, sol görünümle yurttaşları kandırabilecek, aynı zamanda Amerikan düdüğünü çalacak bir lider olarak görmüyor. Deniz Baykal, bu nedenle, ANAP-DYP karşısında Amerika'nın en çok güvendiği insandır.

AMERİKA GÜVENİYORSA! SABAH VE HÜRRIYET

Sabah başta Hürriyet, Deniz Baykal'ın propagandasını üstlendiler.

Milliyet, Deniz Baykal'a karşı, Avrupalı bir liste öne sürdü. Necdet Uğur, Hollanda sermayesinin Ünilever şirketinde yöneticilik yapmıştı. Tarhan Erdem, Milliyet grubunun adamıdır. Altan Öymen, Milliyet'in adamı olmasının ötesinde Deniz Baykal ne kadar Washington'a bağlıysa Öymen de o ölçüde Bonn'un adamıdır.

Bunun dışında her iki tarafta da inşaat sektörü ağırlıkta oldu.

Deniz Baykal'ın kendisinin Bayındır Holding ile ilişkisi hep tartışılıyor. En yakını ve şimdi geride kalan Erol Çevikçe İnşaatçı Bayındır Holding'in yöneticisidir. Ali Topuz inşaatçıdır. Ali Dinç inşaatçıdır.

Hiç kuşkusuz Erol Tuncer de inşaatçıdır.

PİSLİK VE PİSLİK

Sonuçta; Hürriyet bir bayram çıkardı. "Genç Liderler Dönemi" ilan edildi. Sabah kadar ortodoks bir Amerikancı olmayan Hürriyet, Almancı Mesut Yılmaz ile bir denge oluşacağını savunuyordu. Milliyet ise Baykal'ın kazanmasını hem kutladı ve bundan sonrası içinde felaket tellallığı yaptı. Milliyet'e göre hükümet dahil bütün dengelerin bozulması mümkündür.

Deniz Baykal ile Almanya kaybetti ve Amerika kazandı.

Kemal Anadol da sondan

kazandı. Bu eski TIP'li, eski CHP'li, eski SHP'li, son olarak TKP kontejanından Sosyalist Birlik Partili, ve aslında sol bezirganı, en son olarak Amerikancı Deniz Baykal'ın yanında yer aldı.

Eski TIP'li, 12 Eylül'ün başlarında islami Ertuğrul Günay da Amerikancı Deniz Baykal'ın, İstanbul'un her zaman kaymağını toplayan Ali Topuz'un arkasında yerini aldı.

Pislik. Pislik. Diz boyuna kadar yükseldi.

IV DARBECİ POLİTİKACILAR: ÖZAL VE ECEVİT

* Arada söylenene değil ısrarla söylenen ve yapılanlara bakmak gerekiyor: Türkiye'de bir darbenin sonrasında yöneticilik peşinde koşan Ecevit'e bir de Özal eklendi.

Bülent Ecevit'i sadece "hasta" sözcüğüyle açıklamak mümkün mü?

Yaptıklarını ve yapmadıkları

rını bir araya getirmek, hiç de tutarsız olmadığını gösteriyor. Bir kez, ısrarla büyük bir parti istemiyor. İsrarla, aydınlardan

uzak duruyor. İsrarla, dış politika "milli çıkarlarını" savunuyor. İsrarla, gerektiğinde General Evren'e yapılan saygısızlıkların karşısına çıkıyor. İsrarla, generallerin hoşuna gitmeyecek hiç bir kelam etmiyor.

Bütün bunlarda çok tutarlıdır.

TURHAN FEYZİOĞLU BİR, İKİ, ÜÇ

Eylülist generaller, bir zamanlar ilerici ve daha sonra iharıcı Profesör Turhan Feyzioğlu'nu başbakan yapmak istediler. Çok yıpranmış olduğu ve girdiği seçimlerde yüzde üçü bile bulamadığı için, bazı danışmanlar, uygun olmayacağını söylediler.

Bülent Ecevit, yüzde ona yaklaşıyor ve daha fazlasını istemiyor. CHP Genel Başkanlığı'nı açıkça reddetti. Artık büyüğe bir partinin başından Türkiye yönetimine gelemeyeceğini hesaplıyor. Hesabı, Feyzioğlu'na yapılan önerinin bir kez de kendisine yapılması üzerinedir.

DARBECİ DEVLET BAŞKANI

Yalçın Küçük, Aydın Üzerine Tezler dizisinde Ecevit'in generaller hesabına oynadığını, o zamanki konuşmalarına uyguladığı bir "içerik çözümlemesi" ile gösterdi. Ecevit, muhalefetten, askerler kanalıyla başkanlığa heves ediyor ve bu gün bu heves daha açıktır.

Ecevit'i bir darbeci olarak görmek gerekiyor.

Üçüncü Napolyon, cumhurbaşkanı seçilmiş ve bir darbe ile imparatorluğunu ilan etmiştir. Fransa'yı Almanya ile savaşa götürmüş ve bu yenilgiyle Paris Komünü için de adımlar atmıştır.

Turgut Özal, ihtiraslarıyla

birikimi ve yetenekleri ters orantılı bir mühendistir. Kan emici Madeni Eşya Sanayicileri Sendikaları örgütünün başına gelmeyi kabul ederken bir gün başbakan ya da devlet başkanı olacağını hiç aklına getirmemiştir. Bir kimsenin aklına bunları getirmesi halinde bir işveren sendikasının başına geçmeyi kabul etmesi imkansızdır.

Yetenekleri sınırlı olduğu için eline geçen imkanların hepsini kullandı. Şimdi ne hükümet ne de hükümete gelebilecek bir partiye sahiptir. Ama "hizmetlerinin bitmediği" inancındadır.

DEMİREL VE YILMAZ

Özal'ın Kürt sorunundaki söz açılımları Demirel'i ve Mesut Yılmaz'ı sıkıştırmaya yöneliktir. Şu halde, askerler için bir dönemde istikrar getiren ANAP'ı yıkmak hedeflerinden birisidir. ANAP'ı yıkmak için ve tıpkı Ecevit'inki gibi kendisine bağlı küçük bir partiye sahip olmak istemektedir.

Özal, bir sıkıyönetim ilanının, adım adım Demirel'in sonu olacağını bilmektedir. Bunun için elindeki bütün imkanlar bir sıkı yönetim peşinde koşmaktadır. Diyarbakır'a yaptığı turistik seyahat de bunun adımlarından birisi olarak düşünülmüştür. Özal'ın sağa sola savaş ilan etmesi de askerin yönetime gelişini hızlandırmak amacına dayanıyor.

Turgut Özal, ANAP ortadan kalkınca ortalığın bir AP-CHP zıtlaşması ya da CHP-DYP veya SHP-DYP zıtlaşmasına doğru kayacağını hesaplıyor. Bu generallerin ürkütücü rüyasıdır. Kürt sorunu da çözülmediği sürece, bu zıtlık içinde, Demirel'in politikadan silineceği düşüncesindedir.

BİR EVREN YERİNE BİR ECEVİT Mİ, BİR ÖZAL MI?

Her iki politikada da generallerin bir daha yönetime geldiklerinde General Evren türünden bir kimseyi devlet başkanı yapmayacakları varsayımı yer alıyor. Özal da Ecevit de, Evren türünden bir kimsenin yapılan işleri kolaylaştırmadığı ve zorlaştırdığı görüşündeler. Ordunun da böyle düşündüğüne inanıyorlar.

Her ikisi de biryandan askeri müdahaleyi körüklerken diğer yandan dış politikayı bilen, dünyada tanınan, "namuslu ve kandırılmamış" halk tarafından sevilen tecrübeli politikacı rolünü geliştirmeye özen gösteriyorlar. Her ikisi de artık politikada sadece "asker sözü" ile konuşuyorlar.

Türkiye, bir eski başbakanla bir devlet başkanının darbecilik peşinde koştuğu bir ülkedir.

V NOMENKLATURA

- * "Lili Garih, davet verdi". Eczacıbaşı balo yaptı.
- * "Rahmi Koç'un Gizli Adası". "Cimcimelerin yavrusu trafik kazasında öldü". "Kimkimelerin gelini tenis kortunda vuruldu". İşte basın budur.
- * Her tarafta pislik diz boyuna çıkarken zenginler bir "nomenklature" peşindeler.

"Nomenklature" sözcüğü çökmeden önce Sovyet düzeni için, Amerika'lılar tarafından kullanılıyordu. Resmi değil fiili iktidar sahiplerini anlatıyordu.

Latince, "nomen" isim, sözcüğü ile "clatura", çağırma sözcüklerinden oluşuyor. Roma'da esirlerden oluşan birtür mübaşirlerin, bir yönetim organı olan yargıçlar kurulunu isimleriyle çağırmasını anlatıyor. Roma'da da "nomenklatura" içine girenler iktidara ortak oluyorlar.

DÖRT YAŞINDA YAVRUCUK

Koç Holding'e bağlı lades pazarlama Şirketinin genel müdür yardımcısı kimkimenin

gürbüz oğlu dört yaşındaki bebecik daha yaşamına doymadan bir trafik kazasında vefat etti. Duyanların hepsi çok üzüldüler. Cenazesinde göz yaşları döktüler. Resimde vakitsiz aramızdan ayrılan küçük yavrunun resmi görülüyor.

Üç buçuk aylık hamileydi. Üstelik Sapmazların geliniydi. Yaşamına doymadı. Tenis oynarken menfur bir bombayla öldü. Resimde Sapmazlar'ın hayatın baharına doymadan ölen güzel gelinlerinin fotoğrafı görülüyor.

Rahmi Koç'un gizli adası keşfedildi. Esrarengiz adaya ilk önce biz girdik. Bizden başka kimse giremedi.

İşte bunlar büyük basının büyük haberleridirler.

Rahmi Bey'in antik adası...

**CAN KIRAÇ VE
JEFF KAHMİ
YAZAR OLDULAR**

Ya sona yaklaştıklarını hissediyorlar. Ya çok büyük ölçüde kendilerinden geçtiler. Bir asalet arayışı bir varlık kanıtlanma ihtiyacı içindeler.

Vehbi Koç'un damadının kardeşi ve Koç'un yüksek memurluğundan emekli Can Kırac, Milliyet'e yazar oldu. Bir de soğuk şakalar yapıyor.

Zevksiz, bilgisiz el işlerini Milliyet basıyor. Kendisini düşün ve sanat hayatına vermiş benziyor.

İlhanlıların Cumhuriyet'i geri kalır mı? TÜSIAD Gazetesi olmamak için Hasan Cemal'i gönderdikten sonra TÜSIAD Gazetesi olmamanın kolay olmadığını anlamışa benziyorlar: Profilo Holding'in sahibi Jak Kahmi'nin zehir oğlu Jeff Kahmi'yi yazarları arasında aldılar.

Genç Kahmi, ya da J. Cahmi

jr. Cumhuriyet Gazetesi'nin gazeteci yazarı oldu.

Nejat Eczacıbaşı, ellinci yılını Beylerbeyi Sarayı'nda kutladı. Natali Cole ve Semra Özal ile Turgut Özal ve diğer kim kimlere ile cim cimeler de oradaydı. Birinci sayfadaki resimde görülmektedir.

Alarko Holding'in Üzeyir Garih'in zarif eşi Lili, holding'e ait Paşa Paşa meyhanesinde büyük bir davet verdi. Trafik sıkıştı ve trafik müdürü yolları açtı. Bu arada yanlışlıkla gelen bir kaç kişi de dövüldü.

PİSLİK PİSLİK PİSLİK

İşte "özgür" basın budur. Bu görgüsüz zenginleri, bilinçsiz kürtlerin beynine sokmak için sadece bunlardan bahsediyor. Onlar da, bütün gücün kendilerinde olduğunu düşünerek, hiç bir tehlike kalmadığına inanarak, kendilerinin de adlarının okunmasını ve bu ülkeyi yönettiklerinin bilinmesini istiyorlar.

Adları gazetelerde yer alıyor.

Türkiye'de "nomenklature" ortaya çıkıyor.

Nomenklature, isim çağırmak demektir.

Bir gün isimleri çağrılacaktır.

VI 1992 PKK YILI OLDU

- * Resmi söylemde de bu yıl PKK köksüz bir terör örgütü sayılmaktan çıktı ve Kürt halkının örgütü oldu.
- * Demirel - İnönü Hükümeti, PKK ile ilgili olarak düşünebilecekleri bütün iç ve dış önlemlere başvurdu. Sonunda zamana gerek olduğuna karar verildi.

Henüz 1992 yılı sona ermedi. Ancak yine de 1992 yılı PKK açısından çok önemli bir yıl ol-

du. Bu yılın, şimdiden "PKK Yılı" olduğunu söylemek mümkün görünüyör.

TERÖR ÖRGÜTÜ'NDEN KÜTLEYE

Kendisinin ve dostlarının nasıl gördükleri ayırdır.

Bu yıl resmi söylemde bile artık PKK "bölücü örgüt" olmayı geride bıraktı ve adı söylenen bir örgüt oldu. Resmi ağzlar, bakanlar ve resmi televizyon PKK adını söylemekten çekinmez hale geldiler.

TÜRKİYE'NİN ÖLÜMÜ NASIL?

Kahvaltuya girdi. Günlük yaşamı etkilemeye başladı. Sı-

radan halk, "Apo Şırnak katliamını Özal yaptı diyormuş, valahi haklı" demeye başladı. Bakkalda, markette, otobüste, çarşıda PKK ve Apo'dan söz edilmeye başlandı.

Demogog Engin Ardıç soy-suz televizyonların birindeki yorumlarının birisinde, "Türkiye'nin sonu PKK'dan değil Kitler yüzünden gelecek" diyordu. Artık tartışmalara girdi.

Kürt realitesini kabul edeceğini söyleyen Demirel önce PKK realitesini kabul etmek durumunda kaldı. PKK, artık Kürdistan'ın ve Türkiye'nin bir gerçeğidir.

ÜÇ ÖNEMLİ İŞARET

PKK ile Kürt kütlesinin içiçe girmişliğinin kabul edilmesi birinci önemli gelişmedir.

İkinci önemli gelişme, PKK içi tartışmalarda sosyalizm vurgusunun hissedilir bir biçimde artmasıdır. Abdullah Öcalan, en zor sayılan Newroz Dönemi'nde ve Newroz mesajında bile yabancıların PKK'yı bir marksist-leninist örgüt olarak gördüklerini, dile getiriyordu.

Üçüncü önemli gelişme PKK'ya mal edilen eylemlerin Türkiye'ye de sıçramasıdır. Bunlar zenginliklere yönelik eylemlerdir. Bunların içinde eğer PKK tarafından yapıldıysa havalanan uçağın kurşunlanması, tenis kortunun bombalanması ve İstanbul'da şehir hatları vapurlarından birisinin yakılması da vardır. Bu son eylemde yolcuların boşalmasının beklenmesi önemlidir.

Bu eylemlerin pek çoğunun PKK militanları, kadro elemanları tarafından gerçekleştirilmiş olması imkan dahilindedir. İstanbul Valisi Hayri Kozakçıoğlu bu nedenle militan ile milis ayrımını yapmaktadır. Eylemlerin eğitilmiş militanlar kadar sadece sempatanlar ta-

rafından gerçekleştirilmesi de düşünülmektedir. Böyle bir durum Türkiye Cumhuriyeti açısından işin ciddiyetini arttırmaktadır.

İKİLİ DEVRİM

Eylemler küteselleşmek üzeredir. Eylemlerin sempatanlara geçmesi bu anlama gelmektedir. Bu durumda devlet Kürtler'e karşı Türk kütlesini çı-

karmak istemektedir. Ancak böyle bir durumun başarı şansının yüksek olmaması bir yana ikili devrimi hızlandırması da imkan dahilindedir. Böyle bir politika iç savaşın hızla küteselleştirilmesi anlamına gelecektir.

Burada devletin Türkiye kütlesine çok güvenmesi için bir neden bulunmuyor.

VII TÜRKİYE DEVRİMİNE DOĞRU

* İşaretler ortaya çıkmıştır.

Yönetenler birbirleriyle tartışmaya girmiştir.

Bu aynı zamanda yönetenlerin

böyle yönetilemeyeceğini görmeleri demektir.

YARGITAY BAŞKANI NE DEMEKTİR?

Bir ülkede en yüksek yargı organının başkanının her türlü eğitimi ve birikimi bir kenara bırakarak polis kolejinde beyni yıkanmış bir komiser muavini ağzıyla konuşması ne demektir? Anayasa Mahkemesi suçlaması, savcı ve yargıç atanması da keyfi bir cumhurbaşkanına arka çıkması, her türlü usulsüzlüğe adı karışan bir bakanlık müsteşarının görevinden alınmasına itiraz etmesi ne demektir? Şu demektir: Yönetimin en ilmi kurumunun başkanının artık bütün görüntü gereklerini bir kenara atarak kendisini gericiğin en dibine koyması demektir.

Yargıtay'ın bütün ilmi otoritesinin sıfırlanması demektir.

Bu ise devrimci bir durumdur.

TENCERE DİBİN

DAHA KARA

Milliyet Gazetesinin 5 Eylül 1992 tarihli sayısı aynadır. En

büyük haber Nilüfer Yalçın'ın Genelkurmay Başkanı ile konuşmasıdır. Bunun üzerinde Yalçın Doğan'ın Demirel ile konuşması yer almaktadır. Bunun altında Yavuz Donat'ın İç İşleri Bakanı Sezgin ile sohbeti vardır. Bütün gazete resmi görüşle doludur.

Artık Milliyet Gazetesi, kendiliğinden, hiç zorlanmadan, bir baskıya uğramadan bütün sayfalarını resmi görüşe açmaktadır. Artık her türlü "bağımsızlık" iddialarını bırakmıştır.

Bu devrimci bir durumdur.

İŞÇİ SINIFI İŞÇİ SINIFI

Mülkiyeliler Birliği Dergisi Kürt devrimciliğine karşı hücum geçmiştir. Bu TİP-TKP gericiğinin en son sığınağı yerin dergisinde hücumu, Mustafa Sönmez ve Yıldırım Koç türünden eski "cephe" taraftarları yapmaktadırlar. Bu eski acilci tayfası şimdi Kürt silahlı mücadelesinin Türkiye'deki "demokratikleşmeyi" önleyeceğinden

korkmaktadırlar. Yazıları, Savcı Binbaşı Ülkü Coşkun'u aratmamaktadır.

Bu kadar değil. Bunlara göre Türkiye'de çok canlı bir işçi sınıfı hareketi vardır. İşçi sınıfı bir eylemden diğerine koşmaktadır. Eğer şu "ayrılıkçı- milliyetçi" PKK eylemleri olmasa, işçi sınıfı neler ve neler yapacaktır; buna yazık olmaktadır. Yazı budur. .

Bu yazıyı, uzun yıllar silahlı olmayan eylemlere eylem de-

meyenlerin yazmaları, Türk gericiiliğinin en son sığınaklarından Mülkiyeliler Birliği Dergisinde çıkması bir rastlantı değildir. Artık Türkiye'de bir yerde durulmamaktadır. Ya sağa kayılmaktadır, ya ileriye.

Bu devrimci bir durumdur. Eski devrim lafazanlarının en geri kamplara kaymaları kesin devrimci durumdur.

EKSİK OLAN KÜTLE

Türkiye devrimi eşiktir.

Şu anda kütlenin içinden ve derininden mücadele fişkırmamaktadır. En büyük eksiklik budur. En büyük sorun budur.

Fakat bu sorun da aşılabılır. Yakınında PKK yola çok az bir kütle desteğiyle çıkmıştır. Kütleli bulmuştur.

Kütle ve işçi sınıfı hareket-sizdir. Şimdi zaman kütleli ve sınıfı hareketine kavuşturacak örgütlenme ve eylemlerdir.

HEP KURULTAYI

Halkın Emek Partisi 2. Olağanüstü Kurultayı 19 Eylül'de toplandı.

Gerçekten toplandı mı? Tekelli basına göre "Apo'nun eliyle" ikiye bölünüyordu. Gerçi, "Halkların Kardeşliği" sloganında birleşildi ama bunu kabul etmeleri de zordur.

Düzenin kabul edebileceği, "PKK'nin siyasi uzantısı değil, demokratik alternatifi" olan bir HEP'tir. Yoksa kapatma davası bir kenarda bekletilmektedir, son kurultaya soruşturma açılmıştır, Musa Anter'in katli aynı zamana denk düşürülmüştür.

Basın ihbarcılığını deşifre etmekten çekinmemektedir. DGM başsavcısına, kurultayla ilgili gazete haberlerini suç duyurusu sayıp saymayacaklarını önce sorup sonra buna göre haber düzenlemişlerdir.

"HEP Maskeli PKK Kurultayı", "HEP'te PKK gösterisi", "PKK Kongresi"... Devlet basınının başlıkları bunlardır.

Kurultaydan önce yapılan, HEP Meclisi, Milletvekilleri ve İl Başkanlarından oluşan toplantıda, tek Genel Başkan adayı çıkartılması prensip kararı alınmıştı. Aynı toplantıda, Genel Başkan adaylığına Ahmet Türk seçilmişti. Daha önce adaylıklarını açıklamış olan Feridun Yazar ve Mahmut Alınak, prensip kararına uyararak adaylıktan çekildiler.

Feridun Yazar ile Ahmet Türk kurultay salonuna beraber girişlerinden itibaren, tüm kurultay boyunca "birliktelik" ve "devamlılık" çizgisini hissettirdiler.

Feridun Yazar'ın "Gelin ikinci defa bu Cumhuriyeti kuralım. Herkesin kendi diliyle, kimliğiyle yaşayabileceği bir dünyayı oluşturalım" ve "PKK'lılar Aydan gelmediler. Bu halkın çocukları. Bizim PKK ile hiç bir organik bağımız yoktur. Ama biz akrabayız" şeklinde konuşmasıyla; Ahmet Türk'ün geçmiş yönetimden gelen temel politik yönelişin devamlılığı ve devletin tutumunun ne olacağına bakılmaksızın bu çizginin ödünsüz sürdürüleceği mesajını veriş dikkat çekicidir.

Gazetelerin haber-yorumlarına göre Mahmut Alınak ta delegelerin "tepkileri" nedeniyle adaylıktan çekilişinin savunmasını vermek zorunda kalmıştı.

Genel başkanlık seçiminde tek aday sistemi, delegelerin bir bölümünün kurultaya katılmayıp (İstanbul delegelerinde bu oranın yüksek oluşu her nasılsa devlet basınının gözünden kaçtı. Bunu yazmak ta, her halde yazılmayana yazmak şiarıyla yola çıktıklarından olacak Özgür Gündem ve Yusuf Serhat Bucak'a kaldı), Genel Başkanlık seçiminde ancak üçüncü turda sonuç alınabilmesi, anahtar listenin "dolinmesi" ve iki yıl gibi kısa sayılabilecek bir sürede üç büyük kurultay yapılmış olması, devlet basınına, rahatlıkla deşebileceği bir iltihap olarak görüldü.

Üç tur oylama sonunda ortaya bir sayı öbeği çıktı. Çeşitli kıyaslamalar yapıldı. 504'e 94 mü? 213'e 94 mü? Ahmet Türk zorla, tepeden bastırmayla mı başkan oldu?

Bunları tartışmanın anlamı yoktur. Bunları tartışmanın anlamı devlet basınında mahfuzdur. Sonuç ortadadır: Ahmet Türk, kurultaya katılan 241 delegenin 213'ünün onayını almıştır. Bundan sonraki oylamalar sadece usuldendir, formalitedir.

Kurultaydaki büyük coşkuyu "Kin kuma" olarak yansıtip, sayılar öbeğiyle kafaları karıştırmaya çalışan devlet basınıyla; bu coşkuya ve gelişim seyrinin doğruluğuna sırtını çeviren demokrasi havarilerine söylenecek söz kalmamıştır.

Bunun altında yatan devlete "yumuşakça" yanaşmamadır? Kurultay buna cevabını vermiştir.

İki ayrı HEP mi düşünülmektedir? HEP, ortaya çıkışına neden olan toplumsal koşullardan ve bu koşullara uygulanan iradi müdahaleden ayrı düşünülebilir mi?

Kimsenin kuşkusu olmasın, "Demokratik Alternatif" üzerinde ısrarla duracaklardır. Parti içi grupların egemenlik mücadelesinin buna zemin hazırladığı da düşünülmelidir. Son kurultayla birlikte şimdilik üstü örtülmüştür.

Peki, bundan sonra ne olacaktır?

HEP'in yeni başkanı Ahmet Türk Talabani'nin arabuluculuk teklifini geri çevirmiştir. Dünyaların ayrılığına işaret etmiştir.

Ahmet Türk feodaldır ancak insanlığın bugün yeniden yükseldiği Bölge'nin ve bunun mücadelesinin onurlu öncülüğünü yapan Kürt Halkının evladıdır.

Eşitsiz gelişimin etkisinde Bölge'de, tüm "olağanüstü"lükler olağan karşılanmalıdır. Gelişim iyiye, daha saf olana doğrudur.

BİZE BENZEYENLER

Küba'nın onurlu direnişini destekleyenler arasına bilim adamları da katılıyor. Cambridge Üniversitesi'nden ünlü fizikçi Stephen Hawking ve üç profesör arkadaşının Guardian Weekly'ye gönderdikleri mektubu aynen yayınlıyoruz.

ABD Küba'ya Yönelik Kuşatmasını Sıklaştırıyor.

Okurlarınızın dikkatini, ilgilerini hak ettiğine inandığımız bir meseleye çekmek istiyoruz: yani Amerikan hükümetinin, küçük, tehdit oluşturmeyen sosyalist komşusu Küba ile olan bütün ticaret üzerine konan ambargoya. 30 yıl önce getirilen ABD ablukası şimdi Küba limanlarına uğramış olan her türlü geminin herhangi bir Amerikan limanına uğramasını yasaklayan bir kararla acımasızca sıkılaştırılmıştır. Bu Küba için öteki dramatik ticaret ve seyahat kısıtlamaları ile birlikte, petrolden ilaca, makina aksamundan laboratuvar aletlerine dek her türden yokluklara yol açan, pratikte bir kuşatma durumu demektir. Rusya artık eskiden olduğu gibi şekerle değişilen petrolü göndermiyor ve Çin binlerce bisiklet göndererek petrol sıkıntısının hafifletilmesine yardımcı olmuşsa da ulaşım koşulları şu an iç karartıcıdır.

İlaç ve teçhizat yokluğu, bir zamanlar çok ileri olan Küba sağlık hizmetleri için çok ciddi bir handikaptır. Mayıs ayında Havana'da önde gelen bir tıbbi araştırma enstitüsünün müdürü Britanya'daki dostlara, önemli bir araştırmanın sürebilmesi için değişik tiplerde A etkili virüs için acil ricada bulundu. Ayrıca sağlık standartlarının düşmemesi için hemen sağlanması gereken bir dizi temel ilaç vardır.

Kübalılar, kamu sağlığındaki başarılarından haklı olarak büyük gurur duyuyorlar ve 1959'dan beri atılan büyük adımlara devam etmek istiyorlar; aynı zamanda tüm öteki ülkelerle eşit koşullarda serbestçe ticaret yapmak istiyorlar. ABD ambargosunu bir savaş hareketi olarak görüyorlar ve uluslararası kamuoyunda neden hoşgörülüğünü anlayamıyorlar.

Biz kendi hükümetimizin ambargodan dolayı Amerikan hükümetini, Birleşmiş Milletleri ve Avrupa Topluluğu'nu protesto etmesini öneriyoruz: Küba dayatılan yaptırımlarla son derece adaletsiz bir muamele görmektedir.

Bu yaptırımlar masum insanları şerefli bir yaşam için temel gereksinimlerinden yoksun kılmaktadır, hepsi de özgürlük ve demokrasi adına!

Patrick Collinson, Cambridge Üniv. Modern Tarih Profesörü.

Stephen Hawking, Camb. Üniv. Matematik Profesörü

Joseph Needham, C.H.F.R.S.E.B.A.

M.R. Pollock, Edinburg Üniv. Biyoloji Profesörü

28 Park Parade, Cambridge

Guardian Weekly, 9 Ağustos 1992

Bugün bir devrimin güncelliğini yaşayan Güney Afrika'da ANC ve GAKP'nin uzlaşmacı önderliği mücadeleyi engelleyici bir işlev görüyor. Buna karşın parti ve ANC içinde radikal eğilimler de var ve gittikçe ağırlık kazanıyorlar. Bunlardan biri de KP içindeki "stalinist" kanadın temsilcisi Harry Gwala. Gwala hakkındaki aşağıdaki yazıyı Newsweek'ten olduğu gibi çevirdik.

ANC'nin Şiddet Havarisi

Joseph Contreras

Beyazların çoğu için Harry Gwala yürüten bir kabustan farksız- siyasi bir şiddet ikliminde hızla boy veren, yeniden yapılanmamış bir Marksist-Leninist. Fakat gittikçe artan sayıda siyah radikali, ANC'nin karlı Natal eyaletinin bölge şefi Gwala'yı Inkatha'ya ve hükümetin güvenlik güçlerine karşı verdiği amansız savaşta hiçbir özür kabul etmeyen bir kahraman olarak selamlıyor. "Kendi yoldaşların bile bana katı bir Stalinist diyorlar" diyor Gwala. "Fakat (ANC'ye bağlı) öteki bölgeler de şimdi bizi izliyor, çünkü var olmalarının tek yolunun kendi yaşamlarını korumak olduğunu görüyorlar."

ANC'nin Pretoria ile ilişkileri kötüleştikçe kurtuluş hareketi içinde Gwala gibi aşırılık yanlıları (extremistler) güç kazanıyor. Gerçekte, ANC içinde öne çıkabilen bir kaç Zulu'dan biri olan Gwala'nın taktikleri ile Inkatha içindeki baş düşmanlarınıninkiler arasında pek az fark var. Her ikisi de iktidar olmakta kararlı. "(Gwala) bariş ekonomik ve siyasi güce sahip insanların, egemenliklerini sürdürmesinin bir aracı olarak görüyor" diyor. Demokratik Parti yetkilisi Radley Keys.

Gwala'yı iyi tanıyan bazı insanlar, onun Güney Afrika'nın siyasi bunalımına barışçıl bir çözüme olan bağlılığını sorguluyorlar. 1988'in sonunda hapisten çıkışından beri siyasi şiddet Gwala'nın iktidar üssünü kurduğu Natal eyaletinde 40'tan fazla Inkatha görevlisini öldürdü. Geçen yıl Haziran ayında, Natal'ın Bruntville kasabasından bir grup Inkatha'lı üç gün boyunca ortalığa dehşet saçıp insanları öldürdükleri zaman Gwala başa geçti ve yöre sakinlerine yardım geleceğine söz verdi. Bu yardım, ağır silahlarla donanmış ANC militanları ile dolu minibüsler çıktı. ANC, Inkatha ve polis arasında şiddetli çatışmalar başladı ve altı kişi- biri Gwala'nın kasabası Edendale'den olmak üzere - öldürüldü. Fakat Gwala'nın gözünde kan dökülmesi o kadar da kötü değil. "Şiddetin olmadığı yerde, halkı örgütlendirmek çok zor" diyor Gwala. "Nerede şiddet varsa, orada yüzlerce insan ANC'ye koşuyor".

Gwala ANC içinde bile tartışmalı bir isim. 71 yaşında ve 50 yıldır G. Afrika Komünist Partisi üyesi olan Gwala başlangıçta ANC'nin 1990'da silahlı mücadeleyi askıya alma kararına karşı çıktı. Ayrıca şiddetli çıkışlarının ve kaba iddialarının bazıları örgütü rahatsız etti. Geçen Temmuz'da televizyonda apartheid döneminde Josef Stalin'in S.B.'ndeki 29 yıllık diktatörlüğünden daha fazla insanın öldüğünü söyledi. Ayrıca geçen Ağustos'taki Mihail Gorbacov'a karşı başarısız darbeyi açıkça desteklemiş olmasından dolayı da özür dilemiyor, eski Sovyet liderinin sosyalizme " ihanet etti"ğini ileri sürüyor.

Kişisel olarak Harry Gwala ateşli imgesine ters düşüyor. Müzik zevkleri klasik ve caza kadar uzanıyor ve birçok Güney Afrikalı siyah erkek gibi, altı torun sahibi bu gözlüklü büyükbaba futbola çok düşkün. Aynı zamanda dikkati çekecek kadar çelimsiz. ANC içindeki faaliyetlerinden dolayı Pretoria'nın hapishanelerinde geçirdiği 21 yılın bir döneminde zehirlendiğini söylüyor. Bunun ardından omurga kaslarının zayıflaması, onu, omuzlarından cansız bir biçimde sallanan kollarını kullanmaktan yoksun bırakmış.

Gwala kendini halktan biri olarak tanımlıyor ve tabandaki popülaritesi bunu doğruluyor. Geçen Temmuz'da Durban'daki kritik bir ANC konferansında toplanmış olan delegelerin yüzde 84'ü Gwala'yı hareketin Ulusal Yürütme Komitesi'ne seçtiler. Nelson Mandela dahil ANC liderinin bir kısmı, görelî güvenliğinden ötürü Soweto'dan Johannesburg'a kaçarken Gwala, Pietermaritzburg şehri dışında, çatışmalarla dolu Edendale kasabasındaki evinde kalmaya devam etti. Adına uygun bir yer olan Dul Kadınlar Vadisi'ne bakan bir tepe üzerinde rahat bir evde yaşıyor. "Sorun neredeyse ben oradayım, cenazelerde, yiyecek ve barınma işlerinin örgütlenmesinde" diyor. "Ben halkımı hissediyorum ve sorunlarını paylaşıyorum. Zor günler yaşıyoruz ve bir hanım evladı iseniz burada yaşayamazsınız". Önümüzdeki haftalarda, ülkenin siyasi savaşları görüşme masasından sokaklara doğru kayarken birçok Güney Afrikalı, gittikçe artan sayıda ANC gençliğinin Gwala'nın örneğini izlemesinden ve tahripkar şiddeti körüklemesinden korkuyor.

Newsweek, 6 Temmuz 1992

Dipnot:

ANC: Afrika Ulusal Kongresi (çev.)

DEĞER Mİ? DEĞECEK

[illegible]

~~CONFIDENTIAL~~ - This document contains information that is exempt from public release under the Freedom of Information Act, 5 U.S.C. 552.

ACETANAL :

Всего: 6 копеек. Издано в 1907 году. Владельцы: "Ташевский"

[illegible][illegible]

Ben Milli Tashkilot Tashkiloti de go tem bu vektide ilgisiz olmaq
 bir yam, bu ve qoruyucu tashkilotu bilgilər dıstıda bu vektide tashkilot
 de buqar vektide olmaq bir qoruyucu.

[illegible]

062.47 EK5E

5 May 2014

3. İktisadi olarak bakıldığında, aynı maddenin bir maddesine muhtasabı elden geçilmediği, bir maddesinin diğerinde kullanılmadığı ve belirli bir maddesine muhtasabı olmadığıdır.

Oktay Ekşi bana, noter kanalıyla "mektup" gönderdi. Kendisinin MIT'teki yerini sordurduğum için şeref ve haysiyetlere tecavüz ediyormuşum; çok şaşırđım. Ekşi'nin MIT yöneticilerinin, MIT'te çalışanların şeref ve haysiyetle bir sorunu mu var? Yoksa Oktay Ekşi, MIT'te çalışmakla, şeref ve haysiyetin birbirine denk düşmediğini mi söylüyor?

Ne günleri! Noter kanalıyla bana onbeş gün süre tanıyor. Ancak benim bir soyumda "ağalık" var; cömertliğini kabul edemiyorum. Bu onbeş günü ben Oktay Ekşi'ye veriyorum. Biraz hazırlansın, onbeş gün hazırlansın, sonra görüşürüz.

Görüşürüz. Görüşmek üzere.

Halqa Kəpək, Çarbağın Şəfəqləri, 6-12 Eylül 1992, Yeni Ülkə

GÜNÜN YAZISI

Chavez 113

Bir müfteriye yantı...

[illegible][illegible]

Karyotype analysis
 In the past, karyotype analysis, which involves microscopic examination of chromosomes, has been used to identify chromosomal abnormalities. In 1991, the American Society of Human Genetics (ASHG) recommended that karyotyping be performed on all patients with Down syndrome.¹ In 1992, the American Society of Human Genetics (ASHG) updated its recommendation to state that karyotyping should be performed on all patients with Down syndrome.² The American Society of Human Genetics (ASHG) also recommended that karyotyping be performed on all patients with Down syndrome who are at risk for having a child with Down syndrome.

[illegible]

The Nationalists were in charge of the military and police forces. They were the only group that had a large number of weapons. They were the only group that had a large number of weapons. They were the only group that had a large number of weapons.

12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847.

(...) Noter yazısına göre yenilik şudur: "Yalçın Küçük de kim derseniz, bildiğim şu: Yazılarında PKK lideri Apo hariç herkese saldıran bir kişi. Apo'ya 'kardesim' diyor." Yeni olan budur.

Eksik; İsmail Beşikçi'yi de eleştirmiyorum. Bilgesu Erenus'u da eleştirmiyorum. Ayşe Zarakolu bizimle birlikte Bochum'daydı, Arkadaşlarımızla, Şırnak'a gitti. Seviyorum ve seviniyorum. Haluk Cenger'in ilk kitabını biz yayınladık. Birlikte çalıştık. 15 Eylül 1992 tarihli Özgür Gündem'deki "Neden Kürt mücadelesi?" yazısını çok sevdim. sevinc duydum. Merhaba "reheval" diyorum.

Aynı yolda çoğalıyoruz. Oktay Ekşi'nin yazısının diğer bölümlerine gelince içimde bir çokseslilik var. Bir ince ses solo yapıyor. Ve "değer mi, değer mi" diye tutturuyor. Bir koro var, "değecek, değecek" diye baslıyor.

Dežecek.

ŞIRNAK GÖZLEM HEYETİ RAPORU

Haluk Gerger (Yazar), Bilgesu Erenus (Sanatçı), Ahmet Kahraman (Yazar),
Sungur Savran (Öğretim Görevlisi), Eşber Yağmurdereli (Yazar, Avukat), Cezmi Ersöz (Gazeteci),
İbrahim Gürbüz (MKM Başkanı), Ayşe Zarakolu (Yayıncı), Eren Keskin (Avukat),
Aydın Ertan (Yayıncı), İmam Şahin (Avukat) Ali Beyköylü (Yayıncı), Recep Maraşlı (Yayıncı),

18 - 21 Ağustos günleri arasında yaşanan Şırnak olayları, cevaplanamayan ve devlet yetkililerince cevaplanamayan soruları da beraberinde getirdi. (...) Biz İstanbul ve Ankara'dan yazar, gazeteci, sanatçı, öğretim üyesi, avukat ve yayıncılardan oluşan bir heyet bu genel durum çerçevesinde Şırnak gerçeğini yerinde gözlemek ve olayları yaşayanların tanıklıklarına başvurmak üzere bölgeyi 1-3 Eylül tarihleri arasında ziyaret ettik. Elde ettiğimiz bulgular ışığında vardığımız sonuç açıktır: Devlet, silahsız, savunmasız sivil halka karşı bir savaş açmıştır. Bugün sivil halka karşı yöneltilmiş olan bu taarruz konusundaki gerçeklerin ortaya çıkması için resmi otoriteler tam bir yanıltma kampanyasını sürdürmektedir.

Vardığımız bu sonucun dayanaklarını kısaca özetleyelim: Birincisi, Şırnak bugün Türkiye'nin ve dünyanın gözlerinden saklanmaya çalışılan bir suç mahali gibidir. Şehre yaklaşık 30 kilometre uzaklıktaki Kasrik Boğazı'nda başlayan kontroller yerli yabancı bütün gözlemcileri Şırnak'tan uzak tutmayı hedeflemektedir. (...) Şırnak bugün bir yalnız şehirdir; Bir "Hayalet Şehir". Sadece Şırnaklılar şehri büyük çoğunluğuyla terkettiği için değil, şehir dış dünyaya kapatıldığı için.

İkincisi, devlet güçleri Şırnak'ın sivil halkına karşı tüyler ürpertici bir saldırıda, bir kitle katliamı girişiminde bulunmuştur. (...) Şırnak'ın hemen hemen bütün dükkanları top ve kurşunlarla taranmış, yakılmış, bazılarının çatısı berhava edilmiş, bununa yetinilmeyerek yağmalanmıştır. Bakkal dükkanları ve eczaneler dışında yükte hafif pahada ağır malların satıldığı dükkanlar bugün tamtaktır durumdadır. Şırnak halkının ekonomik yaşam koşulları konutlarının ve dükkanlarının böylece harap edilmesinin ötesinde araçlarının yakılması, hayvanlarının öldürülmesi ve benzeri yollardan ortadan kaldırılmıştır. Ölü sayısı tam olarak bilinmemekte ama 20-25 arasında tahmin edilmektedir. Bu sayılar doğruysa insan kaybının böyle düşük olmasının tek nedeni Şırnak halkının Newroz'dan sonra evlerinin bodrumlarını birer sığınak olarak hazırlamış olmasıdır. (Nitekim bugün aynı sığınakları Cizre halkı da yapmaktadır.)

Bu saldırının kaynağında gerillanın şehre yaptığı bir taarruzun yatığına ilişkin tek bir kanıt yoktur. Olgular tam tersine bu iddianın doğru olmadığını göstermektedir. Heyetimiz bu çarpıcı gerçeğin altını çizmeyi görev bilir: Şırnak'ta hemen hemen bütün sivil binalar delik deşik durumdayken, Vilayet, Emniyet Müdürlüğü, Tuğay Binası ve benzeri subay ve polislere ait lojmanlar üzerinde en ufak bir sıyrık, bir saldırı izi görülmemektedir. (...) Şırnak Valisi ve Cizre Kaymakamı'nın bizimle temas kurmayı kabul etmemeleri sonucu bu konuda ve yöre halkının devlet terörüne ilişkin ciddi savlarına yetkililerden bir yanıt alma olanağı bulamadık.

Devlet güçlerinin sivil halka karşı açtığı savaş Şırnak'la (ve muhtemelen benzer gelişmelerin yaşandığı Çukurca ile) sınırlı değildir. Şırnak ve Cizre köylerinde de soğukkanlı bir yıkım ve katliam yaşanmaktadır. Bölgede çeşitli kaynaklar, Heçdan (Yogurtçular) Biryen (Dağkonak), Zuraba ve Nereh köylerinin Şırnak'la aynı gün yerle bir edildiğini belirtmişlerdir. (...) Heyetimiz 2 Eylül günü Şırnak'tan Cizre'ye döndüğünde TRT'de "üzerine yanlışlıkla bomba düştüğü" açıklanan Şah köyünün sakinleriyle tanışmış, köyün çevresinin bombalanmasının yanı sıra evlerin askerlerce kasıtlı olarak ateşe verildiğini öğrenmiştir. (...)

Bütün gelişmeler bütün olgular devletin sivil Kürt halkına karşı bir savaş açtığını ortaya koymaktadır. Devletin yürüttüğü bu savaş, yaşlısıyla, çocuğuyla kadınıyla erkeğiyle, silahsız, savunmasız sivil halka soğukkanlı bir taarruz, planlanmış bir katliam niteliği taşıdığı için bir "kirli savaş" olarak nitelendirilmelidir. Gördüğümüz bütün Kürtler sürekli olarak Kürt ve Türk halklarının kardeşliğinden söz etmişlerdir, ama şunu da eklemişlerdir: "Kardeşlik çabası böyle her zaman cevabını kan ve şiddetle bulacaksa bu iş çığından çıkacaktır".

Bölge çok ciddi bir ölçekte sivil halkın katliama uğrayabileceği bir dönemin başını yaşamaktadır. Türkiye'nin demokratik kamuoyu, aydınları, işçi hareketi bu tehlikenin bilincine vararak bir an önce bu kirli savaşı engellemenin yolunu bulmak zorundadır. Yaşamı, insanlığı, halkların geleceğini savunan herkesi bölgeyi kendi gözleriyle görmeye geçceği resmi açıklamaların yarattığı sis perdesinin ötesinde keşfetmeye çağırıyoruz.

✿ Şırnak'ta tanık ifadeleri:

"18 Ağustos saat 20.45 sıraları idi. Top, tank ve makinalı tüfeklerle ateş başladı. (...) Bir ara anons yapıldı 'Herkes dışarı çıksın' diye. İnsanların dışarı çıkmasıyla birlikte tekrar ateş başladı".

"Bir gün ara ile 20 Ağustos gecesi aynı ağır silahlarla Şırnak yine dövüldü (...) ve iş yerlerimizin tümü tahrip edildi. Bu esnada kıymetli eşyalarımızın ve dükkanlarımızın yağalandığını gördük." (...) "Devletten kaçtık, evimizi, şehrimizi yakan hükümetten..." (...)

8 yaşında bir kız çocuğuna Şırnak'a dönecek misiniz diye sorduğumuzda, "Hayır" dedi. Okulların açılacağını söylediğimizde "Artık okulu da istemiyorum. Gördüğünüz gibi Türkiye Cumhuriyeti bize ne yaptı" dedi.

(...)
"Altın gümüş gibi kıymetli eşyalarımızı çaldılar. Hatta bir kısım eşyalarımızı korucular ve timler birlikte çaldılar. Çalınan eşyalarla yüklü bir araba yakalanmış."

Niçin Cizre, Silopi, Nusaybin değil de Şırnak sorusunu "Bizim onlardan bir farkımız var. Bizim birliğimiz çevre ilçeler gibi değil. Bizde ihbarcı ve korucu onlara nazaran çok. Bizi seçmelerinin nedeni bu" diye yanıtladılar. "Ateş kesilince mahallelere dahi yorlardı. Eşyalarımızı yağmalıyorlardı sonrada ateşe veriyorlardı".

DOĞRUDUR

Bilgesu ERENUS

Ömrü yirmidört saatle sınırlı bir gazete haberi olmak istemiyoruz.

Kınamanın yetersiz kaldığını öğrendik yıllarla.

Çok yönlü uyarıyoruz.

Günümüz dünyasında hala var olduğunu saydığımız duyarlı insanlar bu yüzden gönül ve akıl kuşağını vermek zorundasınız bize.

Bilim adamı, sanatçı, yayıncı, gazeteci, avukat, bizler, bize duyurulanlarla yetinemediğimiz için Şırnak'a gittik.

Görüp duyduğlarımız düşünebildiklerimizi aşılıyor, şaşırmayı bile unuttuk Şırnak'da.

Devlet güçleri ise şaşırmayı sürdürüyor.

Şırnak katliamı sonrası hala yaşayan insanların bulunmasına şaşırmışlar, "Siz nasıl sağ kalabildiniz?"

Şırnağa dön çağrısı çıkaran Emniyet müdürü kendisine "Defol Köpek" denmesine şaşıyor.

Biz şaşırmadık, hayır.

Şırnağa giriş için bekletilirken her birimiz avuç dolusu boş kovan topladık her adım başında.

İnsansız Şehir Şırnak'da zengin fakir tüm evler, zehirli böceklerce sokulmuş bir çocuk yüzüydü sanki, benek kurşun delikleriyle kaplı, yüzlercesi binlercesi uykuda.

Evlerin orta katları göçmüş, perde ve avizeler her nasılsa kendini koruyor.

İnsansız Şehir Şırnak'da çarşı yok artık, züccaciyecisi, fotoğrafçısı, marketi, eczanesi talan edilmiş, çökmüş.

Tüm devlet binaları ise sapa sağlam ayakta.

Şırnak'a giden bilim adamı, sanatçı, gazeteci, yayıncı, avukat bizler, şaşırmaktan bir de şu nedenle vazgeçtik. Vietnam'da - Şili'de Beyrut'da, Nikaragua'da tüm insanlığın gözledikleriyle aynışmıştı Şırnak'takiler.

"Siz nasıl sağ kalabildiniz?"

Şırnak katliamında resmi ölü sayısının az oluşu binlercesi bir arada sıkılan mermilerin özel dikkatiyle hiçbir ilgisi yok elbet, Newroz sonrası Kürt insanının devlete yönelik güvensizliğini sığınaklara dönüştürmesiyle ilgili. Ve kentini terketmiş Şırnak'lı tek ses olmuş soruyor çadırında. "Bu mu kardeşlik?"

Şırnak'lı talana terk edilmiş her bir eşyasını, yalnızca onurunu yüklemiş sırtına, "bir dahaki sefere çadıra çıkacağımızı kimse sanmasın" diyor ve alabildiğine kararlı.

Son derece kişisel ve asla tarafsız olmayan görüşümü aktarıyorum şu anda.

Devlet bu yöre halkına gerillalaşmaktan başka bir şans tanımamıştır.

Gerillalaşan halkı yok ederken de "Siz teröristsiniz" yaftasını asmakta sırtlarına, yargısız yargı yani..

İnsansız şehir Şırnak'da Türk bayrağı yalnızca Korucu Kürtlerin tepeden bakan evlerinde salınıyor, işgal ordusu bayrakları izlenimi veriyor bu nedenle ve ürpertici. Bir kez daha ve hiç şaşırmadan görüp anladım ki, Devlet bu yörede yalnızca duymak istediğini duyuranları dinliyor, kendi güvenlik güçleriyle, kürt korucularını... Yalnızca onların gözüyle görüp, gösterme çabasında. Bundan sonra söyleyeceklerim ise SOS çağrımızla ilgili.

"Bundan sonra olacaklar?"

İnsansız Şehir Şırnak için halk ve devlet güçleri "bundan sonra olacakların" hesabındadır artık.

Bundan sonra olacaklar, halk için dağlara çıkıştır, direnmek amacıyla,

Bundan sonra olacaklar devlet güçleri için, "Tek adam sağ komamaktır", devletin kendisini burda maâşlı tetik olarak tuttuğunu bile bile.

Şırnak Emniyet Müdürünün zorunlu ve içten beyanında da ip uçları var.

Şırnak'tan göçertilen insanlar haklılığın verdiği başı diklikte ve tüm çaresizlikleri içinde çaresiz değil.

Şırnağın tetikçileri de gözle görülür, elle tutulur haksızlıklarında mahçup ve her türlü çarede çaresiz görünüyorlar.

Şırnak dolaylarında kaldığımız günlerde, bilim adamı, sanatçı, gazeteci, yayıncı, avukat bizler, cana ve mala yönelik kırımların yeni kırımlar doğurduğunu gözledik, bu koşullarda bile şaşırmadığımızı beyan ederiz.

Bombalanan bir köy haberiyle yola düştüğümüzde, bir helikopterin başka bir dağ köyünü bombalayışı hemen gözlerimizin önünde oldu. 100 hanelik hristiyan köyünden o gün bu gündür ne ses, ne bir soluk.

Geri dönen Şırnaklılar bu kez kenti temelli olarak terk etmeye başladı İlk yabancı heyet Şırnak'ta

Şırnak'ta 17 ağustos gecesi başlayan olaylardan sonra ilk kez bir yabancı heyetli kente girmesine izin verilirken olaylar nedeniyle valiyi terk edip geçen hafta geri dönüşüne başlayan Şırnaklılar dan bir kısım aydınların da o-
luşu çare il ve ilçelere yer-
leşmeye başladı.

Şırnak olaylarını incelemiş amacıyla Türkiye'ye gelen İngiltere Ulusal Meclis İspanyol Karları Komisyonu heyeti dan yalı-
malarına başlarken İHD Genel Başkanı ve jube başkanlarından oluşan kalabalık bir heyet de dün Şırnak'ta incelemelerde bulundu.

CİRE, (Gazete) - Şırnak'ta 17 ağustos gecesi başlayan olaylardan sonra ilk kez bir yabancı heyetli kente girmesine izin verilirken olaylar nedeniyle valiyi terk edip geçen hafta geri dönüşüne başlayan Şırnaklılar dan bir kısım aydınların da oluşu çare il ve ilçelere yerleşmeye başladı.

6 Ekim 1992, Gündem

Cizre'ye getirilen bir kadının gömü hazırlığında bulunduk, kazara düşürülen bombanın dumanında boğulmuş, bir yakını soruyor, "Kazara düşen bomba, burda yatan ölünün gerçek oluşuna engel mi?"

Kadının adı Bende. Bekleyen anlamına geliyor. Dışavrudaki ölü yıkama suyunu ısıtan kazanlara beş altı yaşlarında kız çocukları çalı çırpı yetiştirip, üflüyorlardı, törensi ve suskun. Akrobaları başı dik yatırmışlardı ölüyü, her an kalkmayı bekliyordu sanki Bende. Öfke ve suskunluk duyuluyordu bu avluda, ağıt asla.

"Haklısın anlamına bir sözcük".

Kürt halkı bizlerle Türkçe konuşurken "Doğrudur" sözcüğünü çok sık kullanıyordu, "haklısın" anlamına geliyor bu sözcük.

Uyarıyorum.

Devletin bu yöreye "Doğrudur" demekten başka hiç bir çaresi kalmamıştır, mızrak çuvala sığmıyor çünkü, "Doğrudur, Haklısın".

Duyduklarıyla yetinmeyen biz bilim adamı, sanatçı, gazeteci, yayıncı, avukat kişiler, kişisel yorumlarımız biryana, kaldı ki onları da açıklayacağız her fırsatta, "doğrudur" diyoruz yöre halkına ve özüne ötesinde yapılacakları, hala duyarlılığını yitirmemiş varsaydığımız bir dünya ile tartışmayı istiyoruz.

Size duyurulanlarla yetinmeyin.

Size gösterilmek istenenle yetinmeyin.

Siz Devlet değilsiniz.

Şırnak'ı görün.

Uykularınız bölünecek sizin de ve bölünmek zorunda.

Ortak raporumuzun okunmasına geçmeden önce son derece kişisel ve asla tarafsız olmayan görüşümü dile getiriyorum şimdi. Güneydoğuda Alman malı panzerler ve onların kullanıcıları egemen olmaktan çıkmıştır, bunu açıkça gördüm. Asıl egemen olan, bir halkın köşeye sıkıştırılmış kararlılığıdır Kürdistan'da. Can korkusu can havline dönüşmüştür. Kimseye güvenmiyor. Kendi göbeğini kesecek. Uluslararası planlarda engelleyemez bunu artık.

Ve son söz olarak bir çağrı.

Analara, gelinlere, sevdalılara..

Üniformalar kuşandırıp sevdiklerinizi yollamayın bu haksız savaşa.

Gündüzleri öldürmeye koşullanmış, geceleri ölümü bekleyen sevdikleriniz için, içim yanıyor.

Yollamayın, hayır.

Siz isterseniz, Türk kadınları isterse yapabilir bunu.

ŞIRNAK: BİR KENTİN OTOPSİSİ

Sungur Savran

Siz hiç şehir cesedi gördünüz mü? Ekmeğini kazanmaya çalışırken "kaçakçı" diye vurulan, sonra kalbura dönmüş cesedi oracıkta terk edilen bir yoksul Kürt köylüsü gibi, on binlerce kurşunla, yüzlerce top mermisiyle katledilen Şırnak, dağın yamacında cansız yatıyor.

"Teammüden cinayet"e kurban gitmiş. Ya da daha doğrusu kurşuna dizilmiş. Kentten geri dönmek üzere ayrılan on binlerle birlikte canını ve ruhunu teslim etmiş. Ölü şehirde rastladığınız "güvenlik" güçleri, devlet memurları ve korucu aileleri, yaşayan Şırnak'ın damarlarındaki kan değil; ölümün sofrasına bir ziyafete koşarcasına doluşan, ölünün bedenini ağır ağır kemiren kurtlar ve böcekler.

Havada uğursuz ve ürkütücü bir ölümün kurşun gibi ağırlığı hissediliyor. Sanki ölünün hayaleti şu yıkık evden o yaralı eve koşuyor. Bir Şırnaklı uğursuzluğu kendi dinsel imgeleminin deyimleriyle ifade ediyor. "Allah yok, peygamber izinde". Şırnak ölü kent...

Harabelerle, örenlerle, yıkık antik kentlerle dolu Anadolu toprağının insanları, siz hiç yirminci yüzyıl harabesi gördünüz mü?

İnsanlarının, daha bir gün önce daracık sokaklarında selamlaştığı, kahvelerinde sohbet ettiği, çarşısında birbirine değmeden, yürüyemediği, evlerinde yediği içtiği, şarkı söylediği, güldüğü, seviştiği bir kentin, Roma döneminin Pompei kenti gibi, birdenbire, saatler içinde bir harabe kent haline geldiğini duydunuz mu?

Deprem görmüş kentler vardır elbette, ama onlara devlet ve toplum, ne kadar yarım yamalak da olsa yardım eder, o şehirlerin insanları bir süre sonra yeniden inşa edilen yapılara yerleşirler. Burası farklı:

Şırnak, Şırnaklılar için bitti. Cizre Belediye Başkanı Haşim Haşimi'nin bizimle konuşmaya başlarken söylediği gibi, "Şırnak yok" Şırnak harabe kent...

Zindanlara, tel örgülere, kelepçelere, yasak bölgelere, o kadar alışkın olan Türkiye'nin insanları, siz hiç yasak kent gördünüz mü? Görüldüğünde, içinde insanlık kalmış herkesin infial ve hiddetini

ayağa kaldıracığı için, işlenmiş suçları çınlıplak ortaya çıkaracağı için, bir cinayet mahali gibi etrafı sarılan, dünyanın ve Türkiye'nin gözünden gizlenmeye çalışılan bir kenttir Şırnak.

Şırnaklıların hep söyledikleri gibi, devlet "kimyasal haric" her silahla saldırmış şehre ve sakinlerine. Şimdi dünyaya nasıl gösterirsin? Cinayet işleyen, karanlık bir gecede cesedi el arabasına ya da bir otomobilin bagajına atar, ıssız bir yerde ortadan kaldırır. Bir kentin cesedini nasıl taşırsınız? Orada, dağın yamacında, yaraları açık yatıyor Şırnak'ın cesedi. Gizlemek gerek. İşte bunun için Şırnak yasak kent...

Kendinizi bir an için ailenizle akşam yemeğine

oturmuş farz edin. Birden evinizin dört bir yanından kurşun yağmaya başlıyor. Cam çerçeve büyük bir şangırıyla dağılıyor, kurşunlar arka duvara çarparak parçalanıyor, derken panzer kurşunları bahçenizin metal

kapısında, evinizin cephesinde yüzlerce delik açıyor, ardından büyük bir patlama ve binanın cephesinde ortaçağ kalelerini fethe giden orduların attıkları deliklere benzer kocaman bir delik dış dünyanın bütün ürpertisini, bütün şeytanlarını evin içine salıyor. Siz çocuk evin bodrumuna sığınmışsınız. Bu cehennemin on dakika, olmadı yarım saat, bilemediniz bir saat sonra sona ereceğini umuyorsunuz. Ama hayır, evinize, ailenize, dükkanınıza, arabanıza ve (metropollerde yaşayanlar için hayal etmesi biraz güç) hayvanlarınıza açılan ateş, 50 saat, evet tam 50 saat sürüyor. Biter gibi oluyor, dışarı çıkabileceğiniz anons ediliyor.

Ürkek ve meraklı başınızı dışarı uzatıyorsunuz, yeniden başlıyor. Sonuç: Şırnak'ta devlet memurlarına ait lojmanların ve koruculara ait (üzerinde biz gittiğimizde hala Türk bayrağı asılı olan) evlerin dışında bütün sivil yapılar, ev ya da dükkan, yüzlerce kurşunla ve top mermisiyle yarıldır.

Hangi gerilla saldırısı, bütün evlerin ve bütün dükkanların devlet tarafından kurşuna dizilmesini haklı gösterebilir? İçişleri Bakanı, "güvenlik" güçlerine ateş açılan evlerin hedeflendiğini ileri sürüyor.

Soruyorum: Şırnak'ın her evinden mi ateş açıldı

devlet güçlerine? Eğer Şırnak'ın 30 bin nüfusu bir olup devlet güçlerine ateş açıyorsa, yapılacak tek şey var: Brecht'in dediği gibi, "Devlet, kendine yeni bir halk seçsin"!

Ya gerilla saldırısı? Halk PKK'yı sevmese devlet sevdirecek. Siz bu kadar büyük bir ateşle karşılaşılan bir gerilla gücünün, devlet güçlerince üç kez kuşatılmış olduğu söylenen bir kentten, geride bir tek ölü, bir tek tutsak, tek bir ağır silah bırakmadan kaçabileceğini düşünüyor musunuz? Bu mucizeyi başaran bir gerillanın halkı etkilememesi mümkün değil.

Devlet PKK'yı sihirbaz gibi mi göstermek istiyor yoksa? Kendisi ise illüzyonistlik sanatına başvuruyor. Resmi yetkililer devlete ait binaların gerilla saldırısına uğradığını açıklamışlardı. Illüzyonistin parmaklarına değil, gerçeğe gözlerini diken insan gözlerine inanamıyor. Daracık sokaklarda yan yana ya da karşı karşıya binalar; bütün sivil binalar kurşuna dizilmiş, resmi binalarda sıyrık yok. Bu sadece gerillanın girmemiş olduğunun bir göstergesi değil, aynı zamanda operasyonun uzun süredir planlanmış bilinçli, cerahi bir titizlikle yürütülmüş bir hareket olduğunu gösteriyor. Bir kez daha "taammüden cinayet"...

"Hamama giren terler..."

İçişleri Bakanı İsmet Sezgin, Şırnak olaylarından bir süre sonra, Cudi dağındaki köylerin bombalanması ve sivilillerin öldürülmesine ilişkin bir soruya, "Onlar PKK'ya yardım ediyorlar, hamama giren terler" diye cevap verdi. Şırnak yolunda, şehre 30 kilometre mesafedeki Kaşık Boğazı'nda, bir görevlinin bize, "İyi istihbarat almışsınız, Yoğurtçular (Heçdan) köyünü yerle bir ettik; ama onlara müstahak, PKK'ya yardım ediyorlardı" demesine hiç şaşmamak gerek bu durumda. Frenk'lerin dediği gibi "Böyle baba-ya böyle oğul"!

İşte Şırnak da TC devletinin siviliyile, askeriyle bütün temsilcilerini saran bu zihniyetin bir ürünü. Madem, Cizre'den Çukurca'ya, sokakları dolduran minicik çocuklar yabancıları işaret ve orta parmaklarıyla selamlıyorlar, madem küçük Ramazan, çocuksu gülüşüyle "Kahrolsun TC!" diye bağırıyor, madem bıyıkları yeni yeni terleyen Zana, "Kendimizi savunmaktan başka çıkar yol yok" diyor, madem Şırnak'tan göçüp Dergule (Kumçatı) köyü kenarında konaklamış yarı-kentli, yarı-köylü Şırnaklılar, her biri lafı bir ötekini ağzından kapa-

rak, "Gelecek defa çadırlarımızı burada değil, dağlarda kurarız" diyor, madem evi yıkılırken ölen köylü kadının yakınları, "Hep bizden kardeşlik, hep onlardan şiddet olacaksa, bu iş yürümez" diyor, öyleyse devlet Kürt halkının PKK'yi desteklediğine kanaat getirmekte haklıdır. Öyleyse... Zafer işareti yapana, slogan atana, sempati belirtene kurşunla cevap verirsin. Pek hümanist Erdal İnönü, "terörü demokrasi içinde ezmek" diye buna diyor herhalde. Devlet büyüklerimize daha doğru bir ifade önermek cüretinde bulunacağım. Neden "demokrasiyi terör içinde ezmek" demiyoruz? Mesaj daha çabuk anlaşılabilir mi? Tabii bir küçük ek gerekiyor: "Devlet terörü"!

Şırnak'ı Unutma!

Şırnak'ın evlerinde ve sokaklarında yaşanan trajedi, savaş karargahlarında oluşturulmuş soğukkanlı bir planın taktik bir adımıdır. Şırnak, devletin Kürt ulusal uyanışına karşı açtığı savaşta bir sonuçtur, ama aynı zamanda bir başlangıç.

Bir sonuçtur, çünkü özgürlüğü için ayağa kalkan bir halkın mücadelesini şiddetle bastırma kararı gerilla-sivil, silahlı-silahsız, çocuk-yaşlı, kadın-erkek demeden, bu mücadeleyi destekleyen bütün insanlara şiddet uygulamayı beraberinde getirir.

MGK ve onun hükümeti; Kürt hareketini şiddetle ezmeye karar vereli, sivil halka karşı da savaş açmaya karar vermiş demektir. Bir başlangıçtır, çünkü Şırnak tam da sivil halka karşı devletin savaş ilanıdır. Kürt kitlelerine bir ilk gözdağıdır. Yarın başka yerleşim birimle-

rinde, Cizre'de, Nusaybin'de, İdil'de ve ötekilerde uygulanacak katliamların habercisidir.

Cizre bugün bir karınca yuvasıdır. Ortasından açık lağım sularının aktığı daracık sokaklarında, çulsuz çocuklarının cıvıltısının eşliğinde homurdanan traktörlerin taşıdığı kum ve çakılla, Cizre halkı, resmen vatandaşı görüldüğü devletin saldırısına karşı sığınaklar kazıyor. Siperler hazırlanıyor. Devletin halka karşı savaşı başlamıştır. Cizre'ye dikkat!

Şırnak bir habercidir. Batı'nın işçileri ve emekçileri yaklaşmakta olan kitlesel kıyımına karşı bir an önce ayağa kalkmazsa, yarın otopsisini yapmak zorunda kalacağız; bir kent değil, "kimyasal" da dahil bütün "modern" ölüm araçlarıyla soykırıma uğratılmış bütün bir halk olabilir.

EKSİKLİĞİNİ HİSSEDECEĞİZ

Musa Anter katledildi. Sıcaktı. Eksikliğini hissedeceğiz. Düzenin HEP üzerine hesaplarının kurtlayla birlikte şimdilik bertaraf edilmesi, Gündem ve Ülke'nin basını ve düzeni sarsması ile katlinin aynı zamanda oluşu rastlantı değil.

Musa Anter ile Temmuz-Ağustos 1989, 23-24. sayımızda yapılan söyleşiden aktarmalar yapıyoruz. Söyleşinin başlığı 'Genç Olsaydım Dağa Çıkardım.' Gördük, biliyoruz; gençti..

Musa Anter / Portre:

1920 yılında Nusaybin'in Zıvıng köyünde doğdu. İlk ve orta öğreniminden sonra İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesine girdi. Geçersiz olduğu düşüncesiyle diplomasını almaktan vazgeçti.

Arkadaşlarıyla birlikte "Dicle Talebe Yurdu"nu, sonradan kendi çabasıyla "Fırat Talebe Yurdu"nu açtı. Yurttaki öğrencileri örgütlediği gerekçesiyle tutuklandı. 1947'de "Dicle Kaynağı" adlı haftalık gazeteyi çıkardı. Üç yıl yayımlanan "Dicle Kaynağı" bölücülük ve komünizm propagandası yaptığı gerekçesiyle kapatıldı. 1954'te "Şark Postası" 1958'de de "İleri Yurt" adlı gazeteleri çıkardı. Bu gazeteler de "malum" nedenlerle kapatıldı.

Kamuoyunda '49'lar olarak bilinenler arasında yer aldı. '61 ihtilaliyle siyasal tutuklular serbest bırakılırken 49'lular af kapsamı dışında bırakılmışlardır. '62'de serbest bırakılan Anter '63'te "Dicle-Fırat" gazetesini, '64'te de "Deng" (Ses) adlı dergiyi çıkarttı. Bir süre sora Deng'le Dicle-Fırat'ın yayınına son verildi. '70'lerden sonra da bir çok kez tutuklanan Musa Anter daha sonra Nusaybin'in Akarsu bucağına yerleşti. "Bırına Reş" (Kara Yaralar), "Kıvım", "Yarasalar", 15 bin kelimeden oluşan "Kürtçe-Türkçe Sözlük" ve "Hatıralarım" adlı eserleri bulunuyor.

-TİP içerisinde uzun süre yer almış bir Kürt olarak TİP'in Kürt sorununa bakışını anlatır mısınız?

1917'den bugüne kadar dünyadaki tüm sömürge ulusları ancak ve ancak sosyalizm sayesinde kurtulmuşlar. Ekim Devriminden bugüne kadar yüz devlet kurulmuşsa -ezilen ve sömürüden kurtulan uluslardan bahsediyorum- sosyalizm sayesinde. Tek bir istisna var. O da İsrail. Bugün de ABD emperyalistlerinin hegemonyasındadır. Haliyle ancak Türkiye'de sosyalizm ile, sosyalist iktidar iş başına gelirse Kürtlerin insani haklarını elde edeceğine inanıyorum. Onun için o zaman Kürt aydınları TİP'te toplandılar. Her yerde ve defalarca söyledik, Kürt'ler Türkiye'yi bölmek istemiyorlar. Ancak beraber insanca kendi kimliğimizle yaşamak istiyoruz.

-Bugün bölgenizde verilen silahlı mücadeleyi nasıl değerlendiriyorsunuz?

Hukuk ve insani kurallar susturulunca silahlar konuşur. Söyle ki; T. Kürdistanı'nda hiçbir insani hakkımız yoktur. Ve eğer ben bunları size söylüyorsam bu yaşta bile herşeyi, tüm belaları bilerek söylüyorum. Bizim Türk Dış İşleri Bakanı ve daha büyükleri bile televizyona çıkıp Bulgaristan'daki asimilasyondan bahseder. Kınar, yerer, basın aynı şakşakçılığı yapıyor zaten. Peki Bulgar ne yapar: "Türk yok" der, adlarını değiştirir, seyahat haklarını kısıtlar, etnik haklarını kısıtlar, etnik haklarını kabul etmez. Türkiye ne yapıyor? Bunların en katmerlisini yapıyor. (...)

-Son olarak söylemek istediğiniz bir şey var mı?

Ben yetmişlik bir sosyalistim ve Kürdüm. Hiçbir ulusa kinim veya düşmanlığım yoktur. (...) Kürdün de, Türkün de temel görevi ve sorunu faşizan idareye karşı çıkmaktır. Benim tavrım budur. (...)

FESTİVAL NOTLARI

İ. Kılıç

1 Ağustos'ta Almanya'nın Bochum kentinde, 60 bin kişinin katılımıyla ULUSLARARASI KÜRDİSTAN FESTİVALİ yapıldı. 60 bin Kürdistan'lı tek bir yürek olup ERNK bayrağı altında bir araya gelerek, resmi otoritelerin "Terörist" nitelermelerine cevaplarını verdiler.

Ülkelerinden binlerce kilometre uzaklarda onbinler bu "terörist" örgütlerinin önderliği altında bütünleşerek bütün TC yalanlarını yüzlerine vurmuş oldular. Halkı ile böylesine bütünleşmiş bir partinin, PKK'nın halklaştığını, halkın PKK'laştığını somut olarak dosta düşmana gösterdiler.

Festival efsanevi bir düğünü andırıyordu. Görevlilere sorduk, 5 tona yakın et döner tezgahlarında satıldı. Stadyumun dış girişinde 20'yi aşkın döner tezgahı bulunuyordu. Bunlar yetmediği için ayrıca etlerin bir kısmı kavrulmuştu. 15 bin ekmek 150 bin şişe meşrubat getirilmişti. Bir çok sol grup standlarıyla, kitap sergileriyle yerlerini almıştı. Özgür Gündem gazetesi 1 Ağustos sayısı 50 bin basıldı ve orada satıldı. Binlerce araba, otobüs, kiralanan parklara sığmadı. Kent Kürdistan olmuştu. 7'den 70'e Kürt halkı akın akın stadyuma koşuyordu.

Programda Kürt müziğinin en güzel örnekleri sunuldu. Kürt gençleri spor gösterileri yaptılar. Çeşitli uluslardan müzik grupları ve konuşmacılar programda yer aldılar. 60 bini aşkın insan 10 saat boyunca coşku ve heyecanlarından hiç bir şey kaybetmeden alanı bir bayram ve mücadele yerine çevirdiler.

Festivale Türkiye'den HEP Genel Başkanı Feridun Yazar, HEP Muş Milletvekili Sırrı Sakık, Doç. Dr. Yalçın Küçük, sanatçı Bilgesu Erenus, İnsan

Hakları savunucusu Ayşe Zarakolu, Özgür Gündem'in sahibi Yaşar Kaya katıldılar.

Bilgesu Erenus enternasyonalist şarkılarıyla festivale renk katarken, Yalçın Küçük yaptığı Kürtçe ve Türkçe konuşmayla tribünleri ayağa kaldırdı. "İnsanlık şimdi Kürtlerle beraber, şimdi insanlığın

bayrağı Kürdistan dağlarındadır. İnsanlık Kürt mücadelesiyle beraber ve insanlık Kürdistan dağlarında yeniden doğuyor.

Dostlarım, hevalno, hogirno, insanlığın bayrağını size PKK verdi. İnsanlık bayrağını elinize kardeşim Apo verdi. Bayrağımızı size par-

tiniz verdi... Artık Kürtler "ezilen halk" sözcüğünü bırakmalıdır... Artık Kürt halkı yükselen bir halktır..." Bu sözleriyle Yalçın Küçük Kürt halkıyla bütünleşiyordu.

Yine İsmail Beşikçi'nin festivale gönderdiği mesaj kitlelerce ayakta alkışlandı. "Uluslar Arası Kürdistan Festivali'ne katılan tüm halkların temsilcilerini saygıyla selamlıyorum.

Günümüzde, Orta Doğu'nun ortasında, Kürdistan'da, ırkçılığa, sömürgecilğe ve emperyalizme karşı çok şiddetli bir savaş verilmektedir. Bu, son derece meşru bir savaştır. Bu, sadece Kürt halkının bir mücadelesi değildir; bütün ezilen, sömürülen, ırkçı, sömürgeci ve emperyalist baskılar altında olan bütün halkların da savaşıdır.

Bu savaşı sürdüren bütün gerillalara, başkan Apo'ya, Kürt halkına, özgürlük ve eşitlik uğruna mücadele eden tüm halklara binlerce selam olsun..." Beşikçi'nin bu sözleri binlerin alkışlarını alıyordu.

Yine ERNK temsilcisi konuşmasında, savaşın sürdürülmesi yanlış olmadıklarını, kan dökmek istemediklerini belirterek. "Biz barışçı ve meşru

hakkımızı isteyen, onun için savaşan bir halkız.

Kan dökülmesini istemiyoruz. Ölmek de, öldürmek de istemiyoruz. Türk devleti yalan söylemiyorsa, Türk devleti kan dökülmesine karşı ise, biz

görüşmeye hazırız. Referandum için de hodri meydan diyoruz. TC'nin bunlara cevabı devlet terörü oldu. Bu anlamda günah bizden gitti. Bu savaşın günahı da vebali de Türk devletine aittir.

Kürdistan'da akıtılan her damla kanın sorumlusu TC dir." diyerek TC'nin niyetlerini sergiledi ve gençleri silah başına, Kürt

halkını da ülkeye dönmeye davet etti.

Festival bir yönüyle Avrupa'da yaşayan Kürtlerin PKK bayrağı altında bir araya geldiğinin somut bir göstergesi ve dolayısıyla Kürdistan Ulusal Meclisi KUM'un onaylanması anlamına geliyor. Diğer yönüyle de artık Kürt halkının yalnızlığından kurtulduğunu ve uluslararası kamuoyunca da desteklendiğini ve bu desteğin giderek güçleneceğini gösteriyor. Kürt halkı bu festivalle PKK'nın Avrupa devletlerince gösterilmek istendiği gibi küçük bir "terörist" grup olmadığını, Avrupa'da yaşayan Kürt halkınca aktif olarak desteklenen bir parti olduğunu kamuoyuna ve tüm herkese ispatı yapılmış oldu.

ERNK temsilciliğinin verdiği bilgiler, bugüne kadar gerillaya katılan her 5 kişiden birinin Avrupa'dan giden gençlerden oluştuğunu belirten bilgiler bu desteğin ne kadar aktif ve ne kadar somut olduğunu anlatıyor.

Yok edilmek istenen, aşağılanan, hor görülen bir halkın 84 Ağustos atılımıyla birlikte kısa bir sürede bu aşamaya gelmiş olması Yalçın Küçük'ün şu sözleriyle anlatılabilir ancak, "İnsanlık bayrağını size kardeşim Apo verdi. Bayrağınızı size partiniz verdi. Onunla doğdunuz, onunla gidiyorsunuz."

Gerçekten de Kürt halkı, parti ile doğduğunu, insanlık bayrağının kendilerine Apo tarafından verildiğini bilerek ve bu değerlere bağlı kalacağını her eylemiyle ortaya koyarak partisine, cephesine,

ordusuna ve herşeyden daha çok önderi Başkan Apo'ya bağlılığını göstermektedir. Festival bu bağlılığın en görkemli eylemlerinden birisi olarak, Kürdistan mücadele tarihinde hak ettiği yeri almaktadır.

Yine bu festivalle Kürt halkı, kendisine dayatılmak istenen başkaca sahte çözüm önerilerini, ilkel milliyetçilerce tezgahlanan oyunları, ABD'nin gerici dayatmalarını kabul etmediğini göstermiş ve PKK dışlanarak, üretilmek istenen "çözüm"lere itibar etmeyeceğini desteğiyle göstermiştir.

Kürdistan'da bundan böyle PKK hesaba katılmadan ve taraflardan biri olarak kabul edilmeden dayatılmak istenen hiç bir "çözüm" önerisinin gerçekçi, çözücü olmayacağı Kürt halkınca açığa çıkmış ve PKK'nın halk, halkın PKK olduğu somutlanmıştır. Dostların da, düşmanların da bunun farkında olarak hareket etme zorunluluğu bu festivalde bir kez daha gözler önüne serilmiştir.

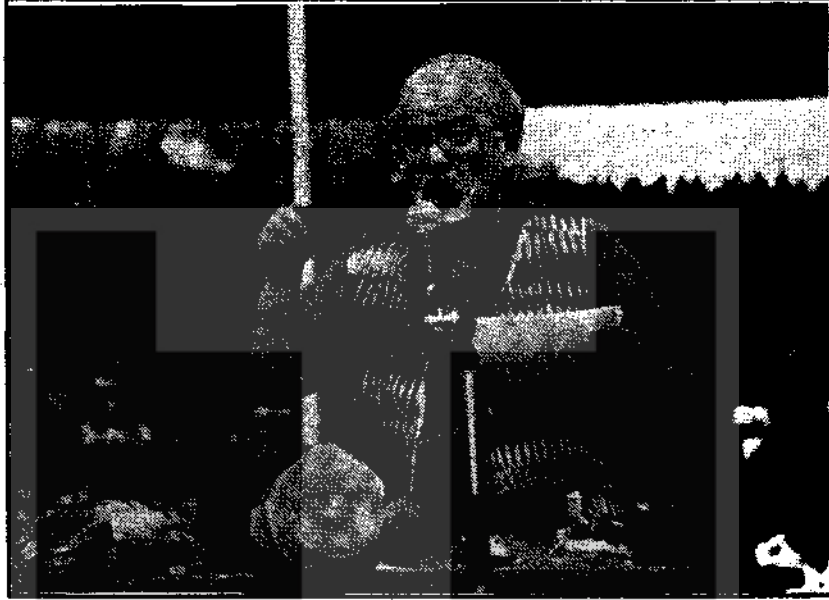
İnanıyoruz ki, Kürt halkı gelecekte daha da görkemli festivaller düzenleyecek ve mücadeleye daha da aktif bir biçimde sarılacaktır. Bu festival bize bunları söyleme inancını aşılamıştır.

M. ZEKİ YUMURTACI

10 Eylül 1980'de İstanbul Emniyet Müdürlüğü 1. Şube Ekiplerince göz altına alındı.

17 Eylül 1980'de Avcılar semtinde öldürüldü.

Arkadaşları ve tüm sevenleri adına
FARUK AYDIN

ALMAN FAŞİZMİ İKTİDAR YOLUNDA

Nurettin Kurtuluş

Emperyalist Almanya ekonomik hegemonyasını sürdürebilmek için, bir başka yöntemle, yani silahlı güçlerini kullanmadan, muhtar Havel'le anlaşarak Çekoslovak topraklarının bir kısmını kavgasız-gürültüsüz, kardeşçe anlaşarak bu tarafa ilhakını sağladılar. Açıkça bir toprak ilhakı değil bu, yeni adıyla Slovakya Avrupa'nın en verimli topraklarından Bohemya-Südetendeutsche diye de bilenen bölgenin çok önemli bir bölümüdür. Toprak zenginliği, stratejik önemi Alman emperyalizminin çoktandır iştahını kabartıyordu. Pazarlıkta, karşılarında herhangi bir gücün kalmayışı, alışverişi kolaylaştıran önemli bir faktör olmuştur. Daha önce bu konuyu işlerken (TK s. 54 Nisan 1992) şansölye Helmut Kohl'un yanında bir şeyler götürerek bu işi bitireceğini yazmıştım. Muhtar Havel alışverişi onayladı, dünyalığını ve anti-sosyalist görevini tamamlayarak, tarihin çöplüğündeki yerini de aldı.

Alman emperyalizminin Yugoslavya üzerindeki oyunları, oradaki halkları silahlandırarak ve her türlü desteği vererek o toprakları kana bulaması ve parçalaması emperyalist gücünü göstermek istemesine dayanmaktadır. Şimdi bütün yaptırımlara sırt çevirmesi, emperyalist emellerini açığa çıkarmıştır, bu da Çekoslovakya olayı ile hemen hemen aynı zamanlara denk gelmektedir.

Slovakya 1.1.1993'ten itibaren yani Alman emperyalizminin ülke coğrafyasının dışına yayıldığı, ABD (Avrupa Birleşik Devletleri)'nin kuruluş gününde özgürlüğüne kavuşuyor, esasında tam bir bağımlılığa giriyor. Aynı şey daha önce imzalanan komşuluk paketi'yle sanayisinin tamamına yakınını peşkeş çekerek ve ekonomisinin dizginlerini Alman emperyalizminin eline veren beri taraftaki Çekoslovakya için de geçerlidir.

Böylece, 1.1.1993 ABD'ne girmeden önce Alman emperyalizmi Doğu yakasında karşısına çıkması muhtemel güçleri en azından ekonomik ve muhakak oralarda yönetimlere getirdiği işbirlikçileriyle, siyasal olarak hegemonyası altına alıyordu.. Şöyle açık bir harita çizerek olursak; Baltık Cumhuriyetleri, Polonya, Çekoslovakya, Slovakya, Macaristan ve artık tarihe gömülen Doğu Almanya Cumhuriyeti, Ukrayna ve hatta baba Yeltsin'in Rusya'sı... İşte dişleri sökülmiş bir kaç aslanlık.. Ne kaldı geriye? Hiç!...

Peki, Batı Yakası'nda ne var? Yeni bir şey yok, ABD'ye çeyrek var; emperyalist Almanya Avrupa'da kendisine karşı ekonomik savaş yürütecek veya onu

frenleyecek hiç bir güç bırakmadı. Diğer emperyalist ülke olarak bilinenleri ise kendi hegemonyasına almak için uzun yıllardır yürüttüğü planla, sanayilerinin tamamına yakını veya büyük bir kısmını satın alma yoluyla ilhak çalışmaları, büyük bir oranla hedefine vardı.

"Deutschland Deutschlan über all..."

Peki, bu arada emperyalist Almanya'nın kendi coğrafi sınırları içinde neler oluyor? Burada da, planlı programlı bir hedefe gidilmektedir, karşı bir görüş ve tez belirtilmeden önce tüm gelişmeler özenle araştırılmalı, geçmişte de neler yaşadıkları, yaşattıkları iyice bilinmelidir.

Bundan evvelki (TK. sayı. 51, Ocak 1992-sayı 54 Nisan 1992, Adım Adım Nazi İmparatorluğuna I-II ve sayı 56-57, Haziran 1992 Faşizmin Durdurulamayan Tırmanışı, araştırma yazılarında, BRD emperyalizmindeki gelişmeleri aktarmıştım. Şimdi yazımın ana konusuna geçmeden bir parantez açarak, uzun zamandır düşündüklerimin çok kısa bir özetini yazmadan geçemeyeceğim:

Türkiye'de hiç kimse, entel insanından soluna kadar, Avrupa'daki, özellikle BRD'deki üç dört yıldır süregelen canalcı gelişmeleri izlemiyor veya ilgilenmiyor. Tekeller düzeni için yapılan Eylül darbesinden nasibini alanlar, bu düzenin içine girerek, teslim olarak ve tekellerin elit tabakası kalarak çürüyorlar. Çürümek çirkinleşmektir, bunlar Eylülizmin arabeskerleridir, geleceğin parazitleridir. Bu çürükler biteceklerdir ve atılacakları yeri de biliyorlar. Yeni "Türkik" türküler, ortak pazardan, ortak Avrupa Evi'nden umutlarını kesen yeni Tü-rancı Türkler doğuruyor. Tekellerin uşakları sürüler halinde "Türkik" türkülerini besteliyor. Bestelerini hurluyorlar. Fakat sahneye çıkamayacak bu koro, yerin dibine geçirilecek olan bu tekeldi düzenin ömrü sayılıdır, "ne yerlerse yesinler"...

Hiç bir gazete ve dergide, istisnasız hiç birinde, batı'da olanlar üzerine bir çalışma aktarılmıyor, haber verilmiyor. Yazılanlar ise tekellerin izniyle sansürden geçirilerek, kendilerine yarayacak şekilde yansıtılıyor. Devrimci basındakiler ise tercüme, derleme haber niteliğinden öte geçmiyor. Alman emperyalizmiyle nedense herkes iyi geçinmeyi yeğliyor, haydi hayırlısı!..

Parantezi kapatıyorum ve daha önceki araştırmalarıma bir ek veya devamı da diyebileceğim yazıma geçiyorum.

Doğal coğrafi sınırlarının dışına korku (terör) sa-

lan Alman emperyalizmi, aynı oyunu içerde de sıralıyor. Diğer Avrupa ve dünya halklarından ne kadar nefret kazanıyorsa, içerden de o kadar sempati topluyor. Neo Nazilerin, terör militanlarının dalga dalga büyüyen saldırıları, yürüyüşleri, çok az bir kitleyi rahatsız ederken, genelde Alman toplumundan alkış toplayarak onaylanıyor, yeni katılanlarla daha da güçleniyor. Emperyalizm insanları duygusuzlaştırıyor, sürüleştireyor, bu düzene kaydolmuş insanlar doğruları algılayamıyor. Birasına, Bild gazetesine, RT'sine dokunulmayan bu sürü, doğaldır kararlarını da bu üçüne göre veriyor.

Son olarak 5 Nisan 1992'de iki eyalette (Schleswig-Holstein, Baden Württemberg) yapılan seçimler (TK 56-57 Faşizmin Durdurulmaması Tırmarışı) nazileri daha da heyecanlandırmış, aralıksız saldırıları devam etmiş ve hiç biri gazete ve RT'lerde istenildiği gibi yansıtılmamış veya sansürlü geçirilmişti. 21 Ağustos 1992'de başlayan, 26-27'sine kadar süren faşistlerin Rostok'taki iç savaş provasını iktidar yolu provası olarak da görüyorum. Spontan-kendiliğindenci bir gösteri, bir demonstrasyon değil, düzenli, disiplinli, örgütlü hesaplanmış-zamanlanmış ve düpedüz faşist sürülerin korumasız (her zamanki gibi) olarak bırakılan 115 Vietnamlı'nın barındığı ilticacılar yurduna yaptıkları saldırı, sadece o insanları yakarak (gelenekleri doğrultusunda) yoketmeyi amaçlıyordu. Bu Yeni Nazi ordusunun yaklaşık bir hafta on günlük tatbikatı, sadece Rostok'ta değil, yeni Almanya'nın 18 eyaletinin tamamında ve çeşitli kent ve kasabalarında birbirini takip ederek ve aynı anda aralıksız sürüyordu. Takip eden günlerde bu durmayacak ve "son yabancı da Almanya'yı terk edene kadar" işlerine devam edecekler Yeni Naziler.. Bunu ben faşist parti/partilerin iktidar yolunda yaptıkları en son ve en bilinçli, hedefe uzanan, yani iktidarı ele geçirme tatbikatı olarak görüyorum. Ataları Avusturyalı çoban Hitler de böyle başlamıştı

Rostok'un Lichtenhagen semtinde, talimli bir ordu nizamındaki yüzlerce faşist saldırganı, etraftan katılan 2 bine yakın sivil Alman alkışlarıyla bu olayı onaylıyorlardı. Bu saldırıyı sitedeki evlerinin pencerelerinden seyreden diğer sivil Alman halkı, kudurmuşçasına bağırarak, Hitler selamı vererek içlerinde uzun süredir biriktirdikleri hiddeti kusarak, Nazi ordusunu destekliyorlardı.

Güzel; şimdi burada ilk olarak Rostok'ta başlayan ve yaklaşık bir hafta süren faşist ordunun provalarında polis, devlet, sendikalar, kiliseler, hükümet, muhaflefeteki partiler ve en önemlisi demokratlar, sol neredeydi? Saldırıyı kıyıda köşede seyreden Alman polisi, olaya neden müdahale etmedi, bina yıkılıp yok edilene kadar, bu sabır nedendir?

Peki, 29 Ağustos'ta yapılan ve 20 bin civarında katılımlı olan karşı göstericiler için nereden çıktı bu kadar polis, rambo? Akla uygun hiçbir gerekçe ol-

madan, bir sürü insan nasıl tutuklanıyor? Tek tek her gösterici nasıl aranıyor? Niçin Nazilere bu uygulanmadı? Öyleyse, iktidar yolunda olan faşizmin polis, devlet ve hatta ülkeyi bugün yönetenler içinde taraftarları, destekleyicileri var mıdır diye sorulmaz mı?

Bu daha güzel; 27 Ağustos günü şansölye Helmut Kohl'un başkanlığındaki hükümet toplantısında doların değer kaybı en önemli gündem maddesiydi. Daha sonra Kohl sevgili dostu Fransa devlet başkanı Francois Mitterand'la geleneksel Borkum buluşmasının hikayesini anlatıyor kabine üyelerine. Ardından Yugoslavya krizi gündeme giriyor. Fakat Nazi ordularının yaptığı tatbikattan tek kelime edilmiyor. Aynı günlerde RT'lere verdiği demeçlerde, "bu gençlerin çok ayıp ettiğini" sıkılarak söylüyordu...

Eylül ayında çıkan kitabım "Alman Muz Cumhuriyeti"nde çıkan öykülerimde, Alman ulusunun gerçek yüzünü çizmeye çalıştım. "Gamalı Haçlar gölgesinde 2000 yılında Berlin olimpiyatlarına "adlı öykümde 1991 Hoyer Swarda baskını öykülerken, "Hoyerswerda her yerde" demiştim. Ve bugün, Almanya'nın her yerinde Alman faşistleri örgütlü olarak iktidara yürüyorlar diyorum. 1.9.1992 günü "Neue Presse" gazetesi GEWIS-Enstitüsünün bir araştırmasını yayınlıyor; "Her beş kişiden biri Nazi partilerinin seçmeni imiş, bu ise % 20 dolaylarında bir rakamdır. Ben ise bunun % 30'lara ulaşacağı iddiasındayım. Kaldı ki % 20'lik bir oran dahi gelecekteki, ilk erken veya normal genel seçimler sonunda oluşturulacak faşist blok, hristiyan sosyal birliği (CSU)/Hristiyan Demokrat Birliği (CDU) ile iktidara oturacaklardır. CDU/CSU iki de bir de sorun çıkaran anahtar parti Kont Lamsdorf'un başkanlığındaki FDP yerine faşist partilerle birlikte hoşnut olacaklardır, şimdilik görünen bu. 10 yıldır ülkenin başında bulunan bugünkü koalisyon hükümeti, tekellerin kazanç grafiğini yükseltmek için, işçi ve emekçilerin kazanılmış haklarını geri almaktan ve bütün ekonomik sorunları kitlelerin sırtına yüklemekten başka bir şey yapmadı. Bugün bunalımdaki koalisyon ortaklarına tekeller, büyük koalisyonu dayatıyorlar. CDU, CSU/SPD partilerini yönetime getirmeye çalışıyor. Tekeller sömürülerini sürdürebilmek için kısa bir süre için bile olsa, böyle bir oyunu gündeme getirmiş bulunuyor. Sosyal demokratların tabanı buna ne der bekleyeceğiz...

Ağustos ayının sonlarında başlayan olaylar; bunalan bir gençlik hareketi değildir, bu işsizlikten, gelir dağılımı dengesizliğinden, DDR'nin satın alınışından sonra gelişen kriminal olaycıklar değildir. İlticacılar yasasının değiştirilmesi için, iktidardaki koalisyon ortakları CDU-CSU'nun bilinçli olarak suskunluğundan ve taktiğinden kaynaklanan faşist bir dayatmadır. Bu olaylar siyasidir, bu Alman emperyalizminin bir gelenegidir. İşsizlik iddiasında

bulunanlar;

1. 14-16 yaşları arasında tahminen 400 bin çocuğun yetişkinlerin yaptığı işlerde çalıştığını,

2. İlticacıların ve gelir düzeyini artırmak için halkın büyük bir kesiminin ki bu rakam 3 milyon civarındadır, ikinci bir işte yani kaçak olarak çalıştırıldıklarını, biliyorlar mı?

Kahve makinasından damla damla akan kahvem i içiyorum, bir avuç posayı çöpe atıyorum. Yaşamımda teoriyi de, pratiği de arındırarak, tertemiz posasız değerlendirerek sindirebiliyorum. Sorular ve görevleri birbirine karıştırmamaya çalıştırıyorum ve reddediyorum kapitalizmi, emperyalizmi ve faşizmi, bundan çok duygulanıyorum, onur duyuyorum. Almanya 1938'de kirlenmişti ve 60 milyon insanın karu ellerinde henüz kurumamıştır. Almanya 1992'de bir defa daha kirlenmiştir, Alman ulusu bu kompleksin içinde kıvrınmaktadır, kendini bir türlü temizleyememektedir. Daha önceki yazılarımdan birinde kapılarımıza gamalı haçların çizileceği günlerin yaşanacağını söylemişim; 7 Eylül gecesi Halle şehrinde, ilticacıların yurduna değil, Vietnamlı bir ailenin yasal koşullar altında yıllardır oturduğu bir eve saldırıyor Nazi ordusunun bir bölüğü. Babaları işte olan bu ailelerden ikisi kadın, altısı çocuk sekiz kişiyi yakarak hastahanelik ediyorlar.

Bütün kurumlarıyla Alman emperyalizmi yalanları ve demagojileri içinde boğuluyor; iltica yasası, işsizlik ve gelecek korkusu, gençlik bunalımı gibi pavlavralarla besleniyor Alman toplumu. Oysa bunların, yılların verdiği deneyim ve belgelerle geçersiz gerekçeler olduğunu fazla derine inmeden söyleyebilirim ve insan düşmanlığının Alman toplumunun bir parçası, bir geleneği olduğunu fazla bağırma gereğinden iddia ediyorum.

"Almanya Almanlarıdır", "Önce insan sonra Alman..." geleneksel sloganlarıdır.. Öyleyse;

Yazımı bitirmeden iki şey söylemek istiyorum.

Bir: Maatrich'te 1.1.1993 için işbirlikçiler tarafından imzalanan ABD (Avrupa Birleşik Devletleri) antlaşması, bu ülkelerin ulusal bağımsızlıklarından vazgeçme, BRD emperyalizminin hegemonyasına girme anlamını taşımaktadır. Avrupa halkları bunu reddetmelidir, sonra Alman çizimleri altında ülkeleri ezilirken duyacakları sorumlulukta çok geç kalmış olacaklardır.

İki: İnsanlık Almanların istediklerini yapsın; coğrafi sınırlarının içine gömülsün. Alman emperyalizmi, ülkelerinden elini çektikten sonra, bütün yabancılar bu toprakları terketsin. Hiç bir insan o sınırlardan içeriye girmesin ve hiç bir Alman da o sınırlardan dışarıya adımını atarak dünyayı kirletmesin.

Alman faşizmine karşı dünyayı göreve çağırıyorum ve son bir seçenek olarak da bunu düşünüyorum..

GELECEK BİZİMDİR....

ali dayı

sen her şeyi biliyorsun
ve

nereye gitsen dişlerinin arasında cıtlatacağın
kurutulmuş kabak çekirdeği buluyorsun
bistro del exil'de

kaşları yolunmuş ve de

eskitilmiş kuzeyli bir sarışınla

büyük oğlunun boş yataklarını arıyorsun,
hay allah, seni görmek ne büyük talihsizlik

ali dayı,

güneşin altında kabak çiçeği gibi kururken
mültecilikte

ne güzel de rahatlamışsın,

dünya seni gördüğüm kadar küçük değil

ama sen her şeyi biliyorsun be ali dayı

ve

kaytan bıyığındaki fazlalıkları da

yoluyorsun
bir yandan
nedense

ve

sen bitmişsin be ali dayı

dünyanın yarısı açken

sen kabak çekirdeği tıknıyorsun

ve

birinci cumhuriyetin

mezarlık çiçeği de olmaya adaysın,

bana sen yetmiyorsun artık

biliyorsun

ben kabak çekirdeği yemiyorum

ali dayı

ve

solucanlarım da yok atacağım...

3 Temmuz 1992

Dikili

Nurettin Kurtuluş

TÜRKİYE NEREYE ?

TARTIŞMA İÇİN ÇERÇEVE

Yalçın Küçük

1970 yılları, bir interregnum, bir fetret, bir düzenden düzene geçiş kesiti oldu. Yaşarken açıklıkla bilemiyorduk; şimdi biliyoruz. Yetmiş yıllarının büyük iç savaşının, iki düzenin çatışması olduğunu şimdi çok daha iyi anlıyoruz.

T.S. Eliot, "only through time time is conquered" diyor, ne kadar doğru! Zamanın zaptı yine ve yalnızca zaman ile oluyor; bunu bir kez daha görüyoruz.

Ölümsüzlük, belki de en çok anlamak ve haklı çıkmak için gerekli oluyor.

Bu inceleme ile günü anlamaya katkıda bulunmak istiyorum. Kısa tutmak durumundayım; telgrafla iletilen bir rapor özeti yazımını seçiyorum.

1992 yılı Ağustos ayının son on gününde yazıyorum: 1992 yılını, tarih doğrusunda bir bükülme olarak görüyorum. Doğru mu? Yıllar sonraki tarihçinin rahatlığına sahip değilim, 1992 sonrası hepimiz için meçhuldür; ama yine de 1992 yılını, Türkler'in ve Kürtler'in yazgısında bir bükülme noktası olarak algılıyorum.

Ölümsüzlük, dışımdadır. Ancak iyimserlik ve umut, hep içimde yaşıyor. 1992 yılını bölge insanların talihinin iyiye doğru bükülüşi olarak görüyorum.

Zamanın beni haklı çıkarmasını istemek hakkımdır. Ama kimden istiyorum? Gelecek zaman'dan mı? Peki gelecek zaman tanrı mıdır?

Devrimci, zamana ve gelecek'e müdahale eden kimsedir.

Bütün "nereye", tüm "quo vadis", sorularında bir bilimsel yan ve bir de devrimci ton olması gerektiğini düşünüyorum.

I- 1970 yılları başıyla başlayabilirim.

a) 15-16 Haziran 1970 tarihinde İstanbul proletaryası, iki gün için de olsa, İstanbul'a egemen olabildi. Yönetenler büyük bir ürküntü ile derhal sıkıyönetim ilan ettiler.

b) 1960 yıllarının ikinci yarısı küresel yükseliş,

toplumun dayanaklı tüketim mallarıyla küresel olarak tanışması ve yeni gelişen sanayi sektöründe kapasite kullanımında önemli düşüşlerin görüldüğü bir dönem oldu.

c) Gelişmeler silahlı kuvvetleri de etkiledi; radikaller ayaklanarak, generaller cuntası orduyu ve ülkeyi eline aldı. Generaller cuntasının orduyu ve ülkeyi eline alışı, Osmanlı'nın son zamanları da

dahil, ilk kez gerçekleşmiştir. Ancak ülke içindeki ve dışındaki küresel soka kayış nedeniyle, generaller cuntası, daha sonraki karanlık politikalarını tümüyle uygulamaya koyamıyorlar.

II- Yetmiş yılları küresel iç savaş dönemidir. İlerici kesim, kendisini yönetecek ve perspektifi olan bir örgütten yoksundur.

Örgütsüzlük ve perspektifsizlik, bu iç savaşın, bir tarafındaki, temel görünüm oluyor.

İç savaşlar, tarafların mutlak hegemon olmadıkları bir duruma işaret ediyor.

a) Mülk sahibi yönetenler, ülkeyi, komünistlere kaybettiklerini düşünüyorlar. Türkiye tarihinin en büyük servet transferini yaşıyor. Zenginler, servetlerinin çoğunu nakite çevirerek dışarıya çıkarıyorlar.

Türkiye sermayesi enternasyonalize olmaya başlıyor.

b) Petrol krizi ile Arap zenginlerinde petrodolarlar birikiyor. Bunlarla Arap ülkeleri inşaat yatırımlarını hızlandırıyorlar. Türkiye inşaat kesimi Türkiye dışında iş almaya başlıyor.

Bu, ülke dışında "iş yapmanın" çarlık ya da en fazla kalfalık dönemidir.

III- Generaller cuntası bu kez daha planlı olarak yönetimi alıyor: Eylülist Darbe gerçekleştiriliyor. Türk Silahlı Kuvvetleri, Türkiye halkını teslim alıyor. Türk halkına büyük bir sınıf kini, Kürt halkına sınıf kini ile birlikte ırk kini kusuyor.

"Faşist" sözcüğünü artık bilimsel açıdan yeterli

bulmuyorum; ancak şu anda kızgınlığımı dile getirecek başka bir sözcük bulamıyorum. Bu darbe karşısında Türkiye solunun aczi, faşist generalleri bile şaşırtıyor. "Onlar", bizim dilimiz ve gözümüzle bakmadıkları için, "onlar" örgüt ve perspektifin ne demek olduğunu bilmedikleri için, büyük bir sevinç ve güven havasına giriyorlar.

Sovyet sisteminin, resmen çözülmeden önce, kapitalizme yordakçılık eden bir söylemi tutturması, sevinçlerini artırıyor. Bu dönem, Büyük Britanya'da Thatcher, Amerika Birleşik Devletleri'nde Reagan ve Türkiye'de General Evren ile madeni eşya sanayii sendikası başkanlığından gelen Özal'ın yönetim dönemidir.

İnsanlık tarihinde yönetenler hiç bir zaman bu üçlü ya da dörtlü kadar kültürsüzlükleriyle övünmediler.

a) Sevinç, güven, bir ahlak değişimini başlattı.

IV- Devletin yapısında nitelik değişiklikleri gerçekleştirildi.

a) Zenginlerin hükümet etmesi açıklıkla kabul edildi. TUSİAD, Odalar Birliği türünden zengin kulüp ve dernekleri, yönetimin açık parçaları haline getirildi.

b) Basın bir devlet dairesi oldu: Basın içinde rekabet ve tartışma ile basın ile hükümet arasındaki bağımsızlık ilişkisi kesinlikle koparıldı.

c) Yargı, yürütmenin mekanizmalarından birisi oldu.

d) Önce eylülizmin beş generalden oluşan cuntasının yasama organı sayılması, sonra kanun hükmünde kararnameler ve bütçe dışı fonlarla, millet meclisi, devre dışı bırakıldı. "Temsili demokrasi" ya da "parlamentar demokrasi" şeklen de tarihe kavuşturuldu.

e) Kürtlük tümüyle coğrafyadan kazınmak istendi: En kanlı kemalist dönemde bile cüret edilmeyen bir yol tutularak Kürtçe yazım yasaklandı. Kürtçe yazımın yasaklanması, Kürtçe konuşmaya, de facto, uzatıldı.

f) Bu değişiklikleri kütlelere kakmak için çok ciddi bir propaganda dönemi açıldı. Alınan mesafeyi bir örnek ile açıklamak istiyorum. Bu örneğin hiç bir zaman unutulmaması gerektiğini düşünüyorum. 1988 yılında, kendi dergimizde, Toplumsal Kurtuluş'ta, PKK görüşlerini yayınlamaya başladığımız zaman, hücrelere konduk. Tutuklandık; biliniyor ve bunları tekrarlamak zorunda kaldığım için utanıyorum. Ancak gelecek tarihçiler için son derece önemli gördüğüm bir nitelik saydığım bir noktayı açıklayabilmek için, bunları tekrarlamak zorundayım: Türkiye üniversitelerinin en ilerici ceza hukuku profesörlerinden birisi, Ankara

Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden Eralp Özgen, bizim kullandığımız, "Partiya Karkaren Kürdistan" ifadesindeki "Kürdistan" sözcüğünü yazmanın "bölücülük" olduğu yolunda bilirkişi raporu verdi.

Ülke, en ilerici ceza hukuku profesörünün bile "Kürdistan" sözcüğünü bölücülük saydığı bir duruma getirildi.

Bana göre devletin bir dairesi haline gelmiş basının "ikinci cumhuriyet" tartışması geç kalmış bir tartışmadır. Açıklamaktan daha çok kapatmayı amaçlıyor.

V-Fakat insanlığın iyiye, doğruya, onurlu olana doğru gelişmesinin hiç durdurulmadığına bir kez daha tanık oluyoruz. Seksen yıllarının sonu ve doksan yıllarının başına gelindiğinde yönetenler için olumluluk ve olumsuzluklar bir yumak olarak görünmeye başladı.

a) Türkiye solunun ezilmekle birlikte yok edilmediği belli oldu. Küçük bir kütle olsa da, etkisi sadece sembolik kalsa da, Türkiye solu, kendi yolunda ve ortakçı bir düzene doğru büyük bir inat sergiledi. "Bir Mayıs" gösterileri, inatın da gösterileri biçimine dönüştüler.

b) Bütün bu gelişmelere karşın, eylülizm, temel ekonomik sorunların hiç birisini çözemedi: Yüksek fiyat artışları ve yüksek oranda işsizlik ile dış borçlar, Türkler'in yazgısına dönüştü. Madeni eşya sanayii sendikasında ve Washington'da Dünya Bankası'nda kurs gören Turgut Özal'ın demagojileri de bu dertleri artırmaktan başka bir sonuç vermedi.

Buna petro-dolar'ları azalan Arap gerici rejimlerinin yarattığı talebin ve iş hacminin azalması eklendi.

c) Tam bu sırada Irak'tan Başkan Saddam, Türkiye yönetenleri açısından karışık dersler sağladı: Amerikan emperyalizminin bir çocuğu olarak büyümüş olan Saddam, belli bir askeri güç ile popülerite sağladıktan sonra Washington'dan daha çok kendi adına bir yayılmacılığı denemeye kalktı.

d) Saddam'a karşı tek taraflı emperyalist savaş, Türkiye yönetenlerini ikiye böldü: Saddam'sız Saddam çizgisini, bu kez Türkiye adına sürdürmek isteyenlerle geleneksel Misak-ı Milli doktrinine bağlı olanların yolları ayrılmaya başladı.

VI- Şu ana kadar Kürt Gelişmesi'ni ayrı tuttum; analitik gerekçe böyle yaptım. Şu anda Kürt Cephesi'ni tartışmaya sokmam mümkün ve gereklidir.

a) Kürt Gelişmesi'ni artık PKK ile birlikte telaffuz etmek, sadece dostları için değil, sağlıklı bir çözümleme yapmak isteyen düşmanları için de

zorunludur.

b) Bir tarih öncesi, ya da pre-historia'sı var: Büyük iç savaş döneminde Kürt mücadelesi, kendisini, ilerici olanlar da dahil, Türk çizgi ve örgütlenmesinden ayırdı. Bu, bugünkü aşamaya gelmede önemli bir başlangıçtır.

c) Kürt kimlik arayışı ve ulus bilinçlenmesinde mucizevi bir doğuş yaşıyor. Eylüizm, tekelli polis devletine dönüşme eylemleri arasında, Kürtlüğe karşı hunhar bir ırkçılığı da sergiledi; diyalektik işledi ve Kürtlük, daha hızlı bir yükseliş dönemine giriyor.

d) 1992 yılı önemli bir bükülme noktasıdır; Kürtlük, güven duyarak, korkuları yenerek, umutu tutarak, PKK ile bütünleşme sürecine giriyor. Washington-Ankara-Zaho eksenini ve Şam üzerine yoğunlaştırılan

baskılar, bütün şaşırtıcı propaganda-ya karşın, önemli bir sonuç doğurmadan geride kalıyor. Avrupa başkentlerinde sürdürülen yoğun diplomatik ve MIT manevraları, 1

Bütün bu olumlu ve olumsuz gelişmeler içinde Türkiye kapitalizminin yöneten ideolojisi olan kemalizm, kendisini yenileyememek bir yana, ortadan kalkma ihtimaliyle karşı karşıya geliyor.

Agustos 1992 tarihinde, Bochum Stadyumu'nda elli-altmış bin insanın toplanmasıyla karşılığını almış oluyor. Demirel-Inönü hükümetinin "şefkatli baba" propagandası ve kadro yenilemeleri, Agustos 1992 tarihinde ciddi bir sınava alınıyor.

e) Kürdistan Ulusal Meclisi için seçim komiteleri, çalışmalarına başlıyor.

f) Şoven, parazit ve intikamcı basının ablukasını kırmak üzere ciddi adımlar atılıyor.

g) Halkın Emek Partisi, tümü olmasa bile kendi listesinden seçilen milletvekillerinin çok büyük bir bölümü ile yeniden buluşuyor. Devlet manevrası bozuluyor. Avrupa'da Halkın Emek Birliği, başarılı toplantılar örgütüyor ve önemli bir mali imkan yaratıyor. HEP, bölgede tüm emekçileri, kardeşliği yeniden tanımlayarak, bir çatı altında toplamanın güç yoluna girmek üzere kongresine hazırlanıyor. Türkiye sosyalist hareketlerinden, nitelik açısından önemli, kesimler HEP içinde açık mücadeleyi sürdürme kararı alıyorlar.

VII-Bütün bunlarla, eylülist darbenin yarattığı, yönetenler açısından sevinçli ve umutlu dönemi sonuna yaklaşmış oluyor.

Sovyet sisteminin artığı Türkik kökenli cumhuriyetlerle kurulan ilişkiler, yeni pazar imkanları bile, umut çöküntüsünü önleyemiyor.

Bir nokta çok açıklıkla ortaya çıkıyor: Kürt dev-

rimciliği Türk şovenizminin burnunu kırıyor.

Yükselen Kürt Mücadelesi, tekelli polis devleti yönetenlerine, eski kolonizasyon programını emperyalist bir strateji ile geliştirerek sürdürme heveslerine, mütevazı olmaları gerektiğini anlatabiliyor.

Bu yanılarıyla, Kürt Devrimciliği aynı zamanda Türk Devrimciliği de oluyor.

VIII- Yirmibirinci yüzyılın "Türk Yüzyılı" olacağı iddialarının atıldığı bir zamanda, Türkiye kapitalizminin ve kemalizmin kısırlığı netlikle belirginleşiyor. Bütün bu olumlu ve olumsuz gelişmeler içinde Türkiye kapitalizminin yöneten ideolojisi olan kemalizm, kendisini yenileyememek bir yana, ortadan kalkma ihtimaliyle karşı karşıya geliyor.

a) Kemalizm, 1930 yıllarında, formasyonunu, ezdiği TKP kadrolarıyla gerçekleştiriyor. TKP'den

kadro devşirmek sadece kemalizmin kodifikasyonunu yapan "Kadro" Dergisi çevresinde olmuyor; Türk Dil Kurumu, Türk Tarih Kurumu, Maliye Bakanlığı, Üniversiteler, TKP devşirmeleriyle do-

nanıyor.

b) Eylüizm, kemalizmin en yüksek noktasıdır.

Kemalizm, çıkarıldığı en yüksek noktada duramıyor. En yüksek nokta batıyor.

c) Ezdiklerinden umut bekleme kemalizmin çizgisidir: Şimdi yenilenmeyi, Maoculuk'tan devşirme kadrolara vermiş görünüyor. Bunlar bu kez, üniversitede ve bakanlıklarda değil, devletin bir dairesi haline gelen basında kadrolaşıyorlar. Bugün en parazit, en şoven ve en intikamcı Türk basınının bütün köşeleri, Aydınlık Gazetesi'nden gelen eski Maoçu kadrolardadır.

d) Basın, kemalist tekelli polis devletinin düşünme dal'larıdır.

1) Kürtler'in Türkiye'den kovulması, bu dal'dan çıkan ilk projedir. Bunlar, Kürdistan'ı da Türkiye saydıkları için, Kürtler'in Kürdistan'ın bir parçasına kavuşmaları da, "kovulma" sayılıyor.

2) Büyümüş, Türkiye dışında "iş" yapmaya alışmış Türkiye sermayesinin Kuzey Irak ve Azerbaycan üzerinden Türkik halkların yaşadığı Orta Asya'ya doğru yayılması, dal'dan çıkan ikinci projedir.

Bir Türkik ekspansiyon söz konusudur.

e) Ancak her emperyalist program, yöneten ulusun ırkçılığını gölgelemek zorundadır. Bu nedenle "Türk" tonu azaltılarak "Osmanlı" vurgusu öne

çıkartılıyor.

Osman sülalesinin yaşlılarının bulunup kütlelere sunulması bu nedenle oluyor.

IX- Emperyalist programların kaçınılmaz unsurları vardır: İçerdeki gerginlikleri azaltmak, Yirminci Yüzyıla girerken Theodore Roosevelt ile emperyalist aşamaya giren Amerika Birleşik Devletleri deneyiminin çok iyi öğrettiği bir politikadır.

a) Çünkü emperyalist senaryoların uygulanması ayrı gerginliklere gebe dir: Yöneten kesim ve sermayeler arasında bir kavgayı beklemek gerekiyor. İşte tam bu sırada, ezilmiş ve devşirme Türk aydınları "sivil toplum" projeleri ile ortaya çıkıyor. Buna ezilmiş ve devşirme Kürt aydınları da katılıyor.

Ezilmiş ve devşirme Türk-Kürt aydınlarının sivil toplum projeleri, monopolist pax'ın cilasıdır.

b) Onaltıncı Yüzyıl'da Kürt aydını İdris-i Bitlisi, Osmanlı

yayılmacılığının seçkin önderlerinden Birinci Selim'in kur-

naz elçisi rolünü kabul ederek Kürt prensliklerini bir üst Osmanlı egemenliği altında toplamaya ikna edebildi; Kürt feodal lordları, Osmanlı-Türk üst yönetimini kabul ettiler. Şimdiki Türk yöneticileri, emperyalist senaryolar geliştirirken İdris-i Bitlisi ve Kürt lordlarını hatırlıyor; Kürt gericiğinin kendisinin yönetimini seçebileceğini düşünüyor.

Ne kadar samimi olduklarını kestirmek zordur; ancak Talabani-Barzani, Ankara'ya bu yolda mesajlar veriyorlar.

c) Geline aşamada Türkler de Kürtler de bölünüyorlar.

d) Tekel basınında "İkinci Cumhuriyet" polemikleri işte bu sırada ortaya sunulan bir kase aşuredir.

Aşure'yi ise bütün tatlıların en gevezesi olarak tanımlayabiliyorum.

X- Peki ne olur?

Cevap, tarihin doğrultusunu görmek kadar müdahale irade ve kanallarına da bağlıdır.

a) Türkiye ekonomisi eşitsiz gelişme yasasının kısılcında görünüyor: İçerde büyük bir yoksullukla kendisini yeni pazarlara uzatmak isteyen bir zenginliği birlikte üretiyor.

b) Yönetenler de onursuzlukla hükmetmenin çığ tadını birlikte almaya başlıyor: Avrupa ve Amerikan yöneticileri bir yana, masa şefleri tarafından

yönetilmenin, azarlanmanın, onursuzluğuna alışmış yöneticiler, bürokratlar, şimdi Türk kökenli topraklardaki sözde cumhurbaşkanlarını, bakanları, yönetip, gerektiğinde azarlıyorlar. Türk yönetiminin masa şefleri, Sovyet artığı Türk devlet başkanları ya da başbakanlarını telefonla arayarak, en son demeçleri konusunda kutluyor ya da uyarabiliyorlar.

Orta Asya'ya giden her Türk bakanı, yanında, eğitim için birkaç bakan ya da müsteşar getiriyor; yeni durumdur.

c) Bosna-Hersek bile Türk yönetenlerini sınır dışı düşünmeye zorluyor; alışmadıkları bir yeni gelişmeyi anlatıyor.

d) Bütün bunların yanında, Türk yönetenleri, Kürt mücadelesini yenemeyeceklerini de anlamaya

başlıyorlar.

e) Türkiye tarihinin en derin ahlak bunalmından geçiyor.

Türkler, büyük bir kültür değişimine zorlanıyor: Kendilerinin olmayan bir kültürü giyinmeye başlıyorlar.

f) Kürtler'in kendileri-

ni yönetme dönemi hızla yaklaşıyor.

Türkiye, bugünkü yönetenlerin yönetemeyeceği bir durumdadır; bu nettir.

Türkiye'de yönetilenler henüz bu yönetime razı olmadıklarını göstermiyorlar; göstereceklerdir ve sorun buradadır.

g) Doğu Cumhuriyetleri Birliği ya da Orta Doğu Cumhuriyetleri Birliği projeleri ortadadır. Proje, teorik ve politik sahiplerini bulmuş görünüyor.

Yeni ve yenilenmiş cumhuriyetler birliği olmak zorundadır.

h) Kendisini yöneten Kürdistan'ın geri ve kirli bir çevreye, kendisini yenilemiş bir Türkiye'nin aşiret düzeni içinde bağımlı bir Kürdistan'a razı olması mümkün görünmüyor.

Buna Ön Kafkasya eklenebilir: Ermenistan ve Azerbaycan'ın, muhtemelen Gürcistan'ın, üst bir birliğe girmedikçe kardeşliği bulmaları zordur; Sovyet deneyiminin olumsuz mirasının karşısında tarihleri hep bir üst birlik arayışını gösteriyor. Bunlara Suriye ve Irak eklenmek durumundadır: Kürt çözümünün hiç bir zaman bir ayakta kalamayacağı düşünüyorum. Bir ayaklı Kürt çözümünün kalıcı bir çözüm olabileceğine ihtimal veremiyorum.

Öyleyse soruya cevap çıkıyor: Soru da cevabı da "bizim" olmak zorundadır. "Nereye Gidiyor", ya da "Quo Vadis Türkiye?" sorusunda, doğrultuyu görmek kadar bizim nereye götürmek istediğimiz önemlidir.

Tarih de talih de emekçilerin ellerindedir.

AYKIRI EYLÜL BİLDİRİSİ

Onur Erk

"Eylülizm-faşizm-kemalizm,tarihin bir kesitinde tek-leşen egemen ideolojiyi anlatıyor. Kemalizm burju-vazinin asgari müstereği (...) Eylülizm, saldırıya geçen anti-komünizmin son kemalist zirvi. Anti-komünizm faşizmin anatomik özelliği."

- Eylülizm, ülkeyi fuhuşun, rüşvetin, dolandırıcılığın, serbest pazarı haline getirmiştir.
- Eylülizm, ülkeyi emperyalist tekeller için, çüş'ler* için ucuz iş gücü ve süper kar cennetine çevirmiştir.
- Eylülizm, ülkeyi tüm ilerici, devrimci, yurtsever güçler için yarı açık cezaevine döndürmüştür.
- Eylülizmin kanlı ayak izleri insanlığın kara lekesidir!
- Eylülizm tarihin sanık sandalyesine er-geç oturtulacaktır!

Eylül ve Ekim, doğa periyodunda aynı mevsim dili-mini süsleyen ikizlerdir.

Eylül ve Ekim, doğanın soyunma zamanı. Doğa son-suz cömert bir tanıca gibi... Baharın coşkusuyla fışkıran, kabuğunu çatlatan herşey, sanki daha diri, daha canlı bir kuşam için, yorgunluğundan arınmak istercesine velüd sessizliğine bu zamanda dönüyor.

Eylül, dönüşün başlangıcı.

Eylül'ün çehrelere sinen umutlu hüznü buradan geli-yor; dönüşle yapraklar dökülüyor. Eylül'de gülmek bir kere daha zorlaşıyor.

Eylül bir karşı-devrime, Ekim bir büyük devrime is-mini veriyor.

Devrim ve karşı-devrim, toplum periyodunda iki zıt mevsime denk düşüyor. Birinde yiten yaşam sevinci, ötekinde güzele doğuyor.

Devrim, insanlığın ilkbaharı; karşı-devrim, in-sanlığın sonbaharı. İnsanın kendi dilinde, kendi ekinin-de, kendi renginde patlayan zenginliği ile, insanlığın bağbozumu ya da zulüm, sömürü ve eşitsizliğin katmer-leşip kavileşmesi... Bu iki sözcüğün özeti.

Ekim, insanlığın kurtuluş volkanından fırlattığı lav-larını yetmiş küsur yıl uzaklıkta Eylül rüzgarlarına kaptırdı.

Rüzgar soğutuyor, kurutuyor, katılaştırıyor.. Ekim'in bahçesinde hain Eylülcü rüzgarlar dolaşıyor şimdi. Eylül'de gülebilmek iki kere zorlaşıyor.

Eylül, biz Türkiyeli devrimciler, emekçiler için kol-ları uluslararası gericiлик olan bir ahtapotdur.

Eylül, ilk oniki yılını geride bıraktı. Bunalım, yoksul-luk, işsizlik, açlık katlanarak sürüyor. Enflasyon cana-varı iki haneli rakamlara taht kurmuş gözüküyor: İşsizlik, sekiz milyon civarında seyrediyor. İşten atılma

* ÇÜŞ, Yalçın Küçük'e ait niteleme olup, Çok Ülkeli Şirketler'i kısaltan bir sözcüktür.

tehlikesi bir kabus gibi binlerce işçinin toplu sözleşme masalarına çörekleniyor.

Reel ücretler dönem itibarıyla yarı yarıya azaldı. Sa-bit ve dar gelirliilerin milli gelir içindeki payları % 30'lardan, % 15'lere indi. Buna karşılık kar, faiz, rant ge-lirleri % 42'lerden % 70'lere çıktı. Ücretlilerin gelir düzeyi B. M. Gıda Örgütü'nün belirlediği açlık sınırının altına düştü. Pahalılık ateşten gömlek; can yakıyor, ev yıkıyor, cinselliği pazara çıkarıyor.

12 Eylül'ün resmi gerekçeleri "anarşi, terör, bölücülük" devam ediyor. Eylül'ün özünü kendi ge-rekçeleri ele veriyor. Tüm bunlar birer devlet politikası.

Eylül "anarşi, terör, bölücük" korkuluğunun gölgesinde faşizmin meşruiyet arayışıdır. Terör, özgürlük savaşçılarının üzerinde Demokles'in kılıcı ol-maktan çıktı; "anti-terör" namı ile arz-ı endam eder hale geldi.

Eylül, kapitalizmin reorganizasyonunda aşağılık bir adımdır. Serbest piyasa modelinin ikamesidir.

Has Eylülcülerden ANA/Par (a) tisinin siyasi edebi-yatında demagojik "birlik ve beraberlik" çağrısı baş sırayı almıştı. Toplumu zapt-u rapt altında tutmanın adı olmuş "huzur ve güven" ortamına, Ortadoğu'da savaş kıyılarında dolaşarak şiddet depolamak istendi. Şimdi Kafkaslarda aynı kazan kaynatılıyor. Açıkçası savaş, Eylülizmin şiddetle ihtiyaç duyduğu koltuk değnekleri için "iyi" bir fırsattır. Hiyerarşik emperyalizm, Orta-doğu'yu tansiyon bölgesi seçmiş gözüküyor. Kapitalist sistem tek kutuplu ama kademeli bir dünya düzenine doğru yol alırken, nükleer silahların yarattığı dehşet dengesi içinde savaş kabusu ile sindirilen ilerici in-sanlığın bıraktığı boşluk; kapitalist ülkelerin kendi ara-larındaki oynak gerilimi minimuma indirerek, çıkar pa-ylaşımını, zulme uğrayanın "dostu" pozlarında süratle gerçekleştirmelerine fırsat yarattı. Buna karşın, barışseverlik, kuzu postuna bürünmüş çakalların in-sanlığa şırınga etmek istedikleri ölümcül hastalığın adıdır sadece...

Kürt halkının kalkışması, yeni bir talan pastası he-saplarını yapıyor. "Ver, kurtul" diyenlerle, Musul-Kerkük'e Hatay gözü ile bakanlar aynı senaryo içinde yer alıyorlar. Kabaran istahının salyalarını Türkiye, "ha-mi" edebiyatıyla gizlemeye çalışıyor. Emperyalizm, Or-tadoğu çemberinde statükoyu bozmadan paylaşımı kalıcılaştırmayı "Çekiç Güç"ün garantörlüğünde arıyor.

Savaş, hileli yasaları ile sürüyor. Savaş, "seçmeli ca-yıncılık" ve reformist tuzaklarla güç devşirme peşinde. Savaş saflaştırıyor; tereddüte yer bırakmıyor. Tuzaklarla da savaşmak tüm bölge halkları için kaçınılmazlaşıyor. Savaşın, hiyerarşik emperyalizmin Ortadoğu ayacı eylülizmin ömrüne tahvil edilmesine geçit vermemek gerekiyor.

12 Eylül, 12 Mart'ın yarım bıraktıklarını tamamlama operasyonudur. İç savaşta karşı-devrimcilerin galibiyetidir; görece tüm özgürlükler, demokratik mevziler gaspedilmiştir. Kapitalizmin gelişmesi ile zaman içinde ekonomik gücü büyüyen tekeli burjuvazinin iktidardaki payını artırma, daha doğrusu nispi ekonomik gücü ile ters orantılı olarak iktidar ortaklarının siyasal blokunu dayatma olayıdır. Objektif sonuçları itibarıyla 12 Mart ve 27 Mayıs'ta hamle yapan tekeli burjuvazinin iktidarını pekiştirdiği son askeri darbedir 12 Eylül. Sürekli kurumsallaşmış baskı rejimine geçişi tamamlamıştır. Başka bir deyişle, "çalışanları ağlatan, patronları güldüren", devrimcileri "beslemektense asmanın" daha "insani" olduğu bir döneme, geniş anlamda sermayenin altın çağına geçilmiştir. O çok böbürlenilen "çağ atlama" teranesinin altında düzenin vahşi ve barbar sureti yatar.

Ne ki, asırlık kazanımları öyle bir çırpıda yok etmek kolay olmayacaktır. Nitekim Eylül'ün ilk şoku atılmak üzere. Devrimci diriliş galebe çalmanın hazırlığı içindedir.

Çivi tutmayan çürük tahta misali, Türkiye kapitalizminin krizden kurtulması sağlanamamaktadır. Zaten IMF reçeteleri ile sağlanması da hayaldir. Tanrısı emperyalizmin, Arap çölllerinde dolaşan ökçelerine de kapansa, Adriyatik'ten Çin'e uzanan Türklük dünyasının ruhunu da çağırarsa, emperyalist dünyanın koçbaşları ile kurulan telefon trafiğini "kalkınmışlık ve itibar" göstergesi de saysa, Türkiye kapitalizmi ve egemen sınıfları için kurtuluş yok! O tayfa tıpkı yağmur duasına çıkan zavallılar gibi, ölümüne susmuş, savaştan medet uman budalaları andırıyor. DYP-SHP koalisyonu ile makyaj tazeniyor, ama sonuç değişmiyor.

İlerici, devrimci, sosyalist, yurtsever güçlerin, emekçi Türk ve Kürt halkının mücadeleciler iradesi büyük korkuları; dün, bugün. Eylülizm korkuya çare olamamıştır, kindarlaştırmıştır. Kinlerinin "muhkem" kaleleri; partiler, meclis, mahkemeler, basın vb. giderek inanırlığını ve güvenilirliğini yitirmektedir. Bu kurumlar kendilerine özgü "özerk ve özel" konumlarını terketmişler, devletin doğrudan, üniformasız birer kolu haline gelmişlerdir. Toplumun üstünde ve dışında dizilmektedirler. Dizildikçe de toplumsal ilerlemenin karşısına geçmekte, düşmanı kesilmekte, kaba kuvvete, mutlak zora, fizik şiddete boyun eğen hatta üreten organlar haline dönüşmektedirler. Oysaki bunların klasik rolü, zoru kamufle eden birer kalkan olmaktır. Temsili demokrasinin iflası her türden kamufleji de ıskartaya çıkardı. Bunu, en açık, emekçi halkın yurtsever evlatlarının portrelerini birer canı gibi çizen basında görmek mümkündür. Basın, sahibinin sesi değil, sahibidir artık.

Tam bir tekeli polis devleti hukuku icra edilmektedir. "Anında infaz" sistemi yerleştirilmektedir. Polisin, terimden de anlaşıldığı gibi, kamu güvenliğinin sağlanması için hukuken atanıp onaylanmış resmi bir organizasyon olmadığı muhakkaktır. Bu, polisin resmi sorumluluğuna bırakılmış çekirdek bir fonksiyondur. Oysa polis, devletin büyük kesiminin az çok kesin bağlarla süreli veya arasıra,

doğrudan veya dolaylı katıldığı, fiilen çok daha geniş bir örgüttür. Terör, bu örgütün çok boyutlu ve yoğunlaşmış salgısıdır. Düzen otoritesini böyle ayakta tutacağını sanmaktadır.

12 Eylül'ün aramızdan aldığı ve varlıklarını artık döndüremeyeceğimiz nice ilerici, yurtsever, sosyalist, devrimci militanımızın acısı ile yaşıyoruz. Yiğitlikler kadar dönemleri de unutmayacağız! 12 Eylül'ü devlet kapısına kapaklanmanın, kaçkının, bireysel kurtuluşun, teslimiyetin miladı yapanlara; yüreklerini ve belleklerini tekeli ahapotlara kapıranlara ancak acıyoruz.

Yoğun devlet terörünün silindiri altından sağ doğrudan direngen insanımız sevinç kaynağıdır. İşkence, katliam, yoksunluk ve zindanlardan başı dik ve onuru ile çıkan soyumuz eylülistlerin keyiflerini kursaklarında bırakacak kadar güçlü ve kararlı!..

Daha şimdiden Türkiye işçi ve sosyalist hareketinin, yoksul Kürt halkının devrimci başkaldırısı eylülist kurumları, kişileri tasfiyeye uğratmaktadır. Sürecin gidişatını lehlerine çevirebilmek için, eylülist özel ve tüzel kişiler el ele vererek özlerinde sakladıkları zoru; kitle iletişim

araçlarının da marifeti ile kamu vicdanını da yanıltacak biçimde, "uzlaşma" kadife eldiveninin içinde konuştururken, öte yandan savaş ve sürgün kararnameleleri (nazi nizamı) tüm burjuva temsilcilerinin mutabakatı ile yürürlüğe konmuştur. Bu da yetmemiş, fiili bir iç savaş mevzilenişini ilan eden "anti-terör" düzenlemesi yapılmıştır. Bilinmeli ki Doğu'da tutunamayan Teritoryal Birliklere "Çekiç Güç" aşısı da fayda vermeyecektir.

Eylülüst rejim çöküşünün yöntemini kamu belleğinde canlandırmıştır. Kamu belleğinde gün be gün genişleyen ve derinleşen eylülüst şiddet ve terörün paradoksal izdüşümüdür. Eylülizm ateşle oynamanın cezasını mutlaka çekecektir.

Savaşın yasası, imhadır. Eylülüst dönemle hesaplaşmak boynumuzun borcu. İmhalarla gülüşümüz patlamamış eşindedir.

Rüzgar ekenlere fırtına biçirmek bir varoluş andımızdır.

İktidar yürüyüşümüzde devrimci değerlerimiz üzerindeki parselizasyonu rafa kaldırdık. Geçmişin mülkiyetçisi kafalarla defteri kapattık. Değerlerimizin kefen ticaretini yedi kat yerin dibine gömdük. Şimdi onlar hak ettikleri yere yükselen, özenle nakşedilmiş birer parlak yıldızdılar bayrağımızın.

Birleşen ellerimizle, zengin yıldızlı kurtuluş bayrağımızı fabrikalarda, tarlalarda ve de siyasi iktidar burçlarında dalgalandırmak, sosyalizm keleşliğinin dünyanın ezilen, sömürülen tüm halklarının kuşatılmış semalarında uçağı günlere ulaşmak hayal değildir; görevimizdir!

-Görev; politikayı şiddetlendirmek, şiddeti plebyenleştirmek, plebyeni bilinçlendirmektir.

- Görev; Marksizm denizinde, Leninizm gemisi ile Sosyalist Türkiye'ye erişmektir.

- Görev; gezegenimizi her soydan ve boydan eylülüstlerden temizlemek, tüm eylülizm çeşitlemelerini tarihten silmektir.

'PARTİZAN'CA KÜFÜRLER

S. Dönmez

Partizan dergisinin Eylül sayısında "Yalçınca Küçülmek" başlıklı imzasız bir yazı yayınlandı. Y. Küçük'ün Yeni Ülke'de çıkan Yeni Cumhuriyet yazısını eleştiren beş sayfalık bu yazı karalama ve sövgülerle dolu. Köylülüğü, temel alan bir anlayış ve onun dilini kullanması, bizi hiç şaşırtmadı. Böylesine düzeysiz bir yazıyla polemik yapmak oldukça sıkıcı.

Y. Küçük'ün söz konusu yazısı Partizan'ı oldukça rahatsız etmiş görünüyor. Aslında kaygılarını anlamak çok zor değil. Ayaklarını bastıkları zeminin kayması hırçınlıklarını artırıyor. 60'lı yılların sonlarında moda olan, bugünse kendilerinden başka kimsenin savunmadığı katıksız maoculuğu ('ML-MZD bilimi'ni) Türk ve Kürt halklarına kurtuluş reçetesi olarak sunan Partizan, tabanı olarak gördüğü Kürdistan

köylülüğünün gerçek muhataplarınca ulusal harekete çekilmesi karşısında şaşkınlık içinde, burjuva milliyetçiliği suçlamasına sarılıyor. Hatta hızını alamayarak Devrimci Halk Partisi'ne doğrudan ve tek başına "burjuva" tanımını yakıştırıyor. Partizan, ortada kendisini tasfiye etmeyi amaçlayan bir plandan söz ediyor. Politika boşluk tanımaz. Yeni parti kendi alanını kendi müdahalesiyle yaratacaktır. Bu noktada korkunun ecele faydası yoktur. Zayıflamış, tükenmiş, örgütlerini ve grup çıkarlarını devrimin çıkarlarının önüne koyanların toplumsal tabanı gittikçe daralmaktadır ve bu onlarda sekte eğilimleri güçlendirmektedir.

Partizan'ın temsil ettiği gelenek, 20 yıldır bir türlü halk savaşını başlatamayan ve neredeyse hemen her kongresinde MK'ni revizyonist ilan eden sık sık bölünen, tekrar birleşen ve 20 yıldır aynı değişmez köylü mantığı ile Türkiye'ye bakan ("yarı-feodal, yarı-sömürge") devrimci demokrasi-nin en geri kesimini oluşturuyor. Köylülüğe dayalı toprak devrimi anlayışı, toplumsal gerçeklik tarafından sürekli çürütülmesine karşın onlar için

saplantıdır.

Burada açıkça ifade ediyoruz. Yalçın Küçük, PKK gökten zembille inmemiştir diye belirtiyor: "1960 yıllarından başlayarak bu topraklarda, TİP vardı, THKP vardı, THKO vardı, Kaypakkaya vardı. Beyinleriyle, canlarıyla, bu toprakları suladılar, zenginleştirdiler; PKK ve Apo'da bunlardan parçalar yaşıyor. Göremiyorsunuz.

Kaypakkaya bizim için sorun değildir. Jakoben

devrimci pratiği ile, öteki THKP ve THKO önderleri ile birlikte Türkiye'deki devrimci hareketin tarihinde yerini almıştır. Ancak teorisyen değildir, yaptığı Mao'nun reçetelerini Türkiye için aynen kopye etmek ve özetlemek olmuştur. Halk savaşı teorisi vs. ile birlikte maoculuğu da Türkiye'ye getiren ondan önce Halil Berk-tay ve Doğu Perinçek olmuştur (bu arada bu

ikincisi 1992'yi "köylü yılı olacak" diye ilan etmişti. Biz hala bekliyoruz, kimbilir belki de Ege köylüleri devrim yapmaya hazır da bizim haberimiz yok!)

Yine "kadir bilmezlik"ten söz edenler, ulusal sorunda ilk doğru tavrı, sonraki pratiği ile sürdürmemiş de olsa, 1930'larda Hikmet Kıvılcımlı'nın aldığını hatırlamak durumundadır. Ayrıca parlamenterist, reformist, vb. dense de, TİP'in 12 Mart'ta Kürtçülükten kapatıldığını bilmeleri gerekir. 2. TİP ise önemli bir parti olmadı ve Y. Küçük'te zaten bu partiden 1978'de, anti-sovyetizm suçlamasıyla atıldı.

Teori'ye katkı olacaksa bu topraklarda olacaktır. 2000'li yıllara yaklaşan Türkiye'de tek-elci burjuvazi emperyalist açılımlara hazırlanırken hala yarı-feodal, yarı-sömürge Türkiye'den bahsederek, sömürge Kürdistan'ı kabul etmeyerek, en fazla köylü sosyalizmi yapılabilir.

Köylü sosyalizminin en belirgin özelliği aydın düşmanlığıdır. Sorun buradadır. Partizan ve benzerleri için Y. Küçük bilim adamı olarak kalsa, ya da kendine sosyalist değil de, devrimci demokrat

dese ve politikayla uğraşmasa sorun kalmayacak. Ne yazık ki, Y. Küçük onların idealindeki gibi "sessiz ve sakin biçimde insanlık yararına bir şeyler" yapan bir bilim adamı değil.

Köylü sosyalizminin başka bir özelliği soyutlama yeteneğinden yoksunluktur. Dolayısıyla bölmekten söz edilince akla hemen egemen sınıfların böl-yönet politikaları akla gelir. Türk yönetenlerinin halkı toplama ve yönetme merakı, Türk halkında da benzer bir iç güdü yaratmıştır. Ezen ulus sosyalistlerine düşen görev ayrılma hakkını vurgulamaktır. "Halkların kader birliğinin dayattığı elbirliği ve ortak devrimi için örgütlenme" sözünü edenler ilk önce Kürt halkının öncü gücünü tanımalı ve "burjuva milliyetçi" vb. karalamalarından vaz geçmelidir. Tarihte ilk kez Kürt halkı marksist-leninist bir önderliğin altında mücadele etmektedir. Bu gerçeği hiç bir komplekse kapılmadan teslim etmek gerekir. Ancak Partizan bir türlü gerçekleri görmeye yanaşmıyor. Üstelik az bulunur türden bir megolomani sergiliyor: "Türkiye devrimci süreci bir dizi devrimci örgütle var olmaktadır ve bunların başında da 'kaypakkaya soyundan' gelme komünistler vardır; ve bunlar tutarlı doğru dünya görüşü ve politikalarıyla halkta hak edilmiş bir sempatiye sahiptirler ve hergün emin adımlarla daha büyük bir hızla güçleniyorlar ve büyük ihtimalle yakın gelecekte halkımızın bütün devrimci eylemini derleyip toparlama ve fiilen yönetme gücüne erişecektir!.." Eh herhalde bize bekleyip görmek düşüyor. Ama gelin görün ki, Y. Küçük "bu pırıl pırıl gücün gelişip serpilmesini ve halkın yüreğine coşkuyla bir devrim heyecanı yaydığını"

göremiyor! Pes doğrusu!

Aslında yazının bütününe ciddiye almak mümkün değil. Bir kaç fikir kırıntısı, 2. Cumhuriyet üzerine konuyla ilgisi olmayan birtakım laflar, bilim üzerine Türkçe olmayan, garip "cümle"ler(*) ve bol küfür; işte yazı bunlardan oluşuyor.

Y. Küçük, "bu partinin [PKK olmalı] komünist parti aleyhinde kendisine sunacağı ayrıcalıklar için, bilim adamı ahlakıyla bağdaşmayan bir durum sergiliyor; kendisine sunulan liderlik payesine ağzı sulanarak balıklama dalıyor ve emekçi kitleleri komünistlerin ve diğer devrimci örgütlerin aleyhinde eğitmeye ve kışkırtmaya çalışıyor"muş! Partizan bu tür karalamalardan vaz geçip, Y. Küçük'e sunulacak bu "ayrıcalıklar"ın ne olduğunu açıkça söylemelidir. İlegal bir partinin liderliğinin Y. Küçük'e verildiğini ima etmenin ihbarcılık olup olmayacağını ve bunu nerden çıkardığını devrimci kamuoyuna açıklamalıdır. "Y. Küçük vb. gibi tabansız, itibarsız, güvenilmez, marjinal unsurlarla kurulacak bir 'Devrimci Halk Partisi'nde PKK'nin vesayetinde onun desteğine dayanmadan yaşama şansı bulamaz." "...o yüzden alele acele ya PKK'nin 'alana el atmasını ya da onun güdümünde bir DHP'nin derhal kurulmasını istiyor." Bunları kimin için yazıyorsunuz. Bırakın bu işleri 'başkaları' yapsın.

* Örneğin şu cümleyi nasıl yorumlamalı: "İyi bir bilim adamı, olumsuz olguların insanlık yararına yadsınması ve insanlık için bu bilgiden yararlanarak olumlu önermeler üreten kimsedir"(!) "Olumsuz olgular" ne demek? Bir bilim adamı "olguları" nasıl yadsır? Partizan yazarı yadsımak fiilinin sözlük anlamını biliyor mu?

MARKSİST DAMAR

Yalçın Küçük

DÖNEM
YAYINEVİ

İkinci Baskı

B A S K I D A

KÜRDİSTAN ULUSAL KURTULUŞ MÜCADELESİ VE TÜRKİYE

Matematikçi

Yükselen Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi (KUKM) karşısında Türklerin tepkileri, ait oldukları sınıflara ve bilinç düzeylerine göre değişiklik göstermektedir. Dayanışma içinde olanları vardır. Fakat, bunların yanında "Apo Ermenidir" gibi lümpen, "Kürt ırçılığıyla bir yere gidilemez" gibi İnönüist (*), "... Türkiye İşçi Sınıfı ve Sendikacılık hareketi ile silahlı ayrılıkçı Kürt milliyetçiliği birbirinin müttefiki değil, birbirinin alternatiftir, rakibidir." gibi demokrat / sendikalist ve "KUMK Önderliği milliyetçidir" gibi "solcu" tepkiler de vardır.

İnönüizm'in ideolojik başarısı buradadır.

Sas, Zetkin ve Lenin'in sözlerini uyarlayacak olursak: "İnönüizm'in siyasi zaferi, İnönüist silahların zaferi için gerek şarttır", "İnönüizm'i sadece askeri mücadele ile yenemeyiz, siyasi ve ideolojik düzeyde de tepelemeliyiz."

İnönüizm bitmiştir, ama "toplumsal yaşamın bütün alanlarına sızmıştır."

Lümpeninden, İnönüist'inden, demokratından, "sol"cusuna kadar tepkilerin ortak paydası, artık "Atatürk milliyetçiliği" yani Kürtlerin "Dağ Türkü" olduğu görüşü aşıldıktan sonra, Kürt'ün varlığını "subjektif" olarak kabulle beraber İnönüizm'in kafalardaki sızıntılarından dolayı, Kürt'ün varlığını "objektif" olarak reddetmektir, Türk şovenizmidir. (**)

Bu tez, "Sol" eleştirisinde açılacaktır.

....

Ortak payda Türk şovenizmidir

....

Lümpenlerle başlayalım.

1. Ermeniler düşmandır.

2. Apo düşmandır.

3. O halde Apo Ermenidir.

İlk iki önermeden, ki İnönüizm kitlelere pompalamaktadır, üçüncüsünü çıkarsamak, Aristo Mantık'ı içinde bile mümkün değildir. Kaldı ki, Türkler de KUMK içinde yer almış (Örneğin: Kemal Pir) ve Ermeniler de Türk hareketleri içinde yer almış ve hatta lider olmuşlardır. Onurları onurumuzdur.

Ve, Apo Kürt oğlu Kürttür.

.....

Ortak payda Türk Şovenizmidir.

.....

"Kürt ırçılığıyla bir yere gidilemez" zırvasını savuran, "objektif" olarak Kürt'ün yokluğunu göstermek için nerede ise Türk'lüğünden vazgeçecek olan İlhan Selçuk'tur. Turancı İlhan, İnönüist'lerin en gelişmiş tipolojisini ortaya koyuyor.

İnönüistler; Filistin Kurtuluş Örgütü'nün mücadelesini, nedense, "Arap ırçılığı" olarak nitelememiş, ve Filistinlilerin İsrail'li yahudilerle birlik ve beraberlik içinde "Demokratik, Bağımsız İsrail" için mücadele etmesini önermemiş, savunmamışlardır. Araplar için doğru bulunan temel hedefler ve temel mücadele biçimleri, "Dağ Türkleri" için doğru bulunmamıştır.

İrkçi olan kimdir?

"Anti-emperyalist Milli Mücadele"den dem vuran İnönüistler, KUKM'a "Emperyalist oyun" yaf-tasını uygun görmüşlerdir.

"Milli Mücadele" anti-emperyalist değil "Emval-i metruke" dolayısı ile sadece, anti-Grek ve anti-Ermeni'dir ve Türkiye emperyalistlerle işbirliği yapmıştır. Fransa ile 1921'de anlaşılan Ankara, 1921 Haziran'ında İngiltere'den "Türk - Yunan Savaşında tarafsız kalacağı" sözünü almış ve bu ilan edilmiştir. Ayrıntılı bir incelemeyi bu yazıda yapmayacağı ama bu konuda İsmail Beşikçi ve Yalçın Küçük'ün eserleri zaten ortadadır. (Bu arada, "Emval-i metruke"den İttihat ve Terakki Cemiyeti Genel Merkez binası hala Cumhuriyet Gazetesi "uhde"sinde olduğunu belirtmeden geçemeyeceğim.)

KUKM'un bir "Emperyalist oyunu" olduğu görüşüne bir soru ile cevap vereceğim; Topraklarında ABD üsleri barındıran, ABD'den aldığı askeri yardımları, silahları PKK'ya karşı kullanan TC'i mi anti-emperyalisttir, yoksa, (Lenin'in İtalya için kullandığı deyim; "imperialism in rags", "hırpani emperyalizm" diye çevirecek olursam) "Hırpani" emperyalist TC'ine karşı verilen Ulusal Kurtuluş Mücadelesi mi anti-emperyalisttir?

....

Ortak payda Türk şovenizmidir.

....

Mülkiyeliler Birliği Dergisi'nin Ağustos 1992 sayısında, sarı sendika danışmanı Koç ailesinden, Yıldırım "Türkiye İşçi sınıfı ve sendikacılık hareketi ile silahlı ayrılıkçı Kürt milliyetçiliği birbirinin müttefiki değil, birbirinin alternatiftir, rakibidir."

buyurur. Ve 1. Paylaşım savaşı'nda atası Sosyal Demokratların peşinden giderek, işçi sınıfını "Savaş"ta burjuvazinin peşine takmada, eski "Acilci" Koç, aculluk ediyor. Burjuvazinin çanak yalayıcılığını yapıyor.

Koç, işçi hareketini, ücretlerin iyileştirilmesi ve demokrasi hedefleri ile sınırlamaya çalışarak, burjuvazi uşaklığı yapmaktadır ve yapmaya devam edecektir. Sözümüz Koç'a değil, Türkiye İşçi Sınıfı'nadır. Türkiye burjuvazisine darbe vuran her hareket ve bu arada KUKM, Türkiye işçi sınıfının doğal ve objektif müttefikidir. Türkiye işçi sınıfı, bu objektif ittifakı, subjektif bir ittifaka dönüştürmeli ve Bölge Devrimi'ne doğru yürüyüşe geçmelidir.

Bu arada Koç'un hakkını vermek lazım: Boy-nuz, yani Koç, kulağı, yani II. Enternasyonal partilerini geçmiştir. Kürtlerin varlığını "yok" eden Koç yazısında "Kürt kökenli", "Kürt kökenli" deyip duruyor. Ama "Kürt" yok.

Türk "Sol"cuları somut durumun somut tahlilini yaparken, örneğin İran ya da Grek işçi sınıfının konum ve çıkarlarını (pek fazla) gözönüne almazlar, doğal olarak, ve kimsenin aklına da, bundan dolayı Türk "Sol"cularını milliyetçilikle suçlamak gelmez, doğal olarak. Ama onu, PKK'yi "Türkiye işçi sınıfının, çıkarlarına aykırı hareket etmekle ve bölmekle, milliyetçilikle suçlayan Türk 'sol'udur. Türk 'sol'u burada Yıldırım Koç'la buluşmaktadır.

Ve, Türk "Sol"cuları, tarihsel olarak Kürdistan dışındaki Ulusal Kurtuluş mücadelelerini desteklemiştir. TKP'nin, İnönüist sızma altında, Şeyh Said Hareketi'ni değerlendirmesi akla gelen bir örnek.

Kürtlerin varlığı subjektif olarak kabul edilirken, Kürtler'in son otuz yılda TC'deki sol mücadeleye katkıları unutulmuş ve otuz yıl sonra bu mücadele içindeki kazanımlarını da teslim ederek, kendi göbeklerini kendilerinin kesme girişimi milliyetçilik olarak sunulmuş ve "sol" mücadeleye ihanet sayılmıştır.

Bu, Türk "Solcularının" Kürt varlığını objektif olarak reddetmeleri demektir. Süleyman Demirel de Kürt realitesini tanımış, bu realitenin "evrensel" uzantılarını tanımamıştır.

Türk "Sol"cuları, aynı zamanda KUKM ile dayanışma içindeki Türklere de saldırmıştır. Tabii "Milliyet" gazetesinden farklı bir söylem kullanarak: "İsmail Beşikçi marksist değildir" gibi, üstelik aptalcasına. İsmail Beşikçi'nin marksist olup olmadığını burada tartışacak değilim, ama doğruları söyleme yeteneği, namus ve cesareti sadece marksistlerde mi, daha doğrusu sizin marksist olduğunu kabul ettiklerinizin tekelinde midir? Sayın Türk "solcu"ları?

Türk "sol"cuları şunları anlamalıdır:

1. Kürtler Türk değildir.

2. Emperyalistlerin çizdiği sınırlar Kürtler için kabul edilebilir sınırlar değildir;

Türk "sol"cuları da reddetmelidir. Örnek olsun:

a) KUKM Kuzey Kürdistan ile sınırlı değildir.

b) Kürtler, Türkiye'de yapılacak devrimin Türkler tarafından yapılmasını beklerler.

...

Ortak payda Türk şovenizmidir.

...

İnönüistler "vatanın ve milletin bölünmez birlik ve bütünlüğü"nü, (***) Yıldırım Koç ise "işçi sınıfı hareketini ve Türk "sol"cuları da "işçi sınıfı mücadelesi"ni böldüğünü söyleyerek, milliyetçilik ve hatta şovenizmle "suçlayarak", KUKM'a karşı çıkma da birleşiyorlar.

Rivayet muhtelif ise de maksat bir.

Ve matematikçi olarak ekliyorum: bunlar Bölme'yi bilmiyorlar. Ortak payda Türk şovenizmidir, Kürt varlığını reddetmektir, İnönüizmdir. Zetkin'in belirttiği üzere "siyasi ve ideolojik düzeyde de tepelemeliyiz".

DİPNOTLAR:

(*) Kemalizm adı verilen düşünce topluluğunu ve "Kemalist İnkılaplar"ı Mustafa Kemal Bey'den çok İsmet Bey'e bağlama eğiliminde olduğum için "İnönüizm"bundan sonra "Atatürkçülük" vb. yerine kullanılacaktır.

(**) Y. Küçük "Özgür Halk" dergisinde yayınlanan, DGM'deki son savunmasında "... Bu sistem, egemen Türk düzeni, Abdullah Öcalan'ı hala bir Türk olarak görüyor." derken bu noktaya dikkat çekmek istemekteyim sanıyorum.

(***) 1. "Cumhuriyet"çi İnönüistler'in değişik jargonu var: "... birlik ve bütünlüğü" yerine, "kardeş kavgası olmasın" derler veya "dış mihraklar" yerine "emperyalistler" derler. "Kardeş kavgası" eşit olmak isteyen kardeşe uygulanan baskılardan doğmuştur. "Kardeş kavgası olmasın" demek, bu bağlamda "kavga"da taraf olmak ve kavga etmektir.

(...)

Tarih de suç işler gülüm belki inanmazsın
Tanış antik kent varoşlarıdır
Bir mısır tanesi ısınsa ses verir patlar
Menapoza girmiş soylu cumhuriyet
Siyasi ölümler mezarlığıdır
Dokunsam yıkılır

Remzi Demir

AVRUPA VE TÜRKİYE SİYASİ ÖLÜLER MEZARLIĞI-I

Kenan Karakaş

Kitap nasıl tanıtılır? Bildiğim, tekerci medyanın yaptığı türden olamayacağı. Bir arkadaşım Ellen Meiksins Wood'un "Sınıftan Kaçış" adlı kitabının Avrupa'da elkitabı olacağını söylediğinde bir hayli meraklandım. Siyasal coğrafya olarak üzerinde yaşadığımız kızgın topraklar Avrupa'dan çok uzak, Güneş'e daha yakın diyebilirim. Avrupa'dan uzaklaşmak bugün için gerekli, yollarımızı ayırmak gerekiyor. Sosyalist birikimimizin avrupalı yoldaşlardan ne kadar farklı olduğunu düşündüğüm günlerde bir başka arkadaşla görüşüyoruz; o da kitabın çok okunduğundan söz etti. Kitabı tanıtıcı bir yazı yazmaktı amacım. Yazıyı yazmaya başladıktan sonra, amacım, tanıtmaktan çok, katılmadığım yönlerini eleştirmek ve TC'nde paralel anlayışları sorgulamaya doğru evrildi. Bugün, bu kitap çok okunamaz.

Türkiye ve Türkiye Kürdistan'ında devrimci sosyalistler Eurokomünizm, Yeni Sol gibi siyasal akımlarla aralarına daima bir "mesafe" koymuşlardır. Devrimci sosyalist saflarda yer alan ana kütle bu siyasal akımlarla tanışmayı kendi saflarında değil, acentaları eliyle tanışmıştır. Refleks olarak ve inanç düzeyinde bir karşı koyuş söz konusu olmuştur (Sorun olmayınca çare de aranmıyor). Bütün bu akımların "teorik" argümanları nelerdir? Çoğunlukla bilinmemektedir. Konunun "yabancı" oluşu okuma konusunda bir isteksizlik doğurması, yakın vadede kaçınılmaz olsa gerek.

İsteksizliğin bir başka kaynağı daha var. Teknik bir konudur; yazar karşı görüşleri çoğunlukla alıntı yaparak değil de, özetleyerek veriyor (Bu, bana "Anti-Dühring'i anımsattı). Ve burada da durmayarak, mantıksal olarak, bu görüşlerin varabileceği uç söylemi de kapsıyor. Bizler sol içi tartışmada çoğunlukla alıntı yaparak tartışıyoruz. Yaptığımız alıntıyı ya onaylıyor, ya onu eleştiriyoruz (Başka bir seçenek de mümkün değil!). Bir başka tartışma biçimimiz "kendi belleğimize güvenerek" he-

men hemen alıntı yapmaksızın kendi görüşlerimizi formüle ediyoruz. "Sınıftan Kaçış" bu yönden de cazip gelmeyebilir.

Son olarak ve bence önemlisi, devrimci sosyalist tipin olumsuz bir yönünden kaynaklanıyor. Bu, başka çevrelerdeki kadar olmasa da Toplumsal Kurtuluş'un okuyucuları için geçerlidir. Toplumsal Kurtuluş genç kuşağın rüzgarıdır ve teorik üretimde iddialıdır. Toplumsal Kurtuluş'un yoldaş okuyucuları tüketici olmamalıdır. Üretken olmak zorundadırlar. Toplumsal Kurtuluş, yeni insanın yaratıcısı olarak yoldaş okuyucularına "hata yapma özgürlüğü"nü açıkça ilan etmiştir. O'nun, yanlışı, kendi içinde düzeltebilecek gücü vardır.

Sağduyulu insandan, delice şeyler düşünen cüretli insana doğru, çubuğu tersine bükmenin zamanıdır. Başka ellerde şekil almış, her yönde esneyebilenlerle birlikte olmak bizim harcıımız olamaz. Hem komiser, hem de uzman olmak zorundayız. Hiç bir merakı, heyecanı olmayan, yalnızca korkuları olan bir toplum yaratmak istiyor burjuvazi. Kütesel merak, hep birlikte öğrenmektir. Ve hep birlikte öğrenmenin eşğinde bulunuyoruz. Daha hızlı yürümek zorundayız.

Bilim ve siyasi iktidar, sahiplerini uzun süre beklemez.

AYRILAN YOLLAR MI FARKLILAŞAN DİLLER Mİ?

Her ikisi de. Eurokomünizm, Yapısalcılık ve Yeni Sol'a yollarımız ayrılmış. Aralarında, bizimle aç bulunan bir kulvarda hızla yol alıyoruz. El sallasak birbirimizi göremeyecek kadar uzaktayız. Ya Avrupa'da devrimci sosyalistlerle aramızdaki farklılıklar ne?

Sınıf ve sınıflar mücadelesi nedir? Marksizmle, yeni solu birbirinden ayırmak için sorulması gereken önemli sorulardan yalnızca birisidir. Wood bunun farkındadır.

"Kapitalist toplumda işçi sınıfının Marksizm açısından taşıdığı özel önem, kendi sınıfsal çıkarlarının gereği olarak ve kendi koşulları sayesinde, sınıf olgusunu ortadan kaldıracak biricik sınıf olmasıdır"(1) diye yazar. Ancak daha aşağıda bir yerde şunları da dillendirir. "Marksizm perspektifleri, gitgide daha çok iktidar mücadelesinin güdümüne girmiştir. Başlangıçta Marksizm, siyasal iktidarın elde edilmesini, sınıfları ortadan kaldırma mücadelesinin bir yönü ya da bir aracı olarak kavradığı halde, sınıf mücadelesi, gitgide, siyasal iktidara ulaşmanın bir aracı gibi görünmeye başlanmıştır- hatta bazen, birincil ya da temel bir araç bile sayılmamıştır" (2)

İşte bu noktada Ekim Devrimi ister istemez aklımıza geliyor. Avrupa işçi sınıfı hareketinde Leninist geleceğin anlamlı bir izdüşümü olmadığını görebiliyoruz. "20. yüzyılda -Rusya'da ve Çin'de- gerçekleşen büyük devrim hareketlerinin, tarihsel koşullar nedeniyle, iktidar mücadelesini ön plana çıkarmak, hatta bir bakıma, özellikle de Çin örneğinde, başlıca mücadele etkenleri olarak 'halkı' ya da 'kitleleri' işçi sınıfının önüne koymak zorunda kaldıkları söylenebilir." (3) Yazarın Çin için yazdıklarına itiraz edilebilecek bir yan göremiyorum, ancak konu Ekim devrimi ve Lenin olunca kayıtsız kalmayı düşünemiyorum. Wood, Marksizmin "aşına rücu etme" anlayışı ile eşitsiz gelişme yasasını görmemezlikten geliyor. (Kitabın tamamı boyunca eşitsiz gelişme yasasından söz etmez, ancak Althusser'in "aşın belirlenme" kavramının kullanışlı olabileceğinden söz eder. (Sanki Lenin yaşamadı.) Hemen sonraki satırları aktarmadan geçemiyorum. "Sözü edilen olgularda, böylesi gelişmeleri belirleyen etmen, iktidarı ele geçirmenin sırt çevrilemeyecek bir fırsattan yararlanmanın, üstelik de bunu büyük ve gelişmiş bir işçi sınıfı olmadan yapmanın bir gereklilik halini almasıdır" (4) Görüleceği gibi yazar Ekim devrimi ve eşitsiz gelişme yasasını anlamamak için bir hayli direniyor. Ekim devrimi tarihsel materyalizmin (ve dolayısıyla da Marksizmin) yasallığında bir olgudur. Salt "Fırsattan yararlanma" gibi bir argümanla açıklanamaz. Sömüren bir sınıf olarak TC egemen burjuvazisinin bizleri "fırsatçılar" olarak deşifre etmelerini geçerken belirtiyorum. Tarihsel ve toplumsal olarak iktidarı ele geçirmenin yasallığı yoksa "fırsattan yararlanarak" iktidarı ele geçirmek olanaksız olsa gerek. 1848, Avrupa'da proleteryanın dünya devrimi provasından sonradır ki, proleterya iktidarının olabirliğinin tarihsel olarak Rusya için de geçerliliği olan bir yasallığı vardır. Eşitsiz gelişme yasası olmadan kapitalizmi anlatmak, eksik anlatımdır. Belirtmekte yarar görüyorum.

Yazarımız da "Marksizmin perspektifleri" ile "iktidar mücadelesi" arasındaki ilişki konusunda açık bir görüşe sahip değildir. "Çağdaş kapitalizmde devletin rolünün genişlemesi nedeniyle devletin gitgide sınıf mücadelesinin hedefi haline gelebileceğini ileri sürmekte mantıklı olacaktır" (5) Yukarıdaki alıntıyı açık bir görüşe doğru atılmış bir adım olarak görüyorum. Bunu yazarımızdan beklemek hakkımızdır.

Ne olacak işçi sınıfı? Sürekli vurguluyoruz, işçi sınıfı devrimcileştirilir. Türkiye'de solun devrimcileşmesi ile işçi sınıfının devrimcileştirilmesi içiçe geçiktir. Bu süreç hakkında ne kadar tekrar yapılsa yeridir. Wood devrimci sosyalist çizginin temsilcisi olarak işçi sınıfı hakkında boş hayaller beslemiyor. "İşçi sınıfının potansiyel olarak devrimci sınıf olduğu önermesi, metafizik bir soyutlama değil, bu maddeci ilkelerin bir uzantısıdır"(6) Bu maddeci ilke nedir? "... Üretim ilişkilerini toplumsal yaşamın merkezine koyan ve bu ilişkilerin sömürüye dayalı karakterini, toplumsal ve siyasal tahakkümün kökeni sayan..." (7) anlayıştır.

Şimdi önemli bir konuya geliyoruz. Aktarıyorum. "Hiç kuşkusuz, işçi sınıfının yapısında, ciddi olarak dikkate alınması gereken önemli değişiklikler olmuştur..." (8) Katılıyorum, ancak bu değişiklikleri soyutlamada önemli farklılıklar ortaya çıkıyor. Bu farkın yalnızca argüman düzeyinde kalacağını da düşünemiyorum. "... Sınıfı sömürü ilişkileri açısından değil de, daha çok, teknik çalışma süreci açısından tanımlama eğilimi, son derece kısıtlayıcı bir işçi sınıfı anlayışının açıklanmasına yardımcı olabilir..." (9) Bu kısıtlayıcı eğilim ister istemez "... işçi sınıfını ve onun mücadelelerini toplumsal dönüşümün ve sosyalizmin inşasının tam merkezine" (10) yerleştirmekten vazgeçer. Her yığının gönlünde bir arslan yatmıyor. Yeni solun perspektifi "... kapitalizmi yıkmaya gereğini atlama istediğine dayanmaktadır..." (11) Kapitalizmi yıkmaya iradesine hiç bir zaman sahip de olmamışlardır. (Yukarıdaki satırlarda 'ister istemez' diye yazdım. Bu söylem raslantı mıdır? Bunu daha sonra tartışacağım, ancak belirtmeden de geçemiyorum)

Devrimci-demokrat siyasal akımlarımızın bile işçi sınıfı vurgusu yaptığı Türkiye'de, işimiz kolay olmasa bile, zor da değil. Avrupa'da işçi sınıfının toplumsal dönüşümün merkezine koymak için teorik bir savaş veriliyor. Avrupalı yoldaşların sosyalist devrimi yapmalarının kolay olmadığını daha iyi anlayabiliyoruz.

Teorik gelişmenin sigortası nedir? Marksizmin yanıtı sınıf mücadelesidir. Eğer sınıf mücadelesini uygun bir siyasal dile çeviremezse aydın birey, teorik üretimin çeperini sürekli olarak zorlamak zorunda kalacaktır. Bu bilimsel olma sınırında sürekli gezinmek demektir. Sınıf

mücadelesinin siyasi alanda kendini açığa vurusunun zenginliği, teorik üretimin geri beslemeli devresidir. "Marksist teori ve kitlesel pratik arasındaki siyasal birliğin koparılması..." (12) teorik skolastizme kapıyı aralıyor.

Aralanan kapıdan kimler geçmedi ki. Eurokomünizm ve Yenisol. Eurokomünizm devrimci saflar için cazip gelmedi (General Evren'in payı olduğu unutulmamalı). Belki Avrupa'da da önemi kalmadığından. Yetmişli yıllarda da pazarlansaydı alıcısı olmayacaktı. TC.'nde devrim durumu alıcı bulmasını engelleyen bir durum olarak ortaya çıkmıştı. 12 Eylül "kara delik"iyle bazıları başka evrene geçtiler. Farklı bir zaman ve mekanda alıcıları olacaktı, olduda. TKP, TİP ve bir ölçüde TSİP'li yorgun ve yığınlarla, devrimci-demokrat çizginin ana kütlesi DEV-YOL bitpazarının nuru oldular. Ancak Eurokomünizm'e kapılanarak değil, "sivil toplum" etiketiyle olacaktı. İşçi sınıfımız bitpazarını çok seviyor. Onun için bunları siyasi ölçüler mezarlığına gömmek devrimci sosyalizmin vazgeçilmez hedeflerinden biridir. Eurokomünizm ve Yeni Sol zıtların birliğini oluşturuyor. "Halk ittifakları doktrini nasıl kavranırsa kavransın ve nasıl açıklanırsa açıklansın, sonuç aynıdır: Bu doktrin, işçi sınıfının, devrimci değişiklik etkeni olarak sahip olduğu ayrıcalıklı rolü elinden alıyor..." (13) Böylece her türlü sınıf dışı önerme için yol açılır. Bu yalnızca sosyalist politikanın araçlarını değil, aynı zamanda sosyalizmin amaçlarını da reddetmektedir. Sosyalizm "öldü", Marksizm "bunalımda"; işte bizim ilkel "sivil toplum"cularımızın yazdıkları güfte. Hayri Kozakçıoğlu sizleri ne kadar övse azdır.

Yazarın bir başka doğru olan yaklaşımı ise Eurokomünizm ile Halk Cephesi'nin dolayısıyla da 3. Enternasyonal'in teorik yaklaşımlarıyla olan paralelliği vurgulamasıdır. Ellen Meiksins Wood, "ideoloji ve politikalar tarihsel boşluğa doğmazlar." diye yazarken haklıdır. "Eurokomünist çözümün, Halk Cephesi deneyimlerinden derinlemesine etkilendiğininde eklemek gerekir." (14) Buna şu da eklenmelidir: Lenin'in katkıları ve Stalin'in "sınıfa karşı sınıf" perspektifi dışarıda tutulacak olursa, 3. Enternasyonal geleneğinin olumsuz teorik mirasını tarihsel olarak aşmanın koşulları da belli bir bedel ödenerek olanaklı duruma geldi. Bu bedel reel sosyalizmin çözülmesi oldu.

YOLU KİM AÇTI?

Yeni 'Hakiki' Sosyalizm'in vardığı kavşak çok ilginç. Bu kavşaktaki kesişmelerin ortaya çıkardığı açıklıklar var. "Politika ve ideolojinin özerkliği" ve "son durumda belirlenme" kavramlaştırmalarının Althusser ve Bali-

bar'daki kullanımı ile Poulantzas'ın elinde hangi noktaya vardığı gösterilir. "Özgün formülde, sömürü ilişkileri, 'ekonomi dışı' biçimlere bürünebilmekle birlikte, her zaman odak noktasında bulunur. Poulantzas'ın formülasyonunda ise sömürü ilişkileri belirleyici olmaktan çıkar" (15) İlaki Gorz gibi "Elveda Proletarya" diye kitap yazmaya gerek yok. Poulantzas değişik bir biçimde, bütün iyi niyetine (!) rağmen, elveda marksizm, elveda proletarya diyebilmektedir.

Felsefi düşüncelerinde Mao'nun "Teori ve Pratik"ine önemli ölçüde yakın düşen Althusser ve onun izleyicisi Poulantzas'ın günümüz kapitalist üretim ilişkileri ve bu ilişkilerce tarihsel olarak koşullandırılan üst yapı hakkındaki kuramlaştırmaları bir hayli tartışmalıdır. "Sınıftan Kaçış" bu tartışmayı yansıtmaktadır. Teorik iletkenliği bir hayli yüksek olan Wood bu soyutlamaları tartışır. Önce Poulantzas'tan bir alıntı: "... Tekelci kapitalizmin ayırıcı özelliği, kapitalist üretim tarzı içerisinde ağırlığın ekonomik yönden siyasal yöne, yani devlete kaymasıdır; rekabetçi aşamanın belirgin özelliği ise ekonomik yönün, belirleyici olmasının yanı sıra başat rolü de oynamasıdır." (16) Wood, 'devletin müdahale alanının genişlemesi'ni kabul etmekle birlikte Poulantzas'ın önermesini eleştirir. "Poulantzas'ın savı şu Althusserci ilkeye dayanıyor: Ekonomik yön her zaman 'son durumda belirleyici' olmakla birlikte, toplumsal yapının başka 'durumları' da 'belirleyici' ya da 'başat' bir yer kaplayabiliyor. Aslında, ekonomik yön, sadece hangi durumun belirleyici ya da başat olacağını belirleyerek 'belirleyici olur' " (17) Poulantzas'ın bu önermelerinde teorik formülasyonların bir yüzü geçmişe dönüktür. Bu Avrupalılar yüzlerini geçmişe neden bu kadar çok dönüyorlar. Ekonomik alan ile siyasal alan arasındaki eski ilişki artık yoktur. Alanlar arasındaki ayırım yeniden tanımlanmak zorundadır. Bunun için ipucu Toplumsal Kurtuluş'un formüle ettiği "devletin büyümesi yasası" olduğu ne kadar tekrarlansa yararlıdır. Tekelli devlet artık değer üretme sürecine dolaylı olduğu kadar dolaysız da katılmaktadır. "Devletin gitgide sınıf mücadelesinin hedefi haline gelebileceğini" (18) ileri süren Wood'un o topraklarda, bu soyutlamayı yapabilmesi Avrupa'nın geleceği açısından sevindiricidir. Bundan başka ekonomik alandaki mücadelenin aktörleri olan sendikaların işlevi yeniden tartışılmak zorundadır. Bir başkası ise "burjuva demokratik formlar" ile sosyalizm arasındaki ilişki yeni bakış açısıyla ortaya konulmalıdır.

3. Enternasyonal'in ideolojik çizgisini ağırlıklı olarak belirleyen FKP'nin "anti-tekel ittifak"ı Marx, Engels ve Lenin'i yorumlayabilen devrimci sosyalistler için ne ka-

dar da yavan. Poulantzas'ın bu konudaki eleştirisi şöyle özetlenir: "Poulantzas'a göre, FKP doktrini bazı temel yanlışlar içeriyor. Bu doktrin, devlet ile tekelci sermaye arasındaki ilişkiyi basit bir kaynaşma gibi ele alıyor ve böylece, devletin, tek başına tekelci sermayenin 'hegemonyacı' fraksiyonundan değil, bir kaç sınıftan ya da bir kaç sınıf fraksiyonundan oluşan bir 'iktidar bloku' olduğu gerçeğini gözardı ediyor; tüm burjuvaziyi gerçek anlamda 'halk' güçlerinden ayıran sınıfsal duvarları kavramaksızın, burjuva unsurlar da dahil olmak üzere, tekelci olmayan çıkarları, eşit ölçüde 'halk kitleleri'ne ait şeyler olarak görüyor..." (19)

Poulantzas'ın ortaya attığı "iktidar bloku" bende çağrışımlara yol açtı. Toplumsal Kurtuluş tarafından formüle edilen "açık devrimci parti" formülasyonunu uzun direnişten sonra kabul eden İktidar dergisinin "devlete karşı mücadele" gibi "ham halat"lıkla eleştirdiği tezi hatırladım. Oysa Wood'dan öğrendiğimize göre "burjuva siyasal partilerle birlikte devletin, iktidar bloğunu örgütlemeye ve birleştirmeye oynadığı rol..." (20) çok önemlidir. Daha da açıkçası "devletçe örgütlenmiş iktidar bloku" (21) "birkaç sınıftan ya da bir kaç sınıf fraksiyonundan" (22) oluşturur Poulantzas. Bir de bu önermeye Gelenek'te dillendirilen "burjuva siyasal partilerin ideolojik üretimde birincil konumda olmadığı"ni eklerseniz, şu soruyu sormak zorunlu oluyor. "İktidar bloğunda yer alan özel mülkiyet sahibi küçük burjuvazi"yi hangi burjuva kurum örgütlemiştir? Eğer "devletçe örgütlenmişse", "devlete karşı mücadele" gibi "ham halat" tezleri ne yapacağız. Burjuvazinin siyasal iktidarı yerine "iktidar bloku". İşte yol açıcı teori!

Küçük burjuva ideolojik ve politik tercihini kapitalist üretim ilişkilerinin devamından ve burjuvazinin siyasal iktidarından yana yapabilir. Doğaldır, sosyalizm proletaryanın düzenidir. Tarihsel olarak devrimci bir başkaldırı olmayan Türk kırsal küçük burjuvazisinin, proletaryanın siyasal iktidarına aktif olarak karşı çıkamayacağı "iktidar bloku" gibi metafizik buluşlarla açıklanamaz. Bu ancak üretim ilişkilerini odak olarak alan bir anlayışla yapılabilir. Yoksa, "tarlalarına ipotekli siz mi koydunuz?" sorusundan kurtulunamaz.

'HAYALİ KÜÇÜK ALI' 'YENİ KÜÇÜK BURJUVAZİ'

Toplumsal sınıfların belirlenmesinin ölçütlerini Marks'tan bu yana bilimsel olarak biliyoruz. Ücretli emek, tıpkı karşıtı sermaye gibi toplumsal ilişki biçimlerinden biridir. Ücretli emek ve sermaye ilişkisi marksist teoride önemli bir yer tutar. Aynı zamanda,

sömürü ilişkileri olan, kapitalist üretim ilişkileri sınıfın belirlenmesinde temel bir tezdır. Unutanlar mı var? Evet. Eurokomünizm ve onu eleştiren Poulantzas'a oradan da Yeni Sol'a kadar uzanan bir zincir. Avrupa'da olur da bizde olmaz mı? Hiç kaçırmayız.

"Poulantzas'ın sınıf kuramındaki en önemli öge, 'küçük burjuvazi' konusundaki irdelemesidir." (23) "Bu 'küçük burjuvaziler'i çağdaş kapitalizmin sınıfsal yapısında doğru yere oturtmak, Eurokomünist stratejistlerin ve kuramcılarının başlıca uğraşlarından biri olmuştur." (24) Ancak öyle bir kuram oluşturuyorlar ki, Erzincan depreminde, müteahhitlerin yaptığı ve yıkılan apartmankonduları hatırlatıyor. Marks'ın ve Lenin'in oluşturduğu depreme dayanması olanaksız.

'Beyaz yakalıları, yani "yeni ücretli gruplar"ı irdeleyen genel yaklaşımları gözönüne alalım. "Birinci yaklaşım, bu grupları ve proletarya ya da burjuvazinin veya her ikisinin içinde eriten yaklaşımdır." (25) Hiç yabancı gelmedi değil mi? Konuk Yayınları'nın yayınladığı, teorik kaygıdan yoksun, düzensiz, Sovyet marksizminin "Bilimsel teknolojik devrim" jargonu ve "orta katmanlar" masalını hatırlamışsınızdır. Bu tezin üzerinde mola verip düşünmeye bile değmeyeceğini yazıyor ve devam ediyorum. "İkinci genel eğilim, Poulantzas'ın orta sınıf kuramı dediği eğilimdir..." (26) "Devletin ideolojik aygıtları", "sivil toplum" ve Sovyet modasından sonra Poulantzas'ı doksanlı yılların modası yapmak isteyenler var. Acentacı Murat Belge kulakların cınlasın. "Sosyalizm program taslağı" adlı kolektif bir üründe "mühendisler, teknik elemanlar, öğretmenler vb." gibi "küçük burjuvaziden" söz eden bu çalışmayı gerçekten bir "taslak" olarak kalması gerekiyor. Teorik iddia çok büyük. Ancak Poulantzas'ın açtığı hata çukuruna düşülüyor. Şunu da kabul ediyorum: Toplumsal Kurtuluş'un yoldaş okurları kadar bu program taslağını yazarların da hata yapma özgürlüğü var. Bu hatanın marksist yönleme aykırı düştüğünü yazmak da bizim özgürlüğümüz. Tekrardan zarar eden görülmedi. Ücretli emek ilişkisi, bölüşüm ilişkisi değildir. Ayrıca, üretken emek-üretken olmayan emek ayrımına ilişkin, Marks'ın Kapital'de yazdıklarına rağmen bunlar yazılıyorsa ne demeli? Düşünüyorum da Akış Yayıncılık "Sınıftan Kaçış"ı sizin için mi çevirdi? Söz şimdi Wood'un: "Tıpkı mavi yakalı işçi sınıfı gibi bu grupların da üretim araçlarından bütünüyle yoksun oldukları; onların da sömürüldükleri (Poulantzas bunu kabul ediyor) niteliği kapitalist üretim ilişkileriyle belirlenen -yani mülksüzleştirilmiş işçilerin emek güçlerini satmak zorunda bırakan ücret ilişkisi ile belirlenen -emek fazlası yarattıkları; hatta çalışmanın örgütlenmesi

sürecinde işçi sınıfı için geçerli olan kapitalist birikim zorlamalarının çalışmanın rasyonelleştirilmesinin, bölünmesinin, disiplinin vb. - onlar için de aynen geçerli olduğu gerçeği"ne katılmamak olanaksız. (27)

Bir zamanlar Mimarlar ve Mühendisler Odaları aktif siyasetin içindeydi. Şimdi her ne kadar kapitalizme övgü diziyeceği da TÜSIAD'a siyaset yapma hakkını tanıyıp kendisine siyaseti yasaklamış olsa da her sosyalist grupta az da olsa mimarların ve mühendislerin sosyalist siyaset pratiğine aktif olarak katıldığı herkesçe bilinen bir gerçek. "... Maddi üretim sürecine katılan" (28) ücretli mühendislerin ve teknikerlerin üretken emekçi olmadıklarını kim söyleyebilir? TİSK: Türkiye İşverenler Sendikası Konfederasyonu. Buradan yola çıkılarak mı Tüm Enerji Sen, Eğitim Sen gibi sendikaların ne olduğuna karar verilecek? İşin kötü yanı devlet işletmelerinde çalışan mühendis ve teknik elemanların eğer cesaret edebilirlerse, sendika kurduklarını düşünüyorum da, o zaman "taslak" ne olacak? Bir de grev yaparlarsa, bakkallar ve bayilerin Kola boykotuna koyduğunuz doğru tavrı onlara da mı koyacaksınız? Bu taslağın yanlışlığı yöntemdedir. Yöntemin olmadığı yerde bilim de yoktur (Her ne kadar yöntem bilimin kendisine özdeş olmasa bile). Siyasal ve ideolojik etmenlerin, diğer bir deyişle üstyapının belirleyici olarak kabul edilmesi hatalar zincirini kaçınılmaz yapıyor.

Sosyalizm proletaryanın düzenidir. Nejdin Kanbir'den sonra bir kez de ben soruyorum. Proletarya hangi ücretli emekçi kesimleri kapsar? "İşçi aristokrasisi"nin işçi sınıfının kapsamı içinde olduğu kesin bir gerçek. Ancak Lenin "Gotha ve Erfurt Eleştirisi"nin notlar bölümünde "burjuva demokrasisi, burjuvazi ve işçi aristokrasisi içindir" diye yazar. Bu soyutlama yalnızca Sovyet düzeni kuruluşu sırasında yararlı olmamıştır. Öncesi var: Oportünizm ile işçi sınıfı içinde eğitim, emek sürecinde farklı işlevlere sahiplik ve yüksek ücret alan bu kesimler arasındaki ilişkiye ilk olarak Hollandalı Marksist Pannakoev işaret etmişti. Büyük politikacı Lenin yüksek ücret alan bu kesimi işçi aristokrasisi olarak tanımlamıştır. İşçi sınıfına bakış sosyalist stratejinin araçlarını da etkiler. Lenin'in proletarya partisinde işçi aristokrasisine yer yoktur. Öğreticidir.

Tekrar işçi sınıfı bileşimine ve Wood'a dönüyorum. Ona göre: "...Poulantzas kuramına ciddi bir şekilde rakip olabilecek bir tek kuramı vardır. Bu, beyaz yakalı işçilerin gitgide proleterleştiklerini öne sürerek, yeni ücretli grupları işçi sınıfına katan kuramıdır." (29) "Son çözümlemede, bu gruplar, sömürülüyor olmaları nedeniyle burjuvaziden ayrıldıktan sonra onları işçi sınıfından ayıran belirleyici ortak etmen, ideolojik etmendir, özellikle de kafa ve kol emeği arasındaki ayrımıdır. Wood'un bu önermesine bütün

yönleriyle katılmak olanaksızdır. Kısa zaman diliminde ortaya çıkan ve çelişkilerin zenginliğinde soyutlama gibi bir avantaja sahip olarak Toplumsal Kurtuluş'ta dillendirilen "aydın aristokrasisi" kavramı sınıfa bakışı doğru olarak ortaya koyduğunu ifade ediyorum.

Beyaz yakalı işçiler olan, aydın aristokrasisine mensup bu kesim ile diğer beyaz yakalı işçilerin ücretler oranı klasik işçi aristokrasisini gölgede bırakacak boyuttadır. Beyaz yakalıların "proleterleştikleri kuramı muğlaktır. Ve aydın aristokrasisinin sosyalizmden hiç bir çıkarı yoktur, olamaz da. Toplumsal ve tarihsel olarak işçi aristokrasisi eski önemini kaybetmiştir. Sendikaların etkisizleşmesinin nedenlerinden biri de işçi sınıfının içinde yer alan beyaz yakalıların ideolojik olarak burjuvaziden etkilenmeleridir. Aydın aristokrasisi kavramıyla düşünülmezse, proletaryanın sosyalizm için mücadelesinde uygun araçlar yaratılamaz. İşçi sınıfı homojen değildir ve olamaz da. Eşitsiz gelişme yasasının varlığı yok sayılsa da böyledir.

Alıntılar

1-Sınıftan Kaçış E. M. Wood, Toronto, 1985, Akış Yayıncılık, 1991, s. 19

2-Age. s. 19

3-Age. s. 19-20

4-Age. s. 20

5-Age. s. 39

6-Age. s. 22

7-Age. s. 21

8-Age. s. 24

9-Age. s. 24

10-Age. s. 21

11-Age. s. 25

12-Age. s. 26

13-Age. s. 28

14-Age. s. 28

15-Age. s. 39

16-Age. s. 38

17-Age. s. 38

18-Age. s. 39

19-Age. s. 41

20-Age. s. 42-43

21-Age. s. 42

22-Age. s. 41

23-Age. s. 43

24-Age. s. 43

25-Age. s. 44

26-Age. s. 44

27-Age. s. 46-47

28-Age. s. 47

29-Age. s. 44

DİKİLİ'DE 1.CUMHURİYETE SON GÖREV

N. Kurtuluş

Son Türk Devletinin soyağacındaki panikçiler, batmakta olan 1.Cumhuriyet ve cumhuriyet teknesini tertekmeye hazırlanırken son "tepe" festivallerini Ege'nin kirletemedikleri, katlemededikleri güzel bir köşesinde Dikili'de gerçekleştirmeye çalıştılar. 1.Cumhuriyetin mezar taşlarının bekçi Murtaza'ları olmaya aday düzenin sürüleri, USA güdümlü rakı masalarındaki hazırlıklarıyla, paneller, konferans, konser ve diğer etkinlikleriyle, artık "ne yersen ye" denilen hastayı biraz daha yaşatmayı deneyecekler..

Başlangıçta Sezen Aksu ile yola çıkmayı deneyen, daha sonra sekiz günlük festival programı karşısında eli ayağı dolaşan, para vereceğim diye kandırdığı üç müzisyen gence orkestra kurdurup adını da "Grup Paratoner Rock" koyan, son anda davul takımı almaya giden bu gençleri harçlıklarıyla taksit ödemeye mecbur bırakan, "Küba Dostları"nı, Bilgesu Erenus'u festival programına aldığını açıklayan ve ne hükmetse (!) son anda vazgeçirtilen ve karşı tarafa bunu bildirme ahlakında bulunmayan bir zamanların "keskin solcusu" (!) belediye başkanı Bay Özgüven Osman, Olaf Palme parkında, YÖK'cü Doğramacı'dan sonra kendi anıtını da diktirmelidir birilerine, ananız!..

Kültür ve Sanat Festivali adı altında 7. yılını dolduran SHP-Tövbekape kökenli ve oportunist tavanlı yeni turancı İlhan Selçuk'lu ve Cumhuriyet tohumlu bu sahtekarlık, başına adını koydukları "Demokrasi Yolunda" değil "1.Cumhuriyet Sonunda"ki son şenlikleri olarak kalmalıdır, kalacaktır..

Çiftlik sahipliğinde kararlıyken bir gece ansızın Tek Şef olan İnönü'nün oğlu ikinci İnönü, sokak infazlarının, Kürt soykırımının yaşandığı ülkemizde ikinci sınıf şefliğiyle, "Balkanlarda Barış ve İşbirliği"nden bahsediyor, Allah böyle işbirlikçinin boyuna ve gagasına kuvvet versin!..

Türkiye solunun en büyük döneği, itirafçısı, tövbekarı ve de Türkiye Solunun yüz karası, ihbarcı TövbKePe alıyas TeKePe'nin genel sekreteri Bay Yağcı Nabi namı diğer Kutlu Haydar, İsmayıl çavuştan sonra yerine gelemediği için TeKePe'ye kızan, küsen, Doğu Avrupa'da sosyalizmin çöküşünden sonra, beslendiği yerlerden ayrılıp, tanımadığı bilmediği Türkiye'ye, Türkiye soluna giren ve şimdi de SBP'yi temsil eden sarı Veysi Sarısözen, bir Anonim Şirketin Y.K. başkanı ve de

bir SÜRÜ sol düşmanıya solun sorunlarını tartışacaklar, olmaz öyle şey. Sizin tartışacaklarınız Turancılıktır, yeni Türki'lerdir, yanınıza davadan dönme Türkes'i almayı unutmamalıydınız!

Bu ülkede HEP var, bu ülkede "Yeni Ülke" var, bu ülkede "Özgür Gündem" var hey!..Tarihin çöplüğünde yerlerini almaya hazırlanan Cumhuriyet tohumlarıyla Ege'de açmayacak çiçekleri bekleme artık, Ege'de boğuldun...

"Demokrasi Yolunda 7'de ülkemizde yaşanan bir Kürt sorunu paneli, dayatılan "Antiterör Yasası"yla Fikir Özgürlüklerine verilen ağır hapis ve para cezalarına, dergilerin gazetelerin toplatılma, kapatılma, yasaklanmalarına ilişkin panel, devlet terörüyle fırtına gibi ortalığı kasıp kavuran "Sokak İnfazları"na ilişkin panel ve paneller yapmaktan korkan demokratların(!) Cumhuriyetin hangi yokuşunda-inişinde olduklarını artık bizler tartışmayacağız, bununla vakit kaybetmeyeceğiz, işimiz yeni Cumhuriyeti yaratmak olacaktır...

Rus, Romen, Yugoslav, Leh, Macar kadınlarına parselletirilen ve etlerini döviz karşılığı pazarlatarak ah-laksızlığın batağında boğazına kadar gömülen 1.Cumhuriyetin geleceği belinden aşağı düşen Cumhuriyet çocukları! Dikili'de kendi kendilerine çalıp söylediler, ahkam kestiler. Bu onların son eğlencesi olmalı, bu güzelim beldede onlara bir defa daha meydan boş bırakılmamalıdır.

En yakın gelecekte bizlerin yapacağı şenlik bütün ülkemizi kaplayacaktır; büyük Taksim Tepesi, boşaltılan Diyarbakır, Mamak, Bayrampaşa ve diğer insanlık onurunun yokedilemeyen, 1.Cumhuriyetin karanlık zindanları, Fatsa, Sultan Ahmet Meydanı, Güven Park, Dikili'ler ve hepimizin ortaklaşa karar vereceği meydanlar, spor alanlarında, sol'un sorunları tartışılmayacak, insan hakları tartışılmayacak, barış tartışılmayacak. Buralarda bu tip paneller tertip edilmeyecek.

İsterlerse, bu günden arta kalan 1.Cumhuriyetin soyağaçları da gelip izleyebilirler, katılabilirler, onların bileceği iş, isterlerse istedikleri yerlere çekip gidebilirler, mesela; bugünün Moskovasına baba Yeltsin'in yanına, Washington'a, St. Petersburg'a, muhtar Havel, elektrikçi Walesa'nın yanına, Bush'un veya yeni Bush'ların göstereceği yerlere!..Korkumuz olmayacak. O'nlardan, çünkü "Gelecek Bizimdir", bu günden böyle biline...

PEKDEMİR'LE 'YOL'CULUK

Reha Orhan

İKİ TİPOLOJİ

Her aydın bir tipolojidir ve toplumda bir yığına karşılık geliyor. Dev-Yol içinde de Dev-Yol tabanının değişik kesimlerine denk düşen aydınlar bulunuyor. Taner Akçam bunlardan birisidir ve Avrupa'da sivil toplumculuğu benimsedikten sonra Türkiye'de yansımaları buluyor. Melih Pekdemir bir başka tipolojidir ve şu günlerde yazdığı "Anne Bak Kral Çıplak" adlı kitapta pek çok eski Dev-Yolcu kendini buluyor.

Taner Akçam Dev-Yol'un bir tarafını anlatıyor, Melih Pekdemir bir başka tarafını. Dev-Yol'un bir kesimi Pekdemir'in kişiliğinde somutlaşıyor. Kitap eski Dev-Yol'cuların elinde dolaşıyor, tavsiye ediliyor. Pekdemir biraz da gecikmiş olarak ekabirlerin de, kendi kitleleri gibi, yıllarını "dertleşme" ve "iç dökme"yle geçirdiklerini belirtiyor. Pekdemir, haftalık Yeni Ülke gazetesinde yapılan röportajda, yaklaşık on yılda tamamlanan kitabıyla ilgili olarak "biz belli bir grup arkadaşla hücrelerde altı yıl faşistlerle kaldık ve konuşacak hiç kimsemiz yoktu. İşte bu konuşmalar, iç konuşmalar. İnsan konuşmayınca patlar. Faşistlerle dertleşecek halimiz yok. Oturup yazıyorsun. Bu yazdıklarının bir kısmını mektuplarla yakınlarına yazıyorsun. Onların kazandırdığı bir üslup. Çok öfkeli olduğum zaman, hatırlıyorum, yazardım, yazardım, yazardım... Yırtardım. Yani bir konuda bir söyler söyleme ihtiyacı."* diyor. Yani bunlar Pekdemir'in iç konuşmaları, bir bakıma kendi iç hesaplaşmaları. Ancak bugün, pek çok insan bu hesaplaşma sürecinde kendini buluyor. Peki "bu bir tesadüf mü?" Elbette değil. Çünkü bu hesaplaşmayı yaşayanların Pekdemir'in kişiliğinde kendini yakalayanlar. Böyle bakılınca, Pekdemir'in dediğinin tersine tavanla taban arasındaki kopukluğun o kadar fazla olmadığı ortaya çıkıyor. Dev-Yol lider kadrosunda ve onların kişiliğinde somutlanıyor ve tabandaki insanlar eğer bugün kendilerini Pekdemir'le özdeşleştirebiliyorlarsa, Pekdemir'in söylediğinin aksine tabanla tavan arasında büyük ayrılıkların olmadığı sonucu çıkıyor.

KOLLEKTİF TERAPİ

Pekdemir yazılarına sorularla başlıyor ve kimine yine sorularla yanıt veriyor.

"Sosyalizmin teorisinde mi yanlışlık var?...Peki ama, sen ve ben, neden hala sosyalistiz?" (sf.18)

"Bu karışıklık pek çok insanın mücadeleden uzak

durmasına neden olmuyor mu? Mücadele eden pek çok devrimci açıkça dile getirmese de, bu kaygıları taşıdığı için isteksiz ve bezgin bir halet-i ruhiye ile davranmıyor mu?" (sf.18)

Sormaya devam ediyor Pekdemir?

"Neden sosyalistsin?"

"Sosyalizm bir ideoloji mi?"

"Bu dünyada neler oluyor, ne biçim bir dünya bu?" (sf. 18)

"Bütün yoldaşlar dertli ve bütün sosyalistlerin dertleşmeye ihtiyacı yok mu?" (sf. 27)

"Kollektif bir terapinin umarına neden sığınmayalım?" (sf. 27)

Pekdemir kitabının ilerleyen bölümlerinde sorularını sürdürüyor. Ve biz baştan kitabın bir yönünün "kollektif" terapi kitabı olduğunu öğrenmiş oluyoruz. 12 yıldır dünyayı ve Türkiye'yi anlayamayan şaşkınlıkla izleyen, ne yapacağını bilmeyen, başsız kalmış, öksüz kalmış insanlara psikoterapi uygulamaya çalışıyor Pekdemir. İyi de yapıyor. Her şey bir ihtiyaca yanıt veriyor.

Eski Dev-Yol artık kitledir, şekilsizdir. Pekdemir'in bu anlamda yaptığı iş iyidir. 12 yıldır ne yapacağını bilmeden ortada kalan bu insanlara yardımcı olunmalıdır. Ancak bu değerlendirmeye herkesi katmamak gerekiyor, ama Pekdemir herkesi katmak gerektiğini düşünüyor.

"Gerçekten de özellikle yaşadığımız günlerde dünyanın bütün sosyalistleri şizofrenik bir yaşantı sürdürüyorlar. Bir yanda gündelik politik hayattaki her düzeyde bir yenilginin yaşanması ve diğer yanda gündelik hayat dışında yenilmez saydıkları bir ütopya..." (sf. 58-59)

Elbette tüm sosyalistleri şizofren yaptıktan sonra bunlara terapi uygulamak kaçınılmaz oluyor. 12 Eylül sonrasında devrimci tutuklular arasında yapılan araştırma da da devrimcilere bir takım psikozlar yapılandırılmış mıydı? Şizofreni de sorun bilinç yarılmasıdır. Kişi nesnel gerçeklikten koparak, kendi öznel dünyasına gömülür. Pekdemir'e göre dünyanın tüm sosyalistleri nesnel gerçeklikten kopmuşlar ve bir düş dünyasında yaşıyorlar. Üstelik iç dünyaları da kararmış şizofrenler.

Pekdemir bu hastalıklı tabloya tüm sosyalistleri kat-sa da giderek belli bir kesimi muhatap aldığı da şekillermeye başlıyor. Bundan başka, dünyadaki diğer sosyalistler de böylesi bir ithamdan kurtuluyor.

"Evet devrimcilik aynı zamanda bir volantarizm-dir." (sf. 60)

İyi ama Pekdemir ve içinde yer aldığı çevre 10 yıldır bu volantarizmi neden göstermiyorlar? Neden 10

*Yeni Ülke 13-19 Eylül, Yıl 2, Sayı 48

yıldır bir sarkaç gibi, sivil toplumculuk ve yeşilcilik arasında salınıyorlar.

Yaşanmışın özgün kuralları adlı bölümde dertleşerek geçmişe bir yolculuk yapıyor.

"70'lerin yenilgisini üç önemli nedene bağlıyordum." diyor Pekdemir ve elbette buradaki "sen" DY anlamına geliyor. Sürdürüyor: "Mücadelenin en kızgın anında devrimci harekette ortaya çıkan ideolojik-politik bölünme bu bölünmenin örgütlenmeye taşınmasıyla devrimci mücadelenin yalnızca askeri örgütlenme aracılığıyla sürdürülmesine mecbur kalınması mücadelenin tek ayak üzerinde kalması ve nihayet 70'lerdeki hareketin devrimci örgütlenme ile kitleler ile arasındaki organik bağlantıyı (volan kayısını) yeterli ölçüde yaratamamış olması..." (sf. 116)

Başarısızlığı kitleler ile bağlantıyı yeterince kuramamaya bağlayan Pekdemir ileride en çok kitleselleşen hareket olduklarıyla övünmeye başlıyor.

"Dogmatik olmamayı başardın, konjonktürü kavrayabildin, isyana önem verdin, isyanını silahşörlükle sınırlamamayı başardın, isyanın meşruiyetinin anlaşılır olmasına önem verdin, bu nedenlerle kısa sürede kitleselleşebildin..." (sf. 116)

Hemen hemen her şey tamam gibi görünüyor, geriye neredeyse iktidarı almak kalıyor ama aksilikler peşlerini bırakmıyor. "Ama iç savaş koşullarının gerektirdiği uzmanlaşmış bir örgütlenmede merkezileşme yönünde 'ihmkarlık' ya da 'erteleyicilik' (abc) sözkonusu olsa da, olmasa da, bu tercih, politik örgütlenmenin daha çok yönlü olmasına yol açmış ve hareketin sıradan bir 'silahlı mücadalede örgütü' düzlemine inmesini önlemişti." (sf. 119)

Ihmalkarlık ya da erteleyiciliğin bir tercih olduğunu öğreniyoruz. Bunların ikisi de korkaklıktır, partileşme yerine ihmalkarlığı ya da erteleyiciliği tercih ediyorlar. Şu anlama geliyor: Parti örgütlenmesini ihmal ettik ama böylece hiç değilse 'sıradan bir silahlı mücadale örgütü' olmaktan kurtulduk. Gönderme bu günedir: Önce, THKP-C türevlerinin hepsini "biz" içinde eritiyor. Ardından; silahlı mücadaleyi savunanlar dışlanıyor. Pekdemir, ayakları titreyerek eleştiriyor. Bu kadar. Bize söyleyecek söz kalmıyor. Ama hayır söyleyecek şeyler var. Her ne kadar Pekdemir sık sık ciddi olmak gerekmiyor dese de biraz ciddiyet gerekiyor.

"Bu niteliğine rağmen devrimci hareketin devrimci bir parti kimliğini edinemedi."

"Genel olarak 'hareketten' özel olarak 'öncü savaşçı' bir devrimci partiye dönüşüm gerektiği noktada 'sıçrama' (nitelik değişikliği) yapamayışın, bunu başaramayıp, seni 'kendinde örgütlenmelerinle' başbaşa bıraktı." (sf. 123)

Kendinde örgütlenmeler deyimiyle kendiliğindenciliği anlatıyor Pekdemir. Oysa konjonktürü en iyi onlar kavramıştı, en çok onlar kitleselleşmişti ama hayır ihmalkarlığı tercih edip partileşmeyi gerçekleştirerek kendinde örgütlenmelerle başbaşa kalıyorlar. Başka ne eklenebilir? Türkiye'de her şeyi en iyi yapan bir hareket 'neredeyse' devrime gidiyor ama nasıl örgütleneceğini bilmiyor. En çok kitle onda ama

bu kitleyle ne yapacağını bilmiyor. Çok hoş doğrusu.

Bu kadar olur. Büyümekten ve güçlenmekten yakından bir başka siyasal hareketin dünyada başka örneği var mı bilmiyorum, ancak Pekdemir yakınıyor:

"Dengesiz ve hızla büyümüş olmanın paradoksal bir etkiyle, 'hareket'ten 'örgüt'e dönüşümünü, sıçramamı hangi boyutta engelledi?" (sf. 124)

Araya bir "paradoksal" lafı ekleyince her şey açıklığa kavuşmuş oluyor. Bir hareket kitlelerle bağını kuruyor, dönüşümler gerçekleştiriyor ama "hızlı" kitleselleşme "paradoksal" bir etkiyle örgütlenmeyi ya da partileşmeyi engelliyor.

"...En dar kitle içinde en geniş kadro çalışması (!) yapmak zorunda mı kaldın? Bütün bu 'zorunluluklar' nedeniyle mi ilişkilerinde böyle bir tıkanıklığı yaşayabildin?" (sy:124)

Ortaya çıkıyor, bunlar aslında 'volantaristtir', ancak yine de bunları yönlendiren zorunluluklardır. Zorunluluklarla hareket ediyorlar, istediklerini yapamıyorlar. Sürükleniyorlar, bunun adı da volantarizm oluyor. Son okuduğumuzdan beri literatür değişmediyse eskiden bunun adı kendiliğindencilikti. Pekdemir, DY'da herkesin er ve aynı zamanda general olduğunu anlatıyor.

"Gelişim sürecinin tersine dönüşümündeki en önemli etmenin, iç savaş koşullarındaki 'dengesiz büyüme'den kaynaklandığını biliyorsun. Koşullar seni (ve hareketini) yüklenemeyeceğin görevleri yerine getirmeye mecbur bırakınca bu görevleri yerine getirebilmek için vaktinden önce ve çapını aşan şekilde 'büyüdün'." (sf. 124)

Çocukluğunu yaşamadığını söylüyor Pekdemir, çapını aşan bir biçimde büyüyor. Her şey iradesinin dışında geliyor ancak yine de volantarist kalabiliyorlar.

"Kadrolar, sayı olarak ve yetenekleri bakımından çevresini saran kitleleri örgütlemeye yetersiz kaldı." (sf.124)

Politikacının ve hareketin görevi bunu gerçekleştirmek değilse neden vardır? Bunu yapamıyorsa, elindeki güce dönüştüremiyorsa, politika sahnesindeki yerini açıklayabilecek başka birşey kalır mı geriye? Neden vardır?

"Devrimci hareketin önünde kapsayamayacağı genişlikte bir kitlesel alan ortaya çıkmıştı." (sf. 125)

Ve giderek ortaya küçük bir adam çıkıyor.

"Kitlesel mücadale, bir noktadan sonra, tıkanma (yada doyum) noktasına ulaşmıştı. İşte bu dengesiz büyüme, tıptaki adıyla "akromegali" hastalığı gibi, kafanın küçük gövdenin büyük bir örgütlemeye yol açtı. (sf. 125)**

Burada kafanın küçüklüğü iradenin konulamayışını, ya da kendiliğindenciliği anlatıyor. Yalnızca yakınma ve sızlanma okuyoruz.

Başka ne söylenebilir? Şunlar söylenebilir, Pekdemir anlatıyor:

"Tıkanıklığını yaşarken, Eylül döneminde bir boşluk içine de düştün. Eylülcüler etrafını boşalttılar. Yalnız kaldı. yalnız kaldın, çünkü kitleselleşmeni henüz kalıcı örgütlenmelerine aktaramamıştın..." (sf. 125)

Pekdemir'in yanlış anlaşılmasına izin vermemek için aktarmayı biraz daha uzun tutalım: "Şu bir gerçek ki, Eylül günleri başladığında, devrimci hareketin yeni biçimlere bürünmesi, yeni düzenlemelere gidilmesi sağlanamamıştı. Bu, devrimci hareketin sürekliliği bakımından bir zorunluluktur, farklı koşullarda farklı biçimlere bürünebilmek...Sürekliliğin sağlanması, herşeyden önce, her koşul altında yeterliliği olan bir 'insan malzemesi' ile mümkündür.

Böyle bir örgütlenme ise, bağıra bağıra gelen Eylül döneminden önce başlatılmalıydı. Üstelik bu yenileşme, hareketindeki tıkanıklığın aşılması, Örgütsel sıçrama ve dönüşümün sağlanması ile bir ve aynı ihtiyaca denk düşüyordu. Üstelik Eylül günlerine hazırlanmanın fırsatı, bunun öncesi olan sıkı yönetim döneminde değerlendirilebilirdi. Sıkı yönetim nasıl ki açık faşizme geçiş dönemi olarak yaşandıysa, aynı dönem senin bakımından da örgütlenmende geçiş dönemi olabilirdi. Bunu başarabilseydin, açık faşizmde varlığını sürdürebilecek imkanlara sahip olabilirdin. Bu fırsatı da kullanamadın."(sf. 130)

İhmalkarlık ediyor, erteliyor, fırsatı kullanamıyor, Eylülist darbeyi önceden görüyor ama önlem alamıyor, hazırlık yapamıyor, hareketi örgüte dönüştüremiyorlar. Peki ne yapıyorlar? En doğru tespitleri yapıyorlar, konjonktür'ü en iyi onlar değerlendiriyorlar, en çok onlar kitleselleşiyor; ama ne yazık ki küçük olduğu için bütün bunlar hiç bir şeye yaramıyor. Kafamı küçük yoksa gövdemizi hızlı büyüyor? Pekdemir'in aktardıklarından kafanın küçük olduğunu çıkarıyoruz. Örgütlenemeyen bir hareket, sorumluluklarını yerine getiremeyen sorumlular (!)

"Senin eski örgütünde çalışmış devrimciler..." Bugün böyle bir örgütün olmadığının itirafıdır. Yıllardır bir hesaplaşmayı yaşayamamış, giderek silikleşmiş, politikada hiç bir iddiası kalmamış, Pekdemir'in deyişiyle, politik kimliğin yerine "psikolojik" kimliği ikame etmiş DY'cularla mı övünüyor? Ex-TKP ve Ex-DY zıtların birliğini oluşturuyor. Ne kadar da çok övünüyorlar. Belirtilmelidir: Her ikisi de kendi üyelerinden hiç bir zaman, hiç bir şey istememişlerdir. İstemezlerde. Bundan dolayı, kitle halinde birlikte dururlar. Yatar, uyurlar mı?

"Direnemedikleri için yenildiler. Ama yenildikleri için direnemediler, direnme gücünü belli ölçüde yitirdiler mi?" (sf. 144) Buradan çıkan sonuç şudur: D.Y. direnememiştir. Direnemediği için mi yenildi, yoksa yenildiği için mi diremedi mi diye sorarak bir yere varılamıyor. Ama zorlarsak varabiliriz, öyleyse zorlayalım. Soru şu: Eylül öncesi ihmalkarlık etmeyip te bir üst noktaya sıçrasaydınız, sonuç değişmez miydi? Hiç değilse direnerek yenilebilirdi ve politik kimliğin yerine psikolojik kimlik bu denli geçmezdi. Pekdemir böyle yapmıyor, tavuk-yumurta oyunu oynuyor, doğru ya ciddi olmayacağız, burada yalnızca "dertleşiyoruz." Pekdemir direnmenin ne olduğunu da bilmiyor. Yine aktar-

mak durumundayız: "Güveneceksen kış üstü oturdukça ayağa kalkabilene ve pes etmeyene daha fazla güveneceksen, kimine göre kış üstü oturman nedeniyle 'yeterince direnmemiş' sayılanlara, ama bu acılara katlananlara ve katlandıktan sonra 'devam arkadaş' diyenlere güveneceksen... Ama hiç muzıktığın öfkeli olduğun arkadaşın yok. Vardır elbet... Bağırıp, çağırdığın, 'bu kadar da olmaz yahu' diye öfkeli olduğun arkadaşların az mı? (sf.146-147) Pekdemir yalnızca 'bukadarı da olmaz yahu' diyenlere kızıyor. Bunun dışındakileri af ediyor. Af etmek durumundadır çünkü, kendileri de direnme (Pekdekir'e göre bu da çok rölatif bir kavramdır) konusunda pek başarılı olamamışlardır. Yine ihmalkarlık konusuna geliyoruz: "Çünkü, 12 Eylül gelmeden çok önce onun gelişini, gelişmelerin yönünü sonraları diğer sol çevreleri de hayrete düşürecek isabetle tespit edebilmiştin. Gelişmelerin nasıl olacağını 'bilmene' karşın, neler yapılacağını somut olarak ortaya koyamadın. Önceden, bu öngörülen gelişmelere denk düşen adımları yeterince atamadın. Hazırlıkları ihmal ettin"(sf.153) Hep ihmali ediyorlar. Bu savaş durumundaki bir generalin 'benim emeklilik vaktim geldi, hadi eyvallah ben gidiyorum' deme hakkı var mıdır?

Pekdemir hiç mi iyi bir şey yapmıyor? Yapıyor tabii "Yenilgi, yenileni illa ya muhafazakar, ya münkir mi yapar? Her ikisi de kış ideolojisi. "oysa şimdi ilkbahar ve ilkbahar da yaratıcılık var... Hem bahar da yaz hazırlığı yapılr. Bahar temizliği! Bütün yenilgi psikozlarının, muhafazakarlıkların tozu atılmalı..."(sf.228)

80'le birlikte gelen yenilgiye karşı, sosyalizme inanç tazeleme operasyonu değil, bir çeşit kolektif terapi, bunu yapıyor Pekdemir ve kuşkusuz eski yol arkadaşlarının ve kendilerinin buna ihtiyaçları vardır. Ama Pekdemir solu birleştirmeye de niyetli görünüyor.

"Kim mi bu 'mualif' güçler?" "İşte hem farklı muhalefet alanlarında yer alan güçler, yani işçiler, memurlar, öğrenciler, kadınlar ve diğerleri, hem de farklı siyasi görüşlere sahip çevreler..."

Ancak böyle bir anlayışla, muhalefeti birleştirecek ortak bir zeminin yaratılmasında kendi payına düşenleri yerine getirebilirsin"(sf.270)

Pekdemir kendini tanımlamadan, "muhafazakarlıklarının tozunu bile atmış" evcil solu birleştirmek gibi bir büyük iddiayı ortaya atıyor. Peki bunu nasıl yapacak? Önce örgütlü kurmaylar oluşturacak, sonra bu örgütlü kurmaylar 'masa'nın başındaki 'sandalye'sine oturacak ve işte benim dosyam senin ki nerede diyecek. Ne güzel. Böylece bir mutabakat sağlanıp birleşilecek her halde. Ama önce kendisini mutlaka tanımlaması gerekiyor Pekdemir'in, oda öyle yapıyor ve tanımlıyor..

"Peki bütün bunları kim yapacak? Sen!"

"Peki sen kimsin? Sen sensin! İşte bu kadar"

"Çünkü sen, 'biz' dediğin zaman devrimcisin..."

"Peki biz kimiz? Biz biziz! İşte bu kadar..."(sf.375)

Ne güzel. Ortada bir ideoloji yok, politika yok, yine de 'biz' var ve bu belirsiz 'biz' her şeyi yapacak. Bu 'biz' ne yapacak? Öznesi olmayan nesne şunları yapacak: Muhalefet meclisleri ve Dev-İşçi muhalefet meclisinde yerini almak için kurulacaklar. Bunlara devrimci kitle örgütleri eklenecek, birde demokratik kitle partisi kuruldu mu bu iş bitmiştir. Geriye kalan 'yaşamak.' Hem şimdi!

* Acromegali: Tiroid bezinin bir hastalığıdır ve kafa büyümesinden ziyade kıkırdak dokunun olduğu burun, el gibi uç noktalarındaki büyümeyi anlatıyor. Pekdemir'in söylemek istediği Mikrosefali'dir ve vücuda göre kafanın küçüklüğünü tanımlıyor.

YENİ BİR CUMHURİYET

Yılmaz Aydın

Dikili başlangıç mı, yoksa sonuç mu? sorusuna yanıt; Dikili "cumhuriyet" in sonunun başlangıcıdır. Bunun bilinç düzeyine çıkması, açık ifadesinin göstergesidir. Dikili'de, Cumhuriyet yazarlarının katıldığı panele kalabalık bir sol grup müdahale ediyor. Devrimciler tepkilerini, Dikili'de, "Tüsiad Basını", "Turancı Selçuk" sloganlarıyla birlikte eyleme döküyorlar. Bu ilk kez oluyor ve Özgür Gündem'in yükseldiği bir süreç, tirajının hızla arttığı bir döneme denk düşüyor.

Hasan Cemal'siz, Yalçın Doğan'sız ve diğer bir çok elemanından arındırılmış olan Cumhuriyet, artık daha çok kemalisttir. Oysa kemalizm, bu günkü düzenin resmi ideolojisi olmasının gerekliliğini, Cumhuriyet'in mevcut naif ve nadir yazarlarından başka savunan pek kalmamıştır. Kemal Paşa'nın, T.C.'nin kuruluş aşamasında temel politikası, radikal bir İslamcı hareket ile bir komünist ideolojisinin oluşmasını önlemek olmuştur. Yunus Nadi'nin cumhuriyet dönemi kariyeri ise solu burjuvazi adına denetime almak ve mümkün olmazsa bastırmak görevi ile başlıyor. Burada, 1980 yılında gerçekleştirilen Eylülist darbenin lideri Evren Paşa ile Kemal Paşa ve Yunus Nadi'nin misyonu ile dönemin Nadir Nadi'li, İlhan Selçuk'lu, Uğur Mumcu'lu Cumhuriyeti arasında paralellikler kurabiliyorum.

Eylülizmin politikasının özü, Evren Paşa'nın "Aşırı sağa ve aşırı sola izin vermeyiz" şeklindeki, hemen her konuşmasında ifade etme gereği duyduğu cümlesi ile somutlanmıştır. Eylülizmin ilk günlerinin Cumhuriyeti ise yayın politikasını darbenin meşruiyetini oluşturmakla sınırlıyor, Nadir Nadi yazılarında darbenin Kemalist renklerini ön plana çıkarıyor. İlhan Selçuk, özellikle solculara sabırlı olmaları telkininde bulunurken, Uğur Mumcu'nun "Gözlem'i "Demokrasiyi silahla kana boğanlara bu müstehaktır" şeklindeki yorumlarıyla tarihe geçiyor. (1) Mumcu burada durmayacak ve daha ileriye giderek, muhbirlerin, kimliklerini kusanların, "...altın bir tepside arkadaşının kanlı, kesik başını" satanların ödüllendirilmesini yasallaştıran pişmanlık yasasını önerecektir.

Eylülizmin ilk itirafçısı Uğur Mumcu'dur.

14 Temmuz 1983 tarihli Cumhuriyet gazetesinde Uğur Mumcu'nun "Pişmanlık Yasası" başlıklı yazısında, yasanın, yürürlüğe girmesi ile "Terör" örgütlerinin nasıl

daha kolay çöktürüleceği, yasanın, İtalya'daki uygulanmasından alınan başarılı sonuçları anlatılıyor. Bugün bu yasanın uygulanmasının sonuçlarından en çok Uğur Mumcu sorumludur. Mumcu'nun yazısının yazıldığı tarih olan 1983'ten sonra hızla çok partili döneme geçiliyor... Sekiz yıl sürecek olan ANAP dönemi başlıyor. Sermaye cephesinde ANAP'lı yıllar Eylülizmin meyvelerinin toplandığı dönemdir. Diğer taraftan solda, Eylülizmin şokunu atlatan, yeniden oligarkların korkulu rüyası haline gelen sol örgütler, önlenemeyen yükselişi ile PKK önderliğindeki Kürt mücadelesi, bu toprakların ilericilikle, sosyalist mücadeleyle nasıl bütünleştiğini gösteriyorlar.

Bölgede artık yeni bir döneme girilmiştir. Resmi ideolojinin hızla deformasyona uğradığı, Kemalizmin çatırdadığı yaşadığımız süreçte; Kürt halkının sosyalizm mücadelesi ile bütünleşmesini sağlayan PKK bir turnusol işlevi göstermektedir. Bugün yönü PKK'nın karşısında olanların yeri, Amerika'nın, Talabani'nin, Demirel'in yanındır.

Burada Cumhuriyet'in bugünkü durumuna geçmeden, Türkiye solunun tarihinde kemalizmle içiçeliğine değinmek gerekiyor. 1930'larda TKP Kemalizmin sol kanadı durumundadır. Soğuk Savaş döneminde "sol", Cumhuriyet Halk Partisi'nin köycülük politikasının hayata geçirilmesi için mücadele ediyor. Daha sonra altmış ve yetmişli yıllarda birkaç istinası olmakla birlikte, sol örgütlülüklerin hemen hepsinin taviz vermediği tek konu Kemalizmdir. Kemalizmi sahiplenmede sınır tanımıyorlar. Örneğin TÖB-DER'in ilk kongresinin ardından yayınlanan bildiride, Kemalizmi bu ülkede sadece kendilerinin öğretebileceklerini, kendileri dışında kimsenin Kemalizmi öğretecek durumda olmadığını belirtiyorlar. Böylesi bir sürecin üzerine gelen darbe ile birlikte hapisanelere konulan solculara, Kemal Paşa'nın ilkeleri baskıyla, işkenceyle öğretilmeye çalışılıyor. Dışarda kalanlar ise Atatürkçülüğün ne olduğunu ve ne olmadığını Evren Paşa ile Cumhuriyet yazarlarından öğrenme trajedisini yaşıyorlar. Bu trajediyi yaşayanlar ve tanık olanlar, bugün Kemal Paşa'yı daha farklı değerlendirmek durumunda kalıyorlar. Fakat açıklanması gereken durum şudur; seksen öncesi kitlesel bir komünizan hareket kemalizmi nasıl böylesine

ışelleştirebiliyor? Açıklaması ise Aydın Üzerine Tezler çalışmasında yapılıyor. "Restorasyon dönemi yaşanıyor ve Kemalizm bir sınavdan geçtikten sonra, asıl yerleşik düzenini buluyor. 1960 yıllarında başlayan ve yükselen solun küteselleşmesinin de görülmemiş ölçüde bir Kemalist renk taşıması buradan kaynaklanıyor." (2)

Uğur Mumcu Cumhuriyet'in "Terörle" Mücadele masası şefidir.

Uğur Mumcu ve İlhan Selçuk'un bütün uğraşlarına rağmen, yaşadığımız süreç, kimlerin sosyalizm mücadelesinin içinde kimlerin bu mücadelenin karşısında olduğunu görülmesinde büyük kolaylıklar sağlıyor. Mumcu'nun anti-emperyalizm söylemi, anti-emperyalizm mücadelesinde, yeniden kurulması gündeme gelen CHP'ye misyon biçmesi, hepsi birer saf-satadır. "CHP şimdi kaynağını kurtuluş savaşında bulan, anti-emperyalist düşünceleri ve inançları çağımızın sosyal demokrat düşüncesiyle yorumlayıp yaşama geçirme görevi ile karşıkarşıyadır." (3) İlhan Mumcu! Cahilliğe verilen prime bu kadar mı muhtaçsın? CHP ve anti-emperyalizm, buna artık kargalar bile gülüyor.

Mumcu bugün İlhan Selçuk'la birlikte, Cumhuriyet'e önemli ölçüde kişilik kazandıran yazarlardır. Cüneyt Arcayürek, Mustafa Ekmekçi, Hikmet Çetinkaya ise Cumhuriyet'in çorbasında "bizimde tuzumuz olsun" türünden son derece çapsız katkılarda bulunuyorlar. Son haftalarda Cumhuriyet'in ve özellikle bu iki yazarının yazılarının sistematiğine baktığımızda, ortaya çıkan tablo şudur; ABD vardır ve çok güçlüdür. Emperyalizm vardır ve böl yönet politikası uygulamaktadır. Tabi ki bölgede ki gelişmelerin hiçbirisi bunlardan bağımsız olamıyor. Mumcu titiz araştırmaları sonucu, silah kaçakçılığı, "terör" örgütleri, bunların yönelimleri ile ilgili, İlhan'da olayın ideolojik boyutu ile ilgili açıklamalar yaptıktan sonra son cümle genellikle "...planın ardında çokuluslu çıkarlar yatıyor." (4) şeklindedir. Bunların mantığına göre Kürdistan da safdil insanlar, gerillalar Amerika'nın ekmeğine yağ sürüyor, Özgür Gündem muhabirlerini oyuna alet olan örgütler katlediyor. "Kim öldürüyor bu gazetecileri, Hizbullah adlı islamcı örgüt mü? PKK' mı? Yoksa başka örgütler mi?" (5) (*) Artık cinayetlerin faillerinin meçul olmadığından, Kontrgerilladan sağır sultanın bile haberdar olduğu bir zamanda çok güzel "can alıcı" sorular mı sorduğunu düşünüyor Mumcu? O Mumcu ki gazetecilik ve titizlik konusunda yedi düvele meydan okuyan, dersler veren birisidir.

T.C. Devleti Şırnak'a giriyor, halka tam bir katliam yaşıyor. Sağlıklı haber almanın imkansız olduğu ilk

* Bu mantığa göre Almanya'nın Bochum kentinde düzenlenen ve 60 bin kişinin katıldığı Kürt Festivalinin organizasyonunu herhalde CIA yaptı.

birkaç günün ardından gerçeklik tüm çıplaklığı ile ortaya çıkıyor. Bu gerçeklikten Cumhuriyet camiasının, Mumcu'nun, İlhan'ın haberdar olmaması imkan dahilinde değildir. Yeni Ülke, Özgür Gündem ve diğer birçok gazete bu gerçekliğe sütunlarında değişik biçimlerde yer verirken, Cumhuriyet'in Gözlem köşesinde "...diyelim ki, bu saldırıyı PKK yapmadı. O halde kim yaptı?" sorusu soruluyor. Soruya soru ile cevap veriliyor. "PKK içinden çıkan bir grup mu? Yoksa adı şimdiye kadar duyulmamış bir başka örgüt mü?" (6) Kafayı, T.C. devletinin savcılarını türünden, örgütle bozan Mumcu, soru cevap oynamaktan ne kadar da hoşlanıyor. Diğer taraftan penceresinden göremediklerine, "Olayların Ardındaki Gerçek" sütunundan bakan İlhan Selçuk "Kimileri bu konuda daha ileri giderek, devlet içinde devlet..." iddialarını ortaya atmak küstahlığını gösterdiklerine dikkat çekiyor.

Birkaç saptamaya ihtiyaç var. Birincisi; 1930'larda TKP artıkları ile, seksen sonrası Maoocu artıklarla yürüten Cumhuriyet'in bu kalemşörleri, birazda geçmişteki pratiklerinin solculukla bulaşıklığından kaynaklı olarak, MIT'i, CIA'yı ve bunlarla tekellerin ilişkisini, ayrıca sosyalist mücadelenin hangi konjonktürde hangi araçlarla nasıl bastırılacağı konusunda nerdeyse uzman sayılırlar. Onlar, düzenin temelini sarsıldığı bu gibi dönemlerde 30 Ağustos bayramının "...her yıldan daha değişik ve gerçekçi..." (7) olması gerekliliğinin herkesten daha çok bilincindedirler. İkinci saptama ise şudur; Kesinlikle yaptıklarının, yazdıklarının mukafatını alıyorlar ve daha da alacaklarının bilincinde olduklarından kuşku duyulmamalıdır. Fakat bilmedikleri, ödüllendirmelerin her zaman oligarklar tarafından yapılmadığıdır. Anlayamadıkları, bu topraklarda kurulacak olan emekçilerin düzeninde, bu "Tür" den olanların ödüle değil başka şeylere layık görüleceğidir.

Korkularının sebebi bu topraklarda kurulacak olan sosyalizmdir. Korku ise aklın durmasıdır. "Korkan insanlara akılla yaklaşmak beyhude oluyor. Aklın tezlerini anlaması mümkün olmuyor. Anlamak, ancak akıl hazırlıksız mümkün. Korku o zamana kadar birikmiş olan aklın tüm hazırlıklarını siliyor." (8) 12 Mart'tan Ziverbey Köşkü'nden, Faşist Eylülüst Darbe'den bunların öğrendikleri, belleklerinde kalan sadece ve sadece korkudur.

Kaynaklar:

- 1-Kalemlerin İhaneti, Zeki Saral, Yurt Kitap-Yayın, 1991
- 2-Aydın Üzerine Tezler, Y.Küçük, Tekin Yayınevi, 1988
- 3-Cumhuriyet, 13 Ağustos 1992
- 4-Cumhuriyet, 29 Ağustos 1992
- 5-Cumhuriyet, 12 Ağustos 1992
- 6-Cumhuriyet, 25 Ağustos 1992
- 7-Cumhuriyet, 30 Ağustos 1992
- 8-Sovyetler Birliğinde Sosyalizmin Çözülüşü, Y.Küçük, Tekin Yayınevi

1848'E KADAR MARX

I-MARKSİST DÜŞÜNCENİN OLUŞUMU

Vehbi Ersan

Marksizmin doğumu, kapitalizmin ekonomik-sosyal olarak kendi iç çelişkilerinin açıkça ortaya çıktığı, bilimin felsefede bir devrime temel olacak ölçüde geliştiği, burjuva düşüncesinin hemen her alanda doruğuna ulaştığı tarihsel koşullarda gerçekleşti. Yani Marksist öğretinin kökü, toplumsal gelişmenin maddi koşullarında ve çağın felsefe, ekonomi vb. düşünsel gelişmesindedir.

Kapitalizmin gelişip yükseldiği o tarihi dönem (bu sürecin 19. yüzyıl ortalarına kadar sürdüğü söylenebilir) feodalizmin o durağan, kapalı yapılarının bütünüyle parçalandığı, üretici güçlerin ve buna paralel olarak bilim, felsefe, ekonomi vb. düşünsel yaşamda da çok büyük atılımların yaşandığı, insanlığın parlak dönemi idi.

Bütün bu atılımları özetlemek bile zordur. Ama biz marksizmin doğrudan kökleri açısından bahsedecek olursak, felsefe Hegel ve Feuerbach'la; ekonomi politik Adam Smith ve Ricardo'yla; sosyalizm düşüncesi Saint-Simon, Fourier ve Owen'la doruğuna ulaşmıştı. Elbette ki, Marx-Engels'i etkileyen akımlar olarak yalnızca bunlardan bahsetmek olanaksızdır. Aydınlanmacılardan çağın pek çok düşünürüne kadar ve hatta antikçağ filozofları dahi, Marx-Engels üzerinde etkili olmuşlardır. Marx-Engels'in entellektüel birikimi, kaynağını bu üç ana düşünce akımından alır.

Çağın bu büyük düşünürleri kendi alanlarında birer devrim gerçekleştirmiş dehaler olmalarına karşın, hepsi burjuva toplumun maddi ve düşünsel sınırlılığına sahiplerdi. Bu da onları kaçınılmaz olarak idealizme, yüzeyselliğe, ütopyacılaşmaya götürüyordu. Çünkü onlar son tahlilde kapitalizmin ürünüydüler; kapitalizmi temsil ediyorlardı. İkincil, ama önemli bir diğer eksiklikleri ise bilim ve felsefedeki tüm ilerlemeleri özümleyip, sentezleyememiş olmalarıydı.

Hegel diyalektiği bulmuş olmasına karşın, onu mutlak tinin gelişmesine indirgeyerek baş aşağı çevirmişti. Feuerbach, tanrının ve dinin, insan'ın, doğa'nın bir ürünü olduğunu ortaya koyup, idealizme ağır bir darbe indirmesine karşın, bilim ve felsefedeki ilerlemeleri özümleyemeyişi nedeniyle,

sonunda, idealizme düşmüştü. Adam Smith ve Ricardo burjuva ekonomi-politiğin kurulmasında böylece de bu bilimin gelişmesinde çok büyük işler başarmış olmalarına karşın, tarihsel bakış açısından yoksun oluşları ve kapitalizmi onaylamalarıyla, buluşlarını mantıksal sonuçlarına vardırarak, gerçeğin yüzeyinde kalmışlardı. Ütopik sosyalistler, kapitalizmi amansız eleştirileri ve kapitalizmin ideal toplum düzeni olmadığı saptamalarıyla büyük adımlar atmalarına karşın, bu düşünsel eleştirilerini kapitalizmin bilimsel analiziyle birleştiremeyişleri ile birer ütopyacı olmanın kurtulamamışlardı.

Elbetteki bu durum, bu büyük düşünürlerin iradelerine doğrudan bağlı değildi: tüm maddi ve manevi toplumsal gelişme düzeyinin smurubüğü de sınırlanmışlardı. Yani her şey olması gerektiği gibi olmuştu. Onlar yeni bir dünya görüşünün doğum koşullarını olgunlaştırarak, tarih rolüne oynamışlardı.

Marksizm, Marx-Engels'in gerçek bir yoldaşlık ve birlikte çalışma örneği veren bu iki olağanüstü insanın, ortak ürünüdür, onların nezdinde insanlık geleceği yakalamıştır.

Marksizm, insanlığa, yaşanan toplumsal gerçekliği, tarihi, doğayı ve geleceği kavramının ve dönüştürmenin bilimsel yolunu sunmuştur. Marx-Engels'te insanlık, kendi gerçekliği, tarihi ve bir parçası olduğu doğa konusunda sahip olduğu tüm yanılsama ve kuruntulardan kurtulmuş bir bilinç berraklığına ulaşmıştır.

Kapitalizmi dahice çözümleyen Marx-Engels, gelecek toplumsal sistemin (sosyalizmin), maddi koşullarını ve bunu gerçekleştirecek toplumsal gücü bilimsel olarak saptamışlardır. Böylece insanın tarih-öncesinden gerçek tarihine, "özgürlükler alemi"ne yükselişinin yolunu göstermişlerdir.

Marx-Engels, tüm yaşamlarını bu uğurdaki bilimsel çalışmalara ve proletaryanın savaşımına adanmışlardır. Engels, haklı olarak yeni dünya görüşünün Marx'a ait olduğunu belirtmiştir. Kendisi, kendi deyişiyle "ikinci keman" olmuştur. Ama

bu, onun, marksizmin kurucusu olarak değerinden hiç bir şey kaybettirmez. Engels, henüz tanışmadan önce yazmış olduğu "Ekonomi Politikin Bir Eleştiri Denemesi" adlı eseriyle Marx'ın ekonomi politike yönelişinde ve düşünceleri üzerinde etkili olmuş, Marx'a çalışmalarında her yönden büyük yardımlar yapmış, keza Marx'ın yetişemediği alanlarda yazdığı çok sayıda eserle marksizmin kuruluşunda ve onun sistemli sunuluşunda paha biçilmez bir rol oynamıştır. Bu doğrultuda "Ailenin, Özel Mülkiyetin ve Devletin Kökeni"ni, "Doğa'nın Diyalektiği"ni keza marksizmin sistemli sunuluşunda, "Anti-Dühring"i, "Klasik Alman Felsefesi'nin Sonu"nu anmak yeterlidir belki, ancak kesinlikle bunlarla sınırlı değildir.

Marx-Engels'in duygu ve düşüncelerindeki şaşırtıcı bütünlüğü ve özdeşliği eserlerinden rahatlıkla gözlemleyebiliriz. Onların bu özdeşliği bir araya geldikleri günden yaşamlarının sonuna dek sürmüştür. İlk bir araya geldiklerinde, bunu görmüşler ve birlikte çalışmaya karar vermişlerdir. Engels, çok sonra bunu şöyle dile getirmiştir: "Marx'ı Paris'te ziyaret ettiğim zaman bütün teorik alanlarda tam bir ittifak halinde olduğumuz ortaya çıktı." (Biyografi, sf. 79) (abç)

Marx-Engels, henüz bir araya gelmemiş oldukları süreçte (1844 öncesi) genç-hegelci'ydiler, ayrı ayrı kanallardan aynı sonuçlara ulaşmışlardı.

1844 yılı, Marx açısından gerek düşünsel dönüşüm gerekse de araştırmalarının yönelimi açısından kesin bir dönüm noktasını oluşturur. Marx bu tarihte Paris'tedir. 44 El Yazmaları ile Kutsal Aile bu yılda yazılmışlardır.

Bu yıl, Marx'ın ekonomi politik ve sosyalist teoriler üzerine yoğun çalışmalara giriştiği (bu arada Fransız tarihini de inceleyen Marx'ın Paris'teki işçi sınıfı örgütleri ve önderleriyle de çok sıkı ilişkileri ve tartışmaları olmuştur) ve bu çalışmalarının ürünü olarak komünizmi benimsediği, proletaryanın davasına bağlandığı, Hegel ve Feuerbach'ın aşılp diyalektik materyalizm ile tarihsel materyalist görüşün filizlendiği yıl olmuştur.

1844 yılı kesin bir dönüm noktasıdır, ancak, bu, Marx'ın öğretisinin, bilimsel görüşlerinin oluştuğu anlamına gelmez. Tersine bu yılın esas ürünü olan 44 El Yazmaları okunduğunda henüz bundan uzakta olunduğu, özellikle Hegel ve Feuerbach düşüncesinin etkilerinin önemli oranda varlığını koruduğu görülmektedir. Bu dönemde Marx,

çözümlemelerini mevcut felsefi düşüncelerin ve öğretilerin düşünce ve kavramları ile yapmaktadır. Kuşkusuz marksist görüşün ve kavramlarının birdenbire ortaya çıktığını düşünmek saçmalık ve idealizm olurdu.

Bu çalışmalar onu, yeni dünya görüşünün hazırlanmasına ve bazı temel sonuçlara götürmüştür.

1844 sonunda, Kutsal Aile yazıldığında tarihsel materyalist görüş -tarihin ve kapitalizmin bilimsel çözümlemesi anlamında değil- aslında büyük oranda oluşmuştur. Engels, 1845 baharında Marx'la Brüksel'de yeniden karşılaştıklarında Marx'ın Komünist Manifesto'nun temel fikri olan tarihsel anlayışı hemen hemen Engels'in "Önsöz"de belirttiği biçimiyle önüne serdiğini söylemektedir. (Komünist Manifesto'nun 1883 Almanca Basımına Önsöz'e 1890 tarihli dip not)

Ve Engels "Ama Feuerbach'ın hiç atmamış olduğu adımın atılması kaçınılmazdı; feuerbachçı yeni dinin merkezini tutan soyut insan inancının yerini, zorunlu olarak, gerçek insanların ve onların tarihsel gelişmelerinin bilinci almalıydı. Feuerbach'ın görüş açısının bu daha sonraki, Feuerbach'ın kendisinin de ötesindeki gelişmesini, Marx 1845'te Kutsal Aile'de başlattı." (Klasik Alman Felsefesi'nin Sonu, sf. 47)

Kutsal Aile'de Feuerbach'ın bakış açısı aşılmıştır; ancak onlar henüz kendi bakış açılarını Feuerbach'a bağlamaktaydılar.

Çok kısa bir süre sonra 1845 baharında Marx daha sonra geliştirmek üzere bir kağıda döktüğü Feuerbach Üzerine Tezler'inde yeni dünya görüşünü formüle etmiştir. 1845-46 yıllarındaki Alman İdeolojisi, Marx-Engels'in kendi materyalist tarih anlayışını ortaya koyacakları, ancak daha sonra Engels'in söylediği gibi "ekonomi tarihi konusundaki" bilgilerinin oldukça eksik olduğunu, bu nedenle de "seve seve farelerin kemirici etkisine" bıraktıkları bir yapıt olmuştur.

Marx-Engels'in "kendi görüşlerini açıklığa kavuşturmak" amacını taşıdığını söyledikleri Alman İdeolojisi ile o zamana kadar süren yeni dünya görüşünün oluşum sürecinin son bulduğunu söylemek mümkündür.

Yeni dünya görüşü oluşmuştur; şimdi sorun bu dünya görüşüyle doğrudan tarihin-toplumun bilimsel çözümlemesine geçmektir. Daha önce varılmış olan sonuçlar (proletaryanın tarihsel rolü, komünizm vb. gibi) ancak bu biçimde bilimsel ola-

rak kanutlanabilir; tarih-toplum anlaşılabilir. İşte marksizmin özgün ilkeleri ifadeleri, kavramları bu aşamadan sonra gelecek olan yapıtlarda kendisini gösterecektir.. Daha önceki, geçmiş akımlara ait belirsiz, felsefi kavramların, ifadelerin yerini, tarihin-toplumun bilimsel incelemesinin ürünü olan kavramlar alacaktır.

Bu doğrultudaki ilk yapıt Proudhon'un görüşlerinin eleştirisi olarak kaleme alınan, **Felsefe'nin Sefaleti** olmuştur. Artı-değer'in henüz bulunmamış olmasından dolayı eksikler de taşısa Marx'ın **"..Kapital'in tohumunu taşıyan,"** Lenin'in **"ilk olgun eser"** olarak bu yapıttan bahsetmeleri, **Felsefe'nin Sefaleti'nin** bu özelliğinden ötürüdür.

Ve 1848'deki ünlü **Komünist Manifesto**, marksizmin, yeni dünya görüşünün en özlü biçimde açıklıkla ortaya konduğu yapıtların ilki ve habercisi olacaktır.

Demek ki, **Komünist Manifesto**'ya kadar olan dönemi, marksist düşüncenin oluşumunu sürdürdüğü bir süreç, dolayısıyla yapıtlarını da (**Felsefe'nin Sefaleti** bir yana bırakılırsa) böyle bir sürecin ürünleri olarak ele almak gerekmektedir.

Günümüzde ortaya çıkan marksizmin çeşitli çarpıtcıları, marksizmin bilimsel ve devrimci özünü boşaltmak için, onu bir 'ahlaki' bir 'etiksel' öğretiye indirgemek için, "genç Marx'a", "marksizmin özüne dönüş" adı altında, bu dönem eserlerinin, daha sonra Marx tarafından terk edilmiş olan kimi kavramlarını, görüşlerini (yabancılaşma, praxis vb.) yeniden piyasaya sürmektedirler. Böylece Marx, genç Marx'la, Marksizm, Hegel ve Feuerbach felsefesinin etkisindeki Marx'ın oluşum sürecindeki düşünceleriyle karşı karşıya getirilerek mahkum edilmek istenmektedir.

Marx'ın düşüncesinin oluşum halindeki bu dönemini bilmek bu açıdan da önemlidir.

Marx'ın düşüncesinin evrimi, mekanik, düz bir çizgi izlememiş, tersine kendine özgü bir diyalektikle karmaşık bir süreç izlemiştir. Bunu tam olarak çözümlmek, adım adım bu düşüncenin ilerleyişini sergilemek olanaksız gibidir. Ancak bunun genel bir tablosu verilebilir ve burada bu yapılmaya çalışılacaktır.

Marksizmin, Lenin'in deyişiyle, ilk olgun eseri **Felsefenin Sefaleti**'dir ve bu 1847 yılına aittir.

Komünist Manifesto'nun marksizmin formülasyon düzeyinde açıklandığı ilk eser olduğu düşünülürse, bunu **Komünist Manifesto** ile başlatmanın daha doğru olduğu da söylenebilir. O

halde bu eserleri Marx-Engels'in, görüşlerinin nihai biçimini aldığı eserlerin kesin başlangıçları olarak ele almalıyız.

Demek ki 1847-48 yıllarına kadar olan süreç, marksizmin oluşum sürecidir. Bu sürecin başlangıcını ise 1844 yılı oluşturmaktadır. Bu yılın önemi daha önce izah edildi. 1844 yılı Marx'ın hem araştırmaları hem de ideolojik-siyasal yönelimi bakımından dönüştüğü bir yıl olmuştur.

Onu ekonomi-politik çalışmalarına, proletarya ve komünizme götüren, 1842-43 yıllarında Ren Gazetesi'ndeki çalışmalarıdır. Burada bir genç-hegelci olan Marx, Eyalet Meclisi'nde yapılan tartışmalar üzerine yazdığı dizi makalelerinde Prusya devletinin halk yığınlarına karşı özel mülkiyetin, burjuvazinin çıkarlarının temsilcisi olarak çıktığını gözlemler ve eleştirir. Ama hegelci düşünceler etkisindedir ve devleti sınıflarüstü, toplumun üstünde, düzenleyici, olumlu bir güç olarak değerlendirmektedir. O Prusya devletini, "bir devlet gibi davranmadığı" için eleştirmektedir. Ancak Marx, burada ezilen halktan yana devrimci bir konumdadır ve daha ötesi kendisinin de dediği gibi orman köylüleri üzerine yaptığı çalışmalar onu ekonomi-politik incelemesine ve devlet toplum ilişkileri üzerine düşünmeye götürecektir.

Marx, Hegel'in Hukuk Felsefesi'nin Eleştirisi'ne girdiğinde feuerbachçı anlamda materyalisttir. Bu eleştiri onu, Hegel'in tersine, devletin karşısında "Sivil Toplum"un belirleyici olduğu sonucuna ulaştıracaktır. "Sivil Toplum"u incelemek ise, ekonomi politik bilimini incelemek demektir.

O güne kadar bir filozof olan Marx, daha önce ele almadığı ve kendini eksik hissettiği bu alanda çalışmalarını yoğunlaştırdı. Bu çalışmalar onu hızla yeni dünya görüşünü oluşturmaya götürecektir. Ve bu çalışmaların sonucunda o dahice eser, **Kapital** doğacaktır. Marx'ın Paris'te başladığı ekonomi-politik çalışması ömrünün sonuna kadar sürmüştür.

Marx 1844'te ekonomi politığın eleştirel incelemesine yöneldiğinde, bunu ekonomi politığın dili ve kavramlarıyla yapan bir filozof'tu. Hegel ve Feuerbach felsefesinden özümledikleriyle, bunların kavram ve kimi ilkelerinden yararlanarak, ekonomi politik eleştirisini gerçekleştiriyordu. 1844 **El Yazmaları** böylesine özgün bir çalışmanın ürünüdür.

Marx'ın en önemli özelliği onun eleştirici yaklaşımıdır. O ele aldığı her öğretiye eleştirici yak-

laştığından hep kendi özgün yolu üzerinde yürümüştür. Marx hegeliyen, Hegel'in Prusya devletini onaylayan sistemini reddeder, bu nedenle genç-hegelcilerle ayrı saftadır. Genç-hegelciyen, onların, eleştiriyi somut gerçekten kopuk soyut felsefi planda sürdürmelerini -ki bu tutum genç-hegelci düşüncenin esasıdır- eleştirir; genç-hegelcilerin küçümseyip ilerlemenin engeli olarak gördükleri 'yığın'ların savaşımını dikkatle izler.

Feuerbach'ı benimsediği an, diyalektik bakış açısı ve siyasete verdiği önemle aslında onu aşmıştır. Burjuva ekonomi-politiği incelerken sosyalist görüşleri ve diyalektik bakış açısıyla onun yüzeyselliğini, tarihsel bakış açısından yoksunluğunu belirler.

Marx'ın çözümlmeleri; siyaset, felsefe, ekonomi, sosyalizm gibi bir çok alandaki çalışmalarıyla içiçe, karşılıklı etkileşim içinde yürürler. Bir alanda vardığı sonuçlar, başka bir alanda yaptığı çözümleme ve vardığı sonuçlara kaynaklık etmektedir. Bu çözümlmeler çok yoğun, çok kapsamlı ve çok büyük bir tempoda sürdürülen olağanüstü araştırma inceleme-materyal toplama çalışması temelinde yürümüştür. Marx'ın olağanüstü çalışma temposu, kavrayış ve çözümleme yeteneği, ancak bir dehanın gösterebileceği boyuttadır.

Şunu söyleyebiliriz: Marx, kendi görüşlerinin temelini oluşturan sonuçlara, tarih, ekonomi-politik, siyaset vb. incelemeleri üzerinde yükselen felsefi soyutlamalarla ulaşmıştır.

Örneğin, gelecek toplumsal aşamanın komünizm olacağı düşüncesine kapitalizmin ve tarihin incelenmesi sonucunda değil, felsefi düzeyde diyalektik bakış açısıyla "yabancılaşmış emek" kavramından yola çıkarak ulaşmıştır. Tabii ki bu, onu gerçeklikten kopuk soyut bir kurguyla yaptığı anlamına gelmez. Gerçeğin pek çok alanındaki bilgiyle donanmıştır; bu bilgiler henüz kendi içinde çözümlenmiş, sistemleşmiş değildir ve onun felsefi düzeyde yürüttüğü çözümlmelere kaynaklık etmektedir.

Keza, komünizm sonucuna ulaşmadan önce "insanal kurtuluşu sağlayacak güç olarak proletarya"yı tespit etmiştir.

Proletarya'nın tarihsel rolünü, komünizmi, kapitalizmin doğrudan çözümlenmesinden önce belirlemiştir.

Fakat Marx'ın, başlangıçta vardığı bu sonuçlar o kadar isabetlidir ki, daha sonraki, tarihsel mate-

ryalizm ışığında gerçekleştirilen toplumların ve kapitalizmin tahlilinde aynı sonuçlara, kuşkusuz bu kez somut, maddi nedenlerini göstererek, bilimsel olarak varacaktır.

İşte, yabancılaşma, praxis gibi kavramlar, bu süreçte Marx'ın çözümlmelerine temel olan felsefi kavramlardır. Marx, kendi bakış açısını netleştirip, bu doğrultuda, bilimsel analizleri içeren sonraki yapıtlarında bu kavramlara ve bunun gibi, 44 El Yazmaları, Kutsal Aile ve Alman İdeolojisi gibi yapıtlarda geçen pek çok kavram ve ifadeyi terketmiş yerine Marksizmin kendi özgün, somut gerçekliğin ifadesi olan, bilimsel kavramlarını geçirmiştir. Nitekim yukarıda saydığımız başlangıç yapıtlarında yer alan, aslında Marksizme ait olmayan önceki felsefi görüşlerin uzantısı olan, kavram ve çözümlmelere, Komünist Manifesto'dan başlayarak sonraki yapıtlarının hiçbirinde rastlayamayız.

Marx'ın başardığı ancak bir dehanın başarabileceğiydi. O, o güne kadar insan düşüncesinde devrim yapmış, herbiri kendi alanında dahi olan insanların, insanlığın düşünce hazinesine kazandırdıkları ne kadar olumlu öğe varsa, bunu olağanüstü kavrayış ve çözümlemeyle almış; olumsuz, gerici, yüzeysel, idealist ne varsa ayıklamış; her ilerlemeyi, yeni baştan süzgeçten geçirip değerlendirerek, yerli yerine koyarak, yenden kurup, tek bir bütünsel öğretiye dönüştürmüştür.

II. CUMHURİYET TARTIŞMALARI

Nejdet Kanbir

Kampanyalar uzmanı Türkiye "büyük" basın, diğer bir deyişle resmi basın, son günlerde yoğunlaşan bir tartışmayla, adeta yeni bir kampanya ile bütün "köşe"lerinden bulanıklık saçıyor. Bu, II. Cumhuriyet tartışmasıdır. Toplumun nabzını yansıttığı iddiasında olan bu basın, aslında gayet açıkça toplumun nabzına "gereken" tempoyu tutturmak uğraşında.

Her hangi bir konuda, önce basının, özellikle döneş köşelerinden gayet liberal bir tonda gündem oluşturulur, ardından müzmin muhafazakarlar ya da statükocular karşı saldırıya geçer, ardından TV'nin "sansüzsüz" programlarında bu liberallerle muhafazakarlar bir karış suda fırtınalar koparırlar. Sanki bu toplumda farklı hiçbir ses, farklı bir taraf yoktur. Ve araçların -karşı araçların- önemi birkez daha kendini hissettirir.

HERKESİN CUMHURİYETİ KENDİNE

1923'te kurulan Cumhuriyet'in tıkanmışlığının, çözümsüzlüğünün bu kadar yaygın taraftar bulması aslında sevindiricidir. Dikkat edilmesi gerekense tartışmanın içeriği. Zavalı Cumhuriyet, Kemalistlerden başka savunmanı kalmadı!

Bu Cumhuriyet kimler açısından tıkanık, kimler açısından çözümsüzdür? Kimler "Bir Yeni Cumhuriyet" istiyor ve nasıl bir Cumhuriyet arayışı var? Kuşkusuz devrimci sosyalistlerin ve tekelcilerin ayrı ayrı arayışları, öngörülleri vardır.

Türkiye'de sosyalist olabilmenin, enternasyonalist olabilmenin ölçütlerinden belki de en önemlisinin, devrimi, sosyalizmi Misak-ı Milli sınırlarını aşan bir çerçevede düşünmek olduğunu yineleyeceğiz. Yineleyeceğiz, çünkü bu bakış, yeni bir Cumhuriyet arayışı çerçevesinde yeni değildir. Belki de bir öngörüyle 1980 Martında yazdığı ve halen yasaklı olan tek kitaba "Bir Yeni Cumhuriyet.." adını vermiş olması bir yana, bu düşüncesi daha açık bir şekilde 1 Mayıs '87 toplantısında Yalçın Küçük tarafından açıklanmıştır. Sorunun bir sistem sorunu olduğu, bir devrim sorunu olduğu açık. O halde, öncelikle bizler açısından aranan II. Cumhuriyet'in içeriği nettir: Çok uluslu bölgesel Sosyalist Cumhuriyet, bir Sosyalist Cumhuriyetler Birliği. Topyekün yeniden doğuş, bir yeni kuruluş; ekonomisiyle, siyasal yapılanışıyla, kültürüyle, ah-

lakıyla yeni bir düzen.

Bugünlerde yoğunlaşan tartışmada, resmi basın tarafından yok sayılan, bilinçli bir tavırla görmezlikten gelinen işte bu içeriktir. Yeni bir düzen arayışı anlamında gelişen, toplumun gündemine sunulan bir tartışma, unutturulmak isteniyor. Oysa tıkanmışlık ve bitmişlik kendini tüm çıplaklığıyla her kesime hissettiriyor.

Sömürünün, zulmün kol gezdiği, ahlaksızlığın batağında can çekişen bir düzen, bitmişliğini, çaresizliğini kapatmak için onca övünmesi, kendisini, emekçi-namussu insanların gözünde aklamayacağını bildiğinden bir yandan övünmeler diğer yandan kendi tartışması, içerikten yoksun bir tartışmanın sürmesi, bilinçle seçilmiş bir taktiktir. Bundan değil midir ki koalisyon hükümeti, kendi deyişleriyle, "devrim sayılabilecek" vaatlerle geldi! Bu vaatlerin gerçekleştirilememesi, bu sonucun sosyalistlerce öngörülmüş olması ve kimi beklenen gerçekleşebilirler de bir yana, bu vaatler programı neyin habercisiydi? Neye hazırlanılıyor? Kuşkusuz bu programın öncesi yok değildi, birden bire keşfedilmemişti.

"Değişen dünya"da değişen bölge siyasi coğrafyası Türkiye tekellerinin ketumluğunu kıran uyarıcı bir etki yaptı. Ancak Türkiye tekellerinin uluslararasılaşmasının hızla artırılması fırsatının önünde engeller, hem de kendi mevcut sistemlerinin getirdiği engeller de yok değildi. Öyleyse bu düzen, Misak-ı Milli Cumhuriyeti tekellere de dar kaftandı. Kaftan genişletilebilir ve umulan açılım sağlanabilirse "yeni Konyalar ve yeni Kayseriler" tekelli düzenin yeni nefes boruları demektir. Tekeller açısından arayışın en belirgin ögesi budur. Ve bu durum körfez savaşıyla parlayıp sönen heyecanın ardından "Türkik" heyecanla birleşince, "Kürt realitesini tanımak"la başlayan yeni bir stratejinin de habercisi oldu.

Öyleyse tekellerin özlediği yeni Cumhuriyetin içeriğinde net: Tekelci ahtapot düzen bir kolunu Orta Asya'ya, bir kolunu Orta Doğu'ya -Güney Kürdistan'a- uzatacağı bir düzenleme peşinde. Balıklar da pek unutulmuşa benzemiyor.

TARTIŞILAN NE?

Asıl tartışma konusu bu olmakla birlikte, son

günlerde yoğun konu bu içerikte değil. Tekeller, resmi basındaki sözcüleri aracılığıyla gündeme getirdikleri görüşlerini henüz bu netlikte dilelendirmiyorlar. Bu bilinçle yapılan bir hazırlık tartışmasıdır olan, sonra jingo çığırtkanlıkla birleştirilip net bir şekilde gündemde yerini alacaktır. Şimdilik "iç" düzenlemeler tartışılıyor. Tabtidir ki her tartışmada taraf olur, bulunuyor; statükocular, kemalistler'dir bu sefer. Hem de tartışılan toplumsal sistem, sosyo-ekonomik yapı değilken. "Siyasal Cumhuriyet- Demokratik Cumhuriyet" tartışılıyor. Düzen içi burjuva liberal reform gerekliliği ve bunun çerçevesinde bir tartışma ile "demokrasizlik" en büyük sorun olarak sunuluyor. Unutulmuyor kuşkusuz, demokrasi bir sınıflı düzen, oysa bu tartışmayı yapan liberaller ile muhafazakarların hiç biri sınıflı bir toplumun dışında bir düşüncenin tarafları değil. Oysa Yeni Ülke gazetesinde yer alan ve yine Yalçın Küçük'e ait bir yazının ayında İnter Star TV'sinde Ahmet Altan, Hikmet Özdemir'e "Yeni Bir Cumhuriyet" in tartışıldığını hatırlatınca, Özdemir sorunun sistem sorunu olduğunu bilerek tarafını seçmişti. Şimdi ise tekellerin burjuva liberal tondan savunucularıyla kemalistler arası bir tartışma var. Gündem değiştirmenin, göz boyamanın ve bulanıklık yaratmanın yaratıcı bir örneği doğrusu! Ama yok, izin vermeyeceğiz, sınırlı da olsa araçlarımızla, "biz" de kendi tartışma gündemimizi toplumun bilincine ulaştıracağız. Yeni araçlar için özlem ve çabayı destekleyerek.

KEMALİSTLERİN DRAMI

Liberalleri anlamak ve taktiklerine kendi açılarından hak vermek mümkün. Ya kemalistler, onların şaşkınlığına ne diyeceğiz?

"Yeni Turan" İlhan Selçuk'un "ayağına" gelirken Uğur Mumcu yaşadığı şaşkınlığı nasıl aşacak? Kürt'ün K'sinin ağıza alınmadığı "açık toplum" "demokrasi" tartışmasında, Atatürk döneminde öldürülenlerin 30.000'den az olduğunu söyleyen (belki 29.000 diyordur, söylemedi) Mumcu, hemen peşine "çağının en büyük devrimcisi, en büyük demokrati" sıfatını Atasına yakıştırırken, acaba içi bunalmış ya da bulanmış mıdır? Ya da Hitler'le Lenin'i aynı babda tartışırken olmayan vicdanı sızlamış mıdır?

TV-2'de Mehmet Altan'la girdiği 'meydan muharebesi'nde tökezleyen Mumcu şahsında, kemalistler hep geride mi kalacaklar, yoksa AGİK sürecine "tam entegrasyon"la birlikte şakşakçılıkta liberal ve dönemleri geçecekler mi? Hay bin kundu, bir zamanlar Mumcular, emekten yana sömürüye karşı sanılırdı oysa!

Ne dersiniz, daha öncesinde, İlhan Selçuk ke-

malistleri revize edebilecek mi, yoksa, yoksa ikinci bir "cumhuriyet krizi" daha mı yaşanacak?

Son tartışmalarda taraf olanların yok aslında birbirlerinden farkları, sonunda anlaşacaklar. Li-boşlar ve dönemler Türkiler'e giderken ayakbağı saydıkları Kürdistan'ı "ver kurtul" diyorlardı. Şimdilerde durum biraz değişik, "elindeki"nin üstüne "yanındaki"de gündemde. Pek yakında daha bütünlüklü ve iyi bir konsensüsle, kemalistleri de revize ederek, "hem AGİK'e hem Orta Asya'ya ve hem de Orta Doğu'ya" diyeceklerdir. Taşeronluk da olsa, hiyerarşide altlık da olsa emperyalizm, emperyalizmdir. Türkiler'e açılırken uluslararası konsorsiyumlar oluşturma çabaları bunun göstergesidir. Hem emperyalist kapitalizmin entegre birdünya sistemi olduğu çağda bu neyi değiştirir ki, taşeronu daha cüretkar kılmaktan başka.

Evet, herkesin cumhuriyeti kendine. Bölge Sosyalist Cumhuriyetler Topluluğuna gebe, hem de tekellerin özlemlerinden daha yakın buna; yeterki atı alan Üsküdar'ı geçerken "biz" seyirci kalmayalım!

ELLEN MEIKSINS WOOD

SİNİFTAN

KAÇIŞ

YENİ 'HAKİKİ' SOSYALİZM

AKIŞ

YAYINCILIK

80'lerin başlarından itibaren ileri kapitalist-emperyalist ülkelerde hızla tırmanan yeni sağ dalga en saldırgan ifadesini Reagan ve Thatcher'da bulurken bu ülkelerde zaten örokomünizmin ve Yeni Sol'un sınırlarına çekilmiş olan marksist akımlar içinde yeni "revizyonizm"ler türedi. Emperyalist burjuvazi tüm gücüyle işçi haklarına ve sola saldırırken Batı solunda, reel sosyalizmindeki çözülüşün de etkisiyle her türlü politika ile sınıfsal çıkarlar arasındaki ilişkiyi koparmaya ve rastlantısallaştırmaya yönelik bir eğilim gelişti.

New Left Review yazı kurulu üyesi Ellen Meiksins Wood bu yeni "revizyonizm"i Marx ve Engels'in Manifesto'da eleştirdikleri türden yeni bir "hakiki" sosyalizm olarak tanımlıyor. Sınıfsal çözümleme ve determinizmden bu kopuşun köklerini örokomünizmin ve maoizmin Avrupa'daki etkilerinde ve Althusser'in felsefi mirasında arayan Wood, Poulantzas'tan başlayarak devlet ve politika teorisine katkılarını inceliyor. Laclau ve Mouffe gibi yazarların katkılarında ise siyasal söylemin tam bir "rastlantısallaştırılması"nı buluyor. Wood, ayrıca Gareth Stedman Jones, Barry Hirst ve Paul Hindess, Samuel Bowles ve Gavin Kitching'in katkılarını değerlendiriyor. Yazar kitapta, sınıf, politika ve ideoloji arasındaki ilişkilere yönelik kendi kavrayışını da geliştiriyor.

EMPERYALİST TÜRKİYE

Bülent Şirin

Türkiye solculuğu kendisini yıllarca çeviri el kitaplarına ve öykü diliyle yazılmış broşürlere mahkum etti. Bugün Türkiye'de yazılan teorik metinler üst üste getirildiğinde bir kaç yüz sayfayı geçmez ve onlarda sayıları fazla olmayan polemik yazılarından ibarettir (Hikmet Kıvılcım'ının sayısı onları aşan kitapları ayrı bir değerlendirme konusudur). Bu mahkumiyetin sonucu, teorik sıhık ve geriliktir.

Yalçın Küçük'ün 15 yıldır yazdığı kitaplarla Türkiye Sol hareketinde ayrı bir yeri var. Söylenecek yeni bir şey yok anlayışını kitapları ve eylemli kişiliği ile kırmaya çalışıyor. Kompleksli Türkiye soluna güven aşılama çalışması ve bize kakılan tarihi değiştirirken, geleceğin ip uçlarını veriyor. Y. Küçük kitaplarında.

Yalçın Küçük'ün yeni kitabı Emperyalist Türkiye geçtiğimiz günlerde okuyucusuna ulaştı. Kitap, Emperyalizm, Kürdistan, Devrim, Sosyalizm, Basın ve İnsan adlı bölümlerden oluşuyor. Tümü birbirini tamamlayan bölümlerde Eksen olarak insan ele alınıyor.

"Bir yol ayrımı ve bir sıçrama" kitabı olan Emperyalist Türkiye, Marksizm-Leninizmin günümüzde anlaşılan biçimine uygunluk göstermezken, onun düşünce yönteminden ayrılmıyor. Türkiye topraklarının Marksizme yeni olanaklar sunduğu katkının yapılabileceği bir dönemde en büyük zorluk; yeniyi yaratırken "insan aklının her köşesine dal budak salan eski düşüncelerin baskısı" etkisinden kopmaktır. Kitapta yazılar, eskiden kopmanın verdiği rahatlatıcı etkiyle yazılmış.

Türkiye, yöneten oligarklar için zor, sancılı bir dönemi yaşıyor. 12 Eylül'le birlikte oturtulan tekelli düzen, Sovyetlerin çözülmesi yükselen Kürt mücadelesi karşısında, Amerika'nın "Yeni Dünya Düzeni" senaryolarında yerine almaya çalışıyor. "Emperyalist Türkiye" yaşadığımız anın çözümlemesini yaparken ne kadar çok sosyalizme muhtaç hale geldiğimizi gösteriyor. "Tekeller düzeninin çözümü emperyalist olmaktır. Bizim çözümümüz bölge cumhuriyeti birliğidir" diyor Y. Küçük kitabında.

Bazen çok fazla önemsemediğimiz güncel pratik Y. Küçük için bir "düşünme ateşleyicisidir". Somutun zenginliğinden; bir yönelimi soyutlamayı ustaca başarır. Devletin büyümesi yasası adını verdiği yasa böylesi bir soyutlamadır. "Marksizmin, başarıya ulaşamayan her devrimci çıkışın, muflaka daha büyük baskı örgütlemesine yol açacağı yasası son derece doğrudur. 1970 yıllarında perspektifin yoksun devrimci bir durum yaşandı; devlet kendisini tehdit altında gördü. Devlet buna ve 1984 yılında başlayan PKK yönetimindeki Kürt kalkışmasına karşı devleti büyütme yolunu seçti. Bu ya-

saya göre basın bir kurum olarak, devlet zorunun bir kolu haline gelmiştir; üniversiteler, aydınlar büyük oranda devletin denetimi altına girmiştir.

Yalçın Küçük'ün Kürt mücadelesi konusundaki duyarlılığı biliniyor. Kitapta bu sorun karşısında sergilenen tutarlı aydın kimliğini bulmak mümkün. Kendi devrimlerini yapmaya çalışan Kürt insanının Türklere ne tür görevler yüklediğini öğrenmek açısından uyarıcı bir kitap Emperyalist Türkiye.

Görevimiz darbelerle güven kaybına uğrayan insanımıza yeniden güven kazandırmaktır. Bu güveni ancak eylem içinde verebiliriz. Bir umut jeneratörüdür Y. Küçük'ün yazıları. İnsana duyduğu güven, onun heyecanının temel kaynağıdır. Devrim bölümünde; sayfalar okuyucuya bu umudu, coşkuyu aktarır. Devrim yolu güçlüklerle doludur ve sabırlı bir yürüyüşü gerektirir. İnatacı yürüyüş, güçlüğü kolaylığa çevirecektir. Y. Küçük yeni bir kuruluş için, çöken ekim devriminden dersler çıkarır. Ekim Devrimi bir bölge devrimi olarak doğmuş ama kendini dünyalaştıramamıştır. Eşitsiz gelişme yasası sovyet sosyalizminin ilerisinde bir sosyalizmi kurma sorumluluğunu biz bölge insanına vermektedir. "Ay tutulmasını aşmanın yolu ileri sosyalizmi hedeflemekten geçiyor. Bu ise kapitalizmin yasalarına, burjuva değerlerine ve Amerikan yaşam biçimine kapmanayı gerektiriyor. Kapitalizme yetişmek ve geçmek gerekçesiyle, kapitalist meta listesine ve değerlerine sahip çıkmak Sovyet sosyalizminin çürümesinin en önemli nedenlerinden birisi olmuştur." Bizim açımızdan sorun, kurmak değil ileri biçimde kurmaktır. Adı "Doğu Sosyalist Cumhuriyetler Birliği"dir.

İnsan teorisi üzerine yoğun düşünme notlarını barındırıyor kitap. İnsanın özünün tarihselliği ve "değişebilir" olduğu varsayımıyla, insanın zıt iki ayrı düzlemde aynı kolaylık ve uyum içinde yaşadığı, süreklilik taşıyan bir insan teorisinden söz edilemeyeceği, bunun yepyeni bir durum olduğunu söylüyor Y. Küçük. Günümüzde insanlar artık aşık olmuyor, birlikte çıkıyorlar. Küçülen insanın aşksızlık dönemidir. "İnsanın gelişimi, Tanrı'nın yerine kendisini koyabilmek çizgisindedir. İnsanın gelişimi, kendine olan sevgisinin yerine, karşısındakini, cinsi, sevmeyi koyabilmek çizgisindedir."

Köklü bir felsefe geleneği olmayan Türk toplumu, teorik bir dilden yoksundur. Teorik bir dil yaratmak için aydınlarla büyük sorumluluklar düşüyor. Y. Küçük Türk dilini teorik bir dil yapmaya çalışıyor. Emperyalist Türkiye çalışması bu anlamda önemli bir adım.

Tekelliği düzenin "çelişkileri algılayan aklı" yokettiği bir dönemde "ilgili azınlığa" seslenen onu kıskırtan bir kitap Emperyalist Türkiye.

DOKSAN İKİ

GELECEK, bugünden görülebilir mi? Gelecek'ten bugün görülür mü? Sorular ve kuşklar var. Ancak görünen şudur: 1992, tarihin бүкүldүğü bir yıl olmaktadır. Talihin döndürüldüğü ve umudun öne çıkarıldığı bir yıl olmuştur.

İKİNCİ Cumhuriyet'in, yüzüstü, parazit, tekelli basında tartışılır olması bir cilalama gayreti olduğu kadar bir kabuldür. Bitmişliğin yüzüstü kabulüdür. Temelleri 1920 yıllarında atılan bugünkü cumhuriyetin tükenmişliğinin, dolaylı bir biçimde, kabul edilmesidir.

YÖNETENLER, ilk kez ayrılık işaretleri veriyor.

HER YERDE ayrılma var. Devlet başkanı ile hükümet, Yargıtay ile Anayasa Mahkemesi, ANAP ile Turgut Özal, SHP ile CHP, basın ile basın ayrılmak üzeredir.

GÜNDEM, tutulmuştur. Gündem'in özgürleştirilmesi yönünde zorlama ortaya çıkmıştır ve zorluklar geride bırakılmak üzeredir.

CUMHURİYET, etkisini ve etkinliğini yitirmiştir. Uzlaşmacı Türk aydınları, fiziksel yaşamlarından önce ölümü görmüşlerdir. Nazım'ın güzel dizesiyle ölüm, uzlaşmacı ve çıkarıcı Türkiye entelijansiyasına, kendisinden önce yalnızlığını göndermiştir.

FOSİLEŞME, su yüzüne çıkmıştır. Kemalizmi bulduktan sonra düşünmeyi unutan Türkiye, yeniden düşünmek zorunluluğuyla karşı karşıyadır. Bir çözüm peşindedir ve bugün bütün düşünme kanallarını kurumuş olmasının acısını yaşamaktadır.

ÜNİVERSİTENİN kurumuşluğu besbellidir. Çünkü Türkiye, düşünme ve düşünce üretme işini üniversiteden bekleme alışkanlığını da yitirmiş ve bunu oligarşinin gazetelerinin kiralık köşe bekçilerine havale etmiştir. Fıkra yazarları ya da oligarşinin köşe bekçileri, birbirleriyle tartışma cesaretini bile gösteremeden iki senaryo üzerinde homurdanıp durmaktadırlar.

AYRILMIŞ Türkiye'de bütün ayrılıkların derininde henüz teklesmemiş birkaç kanal gözlenmektedir. Bu kanallardan birisi bugünün olduğu gibi götürülüp götürülmeyeceği üzerinedir. Cumhuriyet-Hürriyet ekibi, mevcut durumun, statükonun korunmasından yana bir tutum almaktadır; Cumhuriyet-Hürriyet ekibine göre statükodan ayrılmak büyük tehlikeler içermektedir. Buna karşın Sabah ekibi, mevcut durumun, statükonun korunmasının tehlikeli ve imkansız olduğu görüşünü savunmaktadır. Sabah ekibine göre, mevcutu koruyabilmek için bazı tadilatlar yapmak ve yeni topraklara yayılmak kaçınılmazdır.

DERİNDEKİ hendeklerden birisi de Washington-Bonn sürtüşmesidir. Londralının aksırmasıyla Avustralya'nın nezle olması hesabıyla, Bonn-Washington sürtüşmesi, Türkiye'de şimdilik silahsız ancak sert bir kavgaya yol açmaktadır. Basın, Washington ve Bonn'a göre ikiye ayrılmıştır. Sabah, Mehmet Ali Birand'ın dışında tümüyle Amerikan boyunduruğu altına girmişken, Milliyet tümüyle euro-centrique ve özellikle Almanca bir çizginin yansımasına dönüşmüştür.

DÜZENİN en üst noktalarna darbeciler çıkmıştır. Şimdiye kadar geleceğini bir askeri darbeye bağlamış olan Bülent Ecevit'in arkasından, Devlet Başkanı Turgut Özal tam bir askeri darbe kışkırtmacılığına başlamıştır. Özal, 1991 öncesi kudretine ancak bir askeri darbe somucunda gelebileceğini düşünmektedir.

MİYOP, burjuva ya da tekel politikacılarının yazgıları birdir. Bunlar, "demokrasi" adına, bütün demokratik kale ve kurumları yerle bir ederler. Miyop ve ahtapot politikacılar, bu çizgileriyle, bir askeri diktatörlük için ellerinden geleni yapmış olurlar. Bugün öyledir. Üniversite ve Yargıtay, özgür düşüncenin düşmanı bir konumdadırlar. Basın, toplumun en şoven, en ahlaksız kuruluşu haline gelmiştir. Sendikalar, işçinin sırtındaki tümör olmaktan ileriye gidememektedir. Öğrenci soru sormasını ihmal sanacak kadar miskinliğe itilmiştir. Tam bu ortamda bu miyop ve ahtapot politikacılar, ülkenin yönetimini adım adım general ve polis şeflerine bırakmaktadırlar. Polis şefi bir vali, başbakan yardımcısı ve iç işleri bakanını saatlerce karşısına alıp "ders" vermekte veya cumhurbaşkanı sayılan bir kimseye parmağını kaldırarak hitap etmektedir. General-polis şefi devletini bundan daha iyi gösterecek bir durum düşünmek mümkün değildir.

POLİS şefi devleti çaresizliktir.

TÜRKİYE Cumhuriyeti, PKK karşısında çaresizliğini resmen kabul etmiştir. 1992 yılı başında büyük propaganda ile, "PKK defterini kapatma" çizgisi, 1992 yılı sona ermeden iflas etmiştir.

TÜRKLER'in küçümsedikleri Kürtler'den çıkan ve küçük bir örgütten büyüyen PKK'nın kemalist devlete çaresizliği öğretmesi belki de tarihin acı bir oyunudur. Polis şeflerinin Kürdistan'da ortadan kaldırmayı umdukları silahlı mücadelenin, 1992 yılında, Türkiye'ye sığraması ayrıca düşündürücüdür. Silahlı hareketler Türkiye'ye sığrarken, mülk sahibi sınıflara ve ekonomik varlıklara yönelmektedir. Bu ayrı bir durum olmaktadır.

BÜTÜN bu gelişmeler içinde 1992 yılı tarihin бүкүldүğü tarihsel bir yıl olmak üzeredir.

EKSİK olan Türkiye'de ve derinden bir sınıf çatışmasının yükselmesidir. Ancak bütün bu gelişmeler karşısında Türkiye toprağının da yanılmaya başlayacağından hiç bir kuşku duyulmamalıdır. Unutulmamalıdır, ezilen sınıf ve halkların yükselişinde determinizm kadar sınıf ve halklarda güven duygusunun ortaya çıkması önemli olmaktadır.

EYLÜLİST darbenin, Ekim Devrimi'nin çözülüşünün yarattığı umutsuzluk dönemi geride kalmıştır. İşte "büyük ve kemalist Türkiye Cumhuriyeti" bir ayıpla başlayan Kürt devrimcisi karşısında kendi varlığını tartışmaya almıştır. Bunun geniş emekçi yığınları etkilemeyeceği düşünülemez.

ZORLUKLAR geride kalmıştır.